

Bijlage bij de Economische Koers - Uitgebreide analyse van de huidige staat van de lokale economie

Inhoud

Algemene economische informatie	2
Banen gemeente Westerveld	5
Vestigingen gemeente Westerveld	11
Bedrijventerreinen Westerveld	18
Bedrijfsgrootte bedrijven Westerveld	25
Detailhandel	32
Landbouw	33
Productiewaarde	40
Toegevoegde waarde	47
ZZP'ers	54

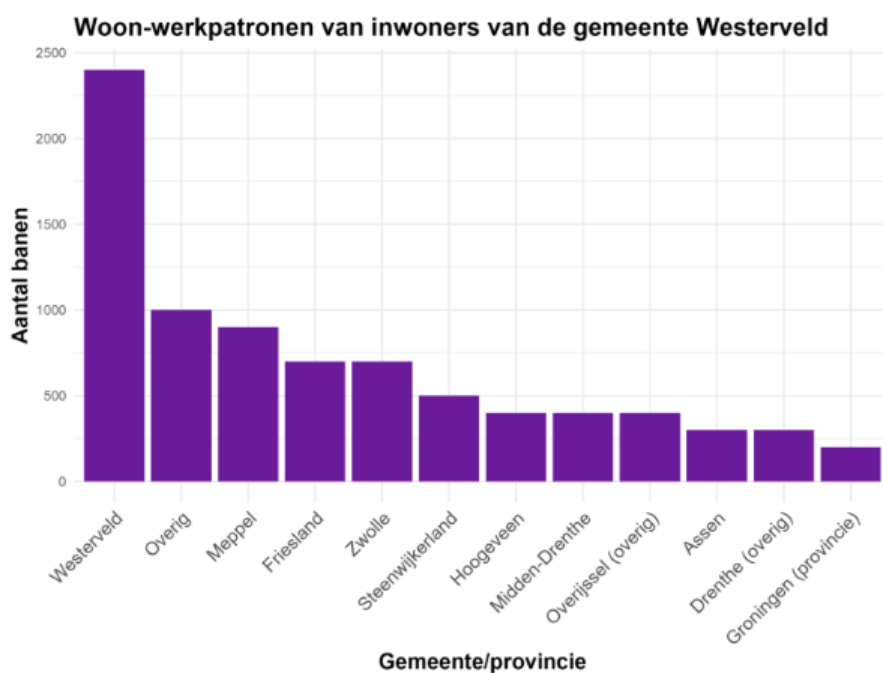
Algemene economische informatie

De grafieken in deze bijlage zijn opgesteld op basis van gegevens uit het Provinciaal Werkgelegenheidsregister (PWR) Drenthe, dat als hoofdbron dient voor de analyses. Het PWR biedt gedetailleerde informatie op vestigingsniveau en maakt het mogelijk om zowel de situatie binnen de gemeente Westerveld te analyseren als vergelijkingen te maken met het gemiddelde en de ontwikkeling in de provincie Drenthe.

Aanvullend zijn gegevens gebruikt uit het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), het LISA-register en enkele andere openbare databronnen. Deze aanvullende bronnen zijn ingezet voor landelijke vergelijkingen en indicatoren die niet in het PWR beschikbaar zijn.

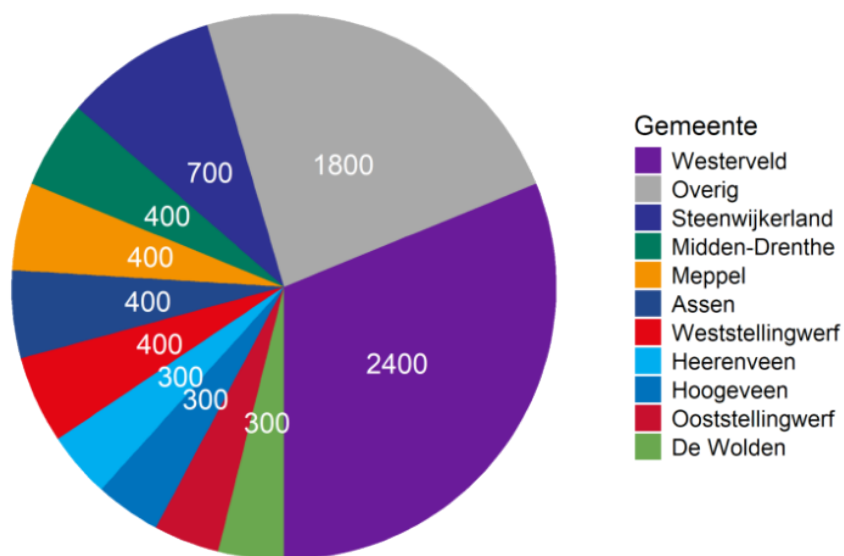
Bij de interpretatie van de cijfers is het van belang rekening te houden met verschillen in meetmomenten, definities, registratiemethoden en sectorindelingen tussen de verschillende databronnen. Gegevens zijn waar nodig geharmoniseerd en opgeschoond om trends en vergelijkingen op een consistente wijze te kunnen weergeven.

Hoewel de grootst mogelijke zorgvuldigheid is betracht in de verwerking en visualisatie van alle gegevens, kunnen kleine afrondingsverschillen, registratie-onzekerheden of actualiteitsverschillen optreden. De gepresenteerde figuren zijn bedoeld als onderbouwde duiding en niet als officiële statistische verantwoording.

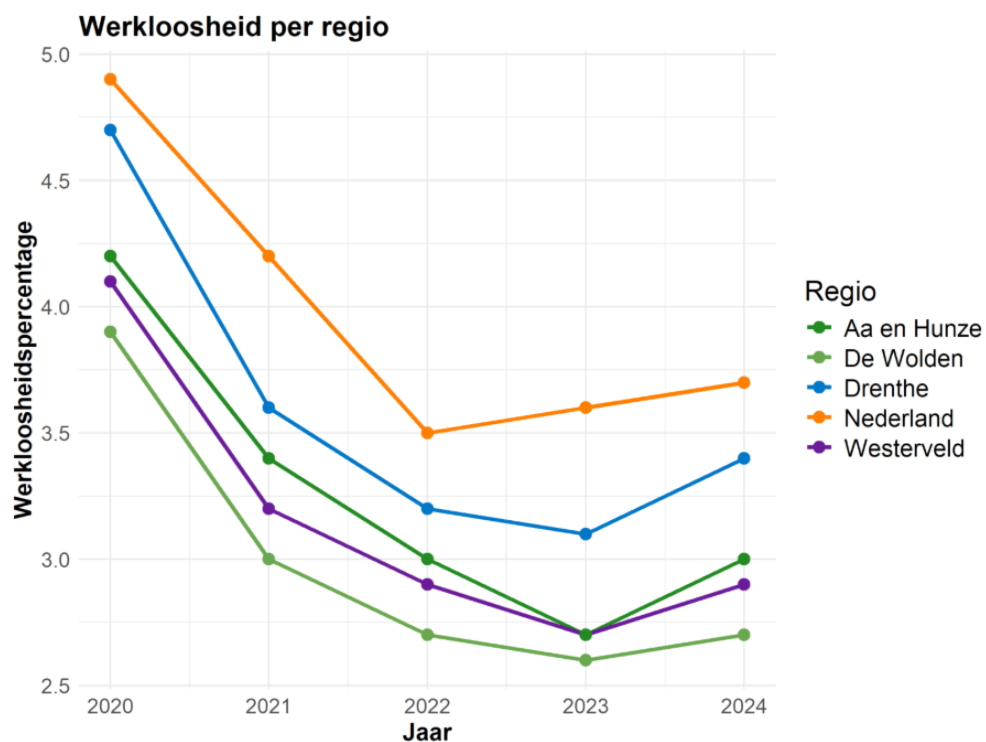

Figuur 1: Woon-werkpatronen van inwoners van de gemeente Westerveld in 2023. Bron: CBS, Werknemersbanen en reisafstand; woon- en werkregio.

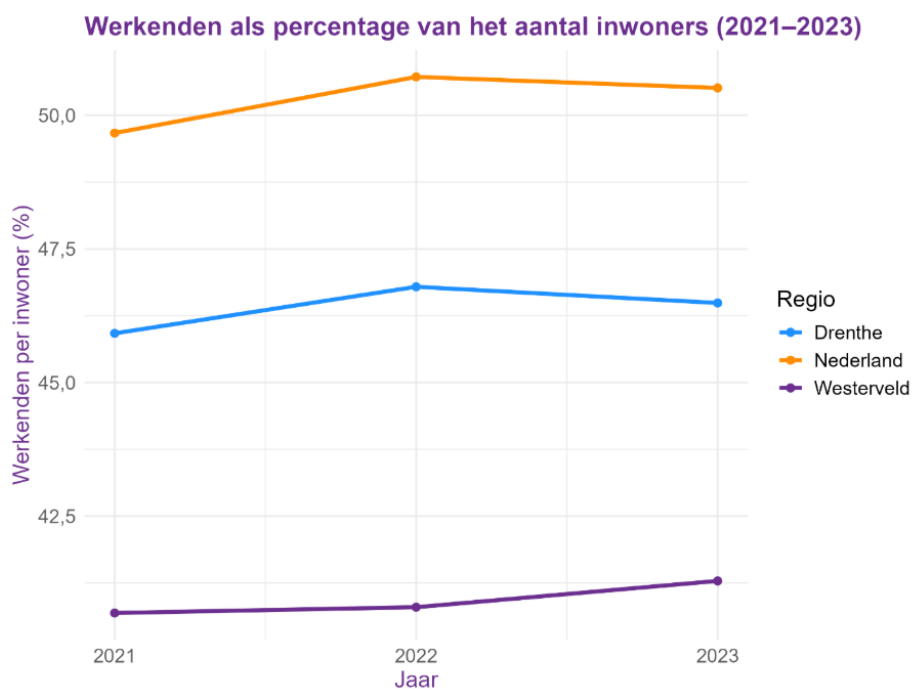
In welke gemeenten wonen de werknemers van Westerveld?

Figuur 2: Woon-werkpatronen van werkenden in de gemeente Westerveld in de periode 2023. Bron: CBS, Werknemersbanen en reisafstand; woon- en werkregio.

Bron: Waarstaatjegemeente, Werk en inkomen

Bronnen: CBS, Werknemersbanen en reisafstand; woon- en werkregio; Alle cijfers

Het aantal werkenden als percentage van het totaal aantal inwoners is relatief laag in de gemeente Westerveld als dit wordt vergeleken met de provincie Drenthe en Nederland als geheel. Aangezien de werkloosheid wel relatief laag is, betekent dit vooral dat er een grote groep in de gemeente woont die niet tot de beroepsbevolking behoort. Het aantal 65+ inwoners is namelijk bijna 31%. In 2021 telde de gemeente 8.000 werkenden, in 2022 8.100 en in 2023 8.200.

[StatLine - Werknemersbanen en reisafstand; woon- en werkregio](#)
[Provincie Drenthe in cijfers en grafieken | AlleCijfers.nl](#)

Banen gemeente Westerveld

Samenvatting

De werkgelegenheid in Westerveld, rond de 10.000 banen in 2024, wordt vooral gedragen door drie sectoren: het openbaar bestuur en de overheid, de gezondheids- en welzijnszorg en de logies-, maaltijd- en drankverstrekking. Samen vormen zij de kern van de lokale economie, aangevuld met de handel en landbouw. Dit sluit aan bij het recreatieve en landelijke profiel van de gemeente.

Tussen 2015 en 2024 laten overheid en zorg een stabiel beeld zien, terwijl de toeristische sector gestaag is gegroeid. Ook de bouw en zakelijke dienstverlening namen na 2020 in omvang toe, terwijl de industrie relatief klein bleef. Opvallend is dat Westerveld bovengemiddeld groeit in sectoren als onderwijs, vervoer en opslag en cultuur, sport en recreatie, terwijl de detailhandel en landbouw nauwelijks meer toenemen.

In vergelijking met Drenthe heeft Westerveld een hoger aandeel banen in overheid, landbouw en toerisme, maar een kleinere vertegenwoordiging in industrie, logistiek, financiële instellingen en detailhandel. De totale werkgelegenheid groeit op lange termijn mee met het provinciale tempo, al waren er rond de coronaperiode sterke schommelingen zichtbaar.

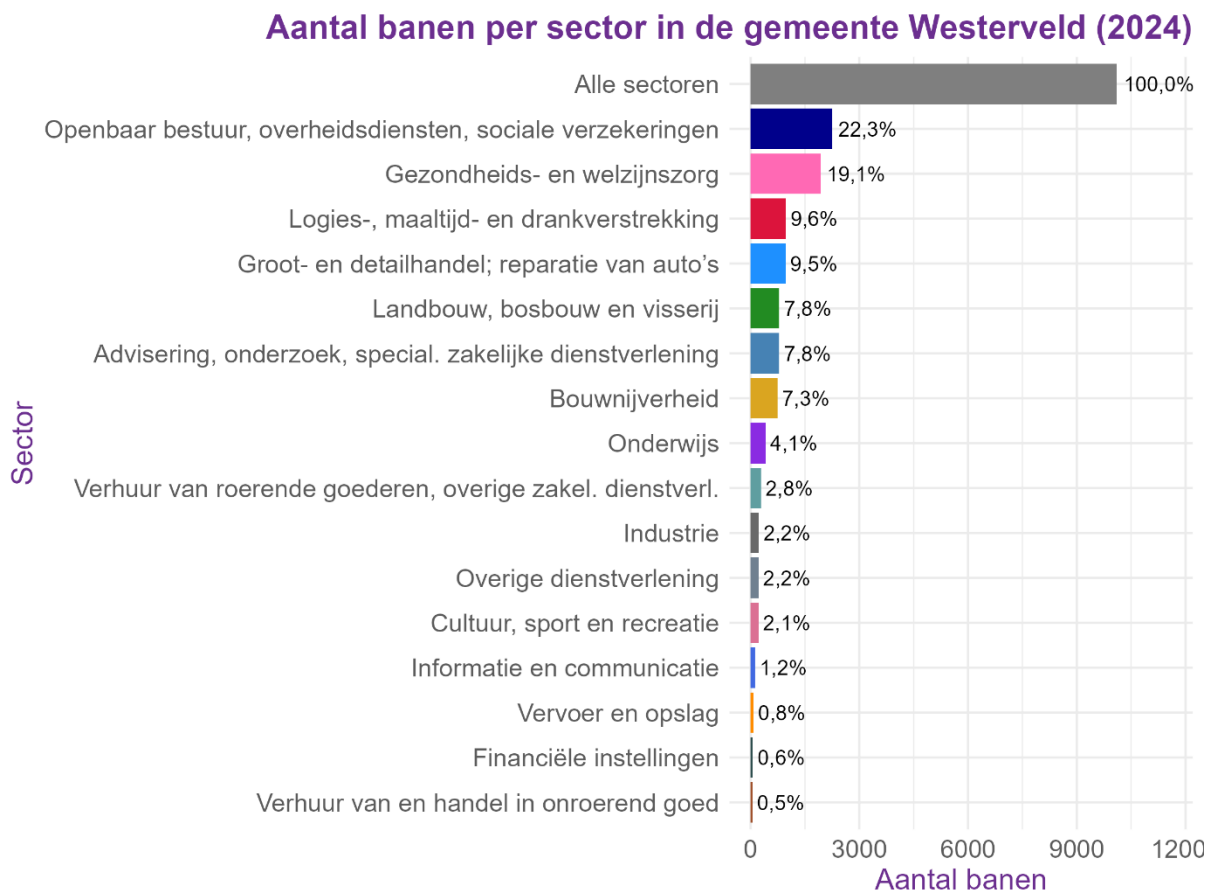
Binnen de gemeente zijn Dwingeloo en Darp de belangrijkste werkgelegenheidskernen, gevolgd door Havelte en Diever. Kleinere dorpen als Vledder, Uffelte en Wapse laten eveneens een lichte maar stabiele groei zien.

Conclusie

De economie van Westerveld leunt sterk op de overheid, zorg en toerisme/horeca, aangevuld met landbouw. Er is de laatste jaren groei te zien in sectoren als onderwijs, bouw en zakelijke dienstverlening, terwijl traditionele sectoren zoals detailhandel en landbouw stabiliseren. De werkgelegenheid is relatief geconcentreerd in enkele grotere dorpen, maar ook de kleinere kernen dragen bij met een lichte groei. In vergelijking met Drenthe onderscheidt Westerveld zich vooral door haar sterke toeristische en agrarische profiel en het bovengemiddelde aandeel overheid.

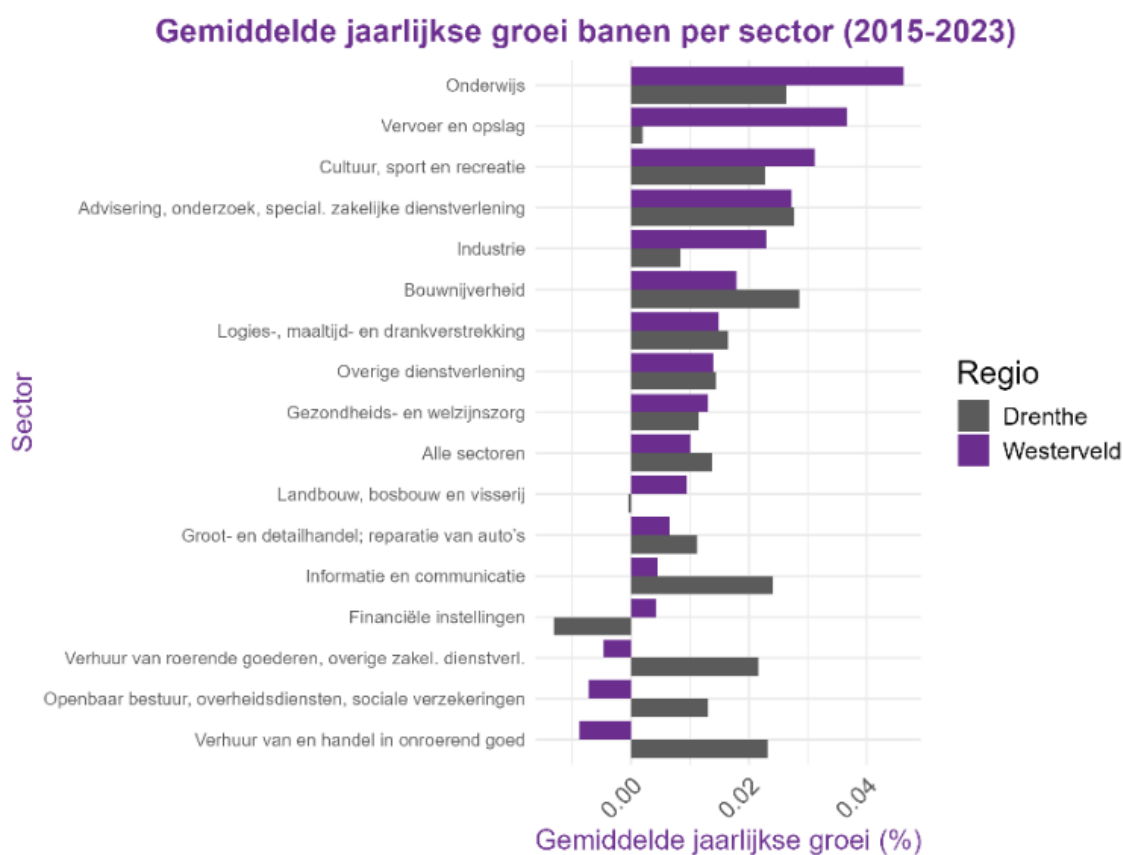
Banen

In 2024 telt de gemeente Westerveld iets meer dan 10.000 banen. Vooral de sectoren Openbaar bestuur (2.204) en Gezondheids- en welzijnszorg (1.895) tellen relatief veel banen. Daarnaast tellen de belangrijke sectoren horeca en landbouw respectievelijk 934 en 788 banen. De sector openbaar bestuur heeft voornamelijk veel banen door defensie als werkgever waar 1840 mensen werkzaam zijn.

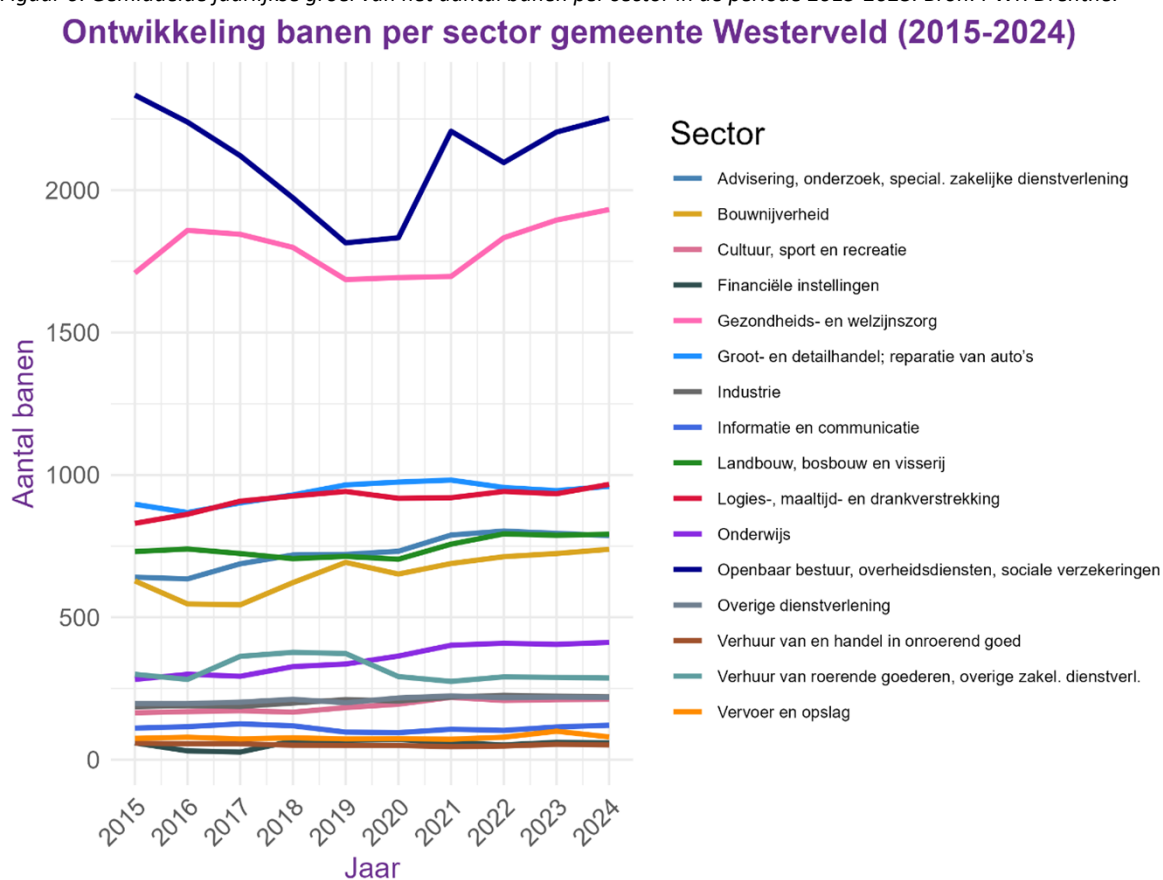

Figuur 5: Aantal banen per sector in 2024. Bron: PWR Drenthe.

In de twee grafieken hieronder is de ontwikkeling van het aantal banen per sector in de gemeente Westerveld tussen 2015 en 2024 te zien en de gemiddelde jaarlijkse groei per sector tussen 2015 en 2023 vergeleken met Drenthe. Als we kijken naar de gemiddelde jaarlijkse groei per sector dan zien we dat onderwijs (4,5%), vervoer en opslag (3,8%) en cultuur, sport en recreatie (3,2%) de grootste groei laten zien. Aan de andere kant laten de sectoren overige zakelijke dienstverlening, openbaar bestuur en verhuur en handel in onroerend goed juist een gemiddelde daling per jaar zien van het aantal banen. Vergeleken met Drenthe valt vooral een aanzienlijk hogere groei op in de sectoren vervoer en opslag, de industrie en de landbouw. Daartegenover staat een lagere groei in de sectoren bouwnijverheid, informatie en communicatie en de drie eerder benoemde sectoren die een daling liet zien.

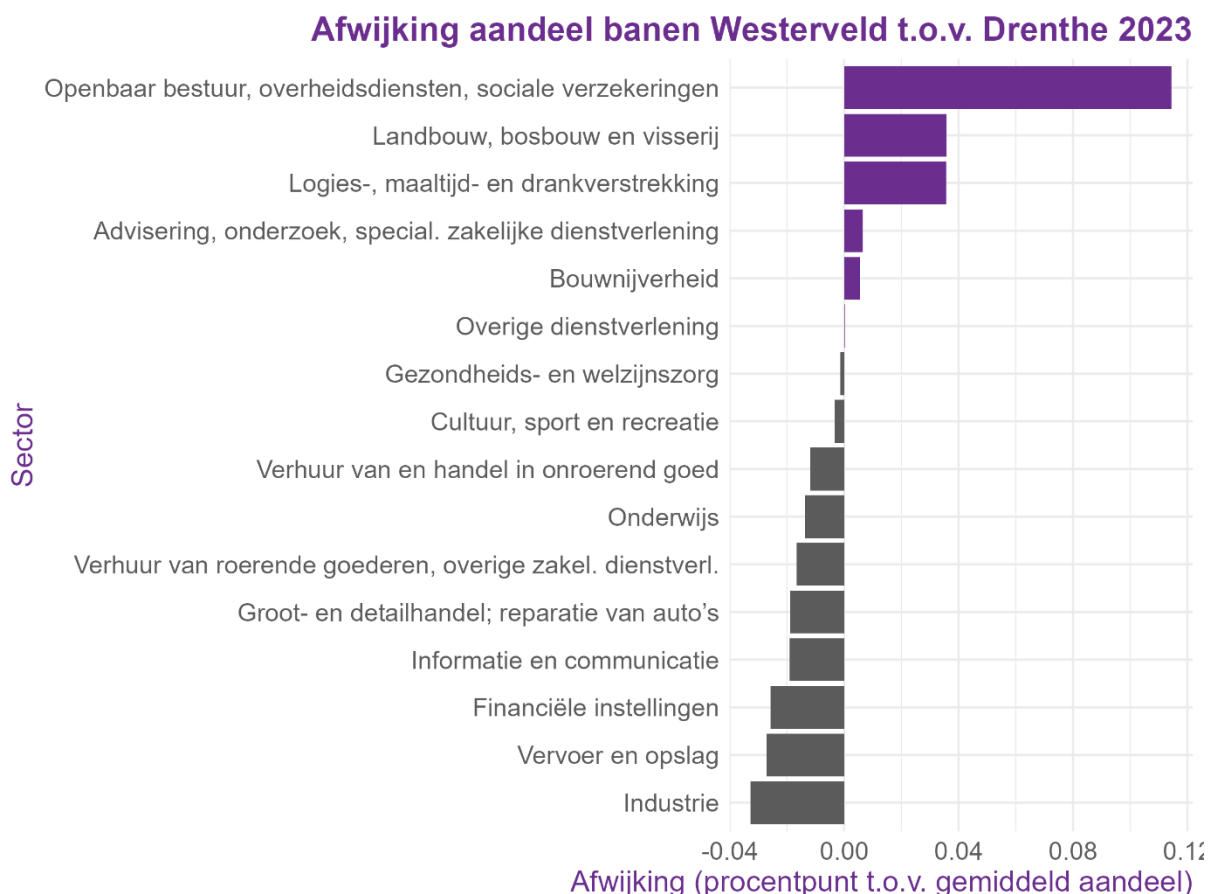

Figuur 6: Gemiddelde jaarlijkse groei van het aantal banen per sector in de periode 2015-2023. Bron: PWR Drenthe.

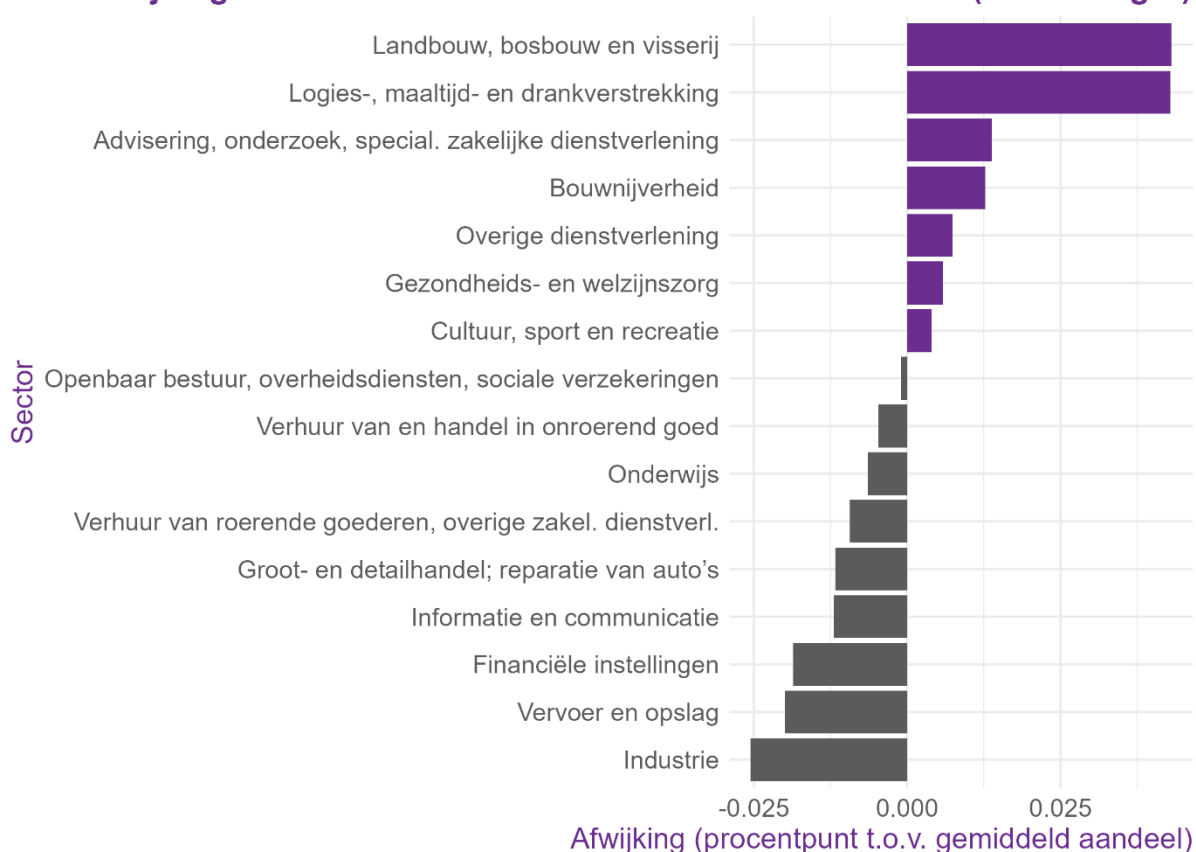
Figuur 7: Ontwikkeling van het aantal banen per sector in de periode 2015-2024. Bron: PWR Drenthe.

In de grafieken hieronder is de afwijking te zien van het aandeel banen in de gemeente Westerveld ten opzichte van Drenthe in 2023. Van het totaal aantal banen in de provincie Drenthe bevindt 4,2% zich in de gemeente Westerveld. De afwijking geeft dus aan welke sectoren gemiddeld veel banen hebben in de gemeente Westerveld en welke sectoren juist minder banen hebben. Bovenaan staat de sector openbaar bestuur dat bijna 12 procentpunten boven het gemiddelde aandeel banen staat. Dit wil zeggen dat van het totaal aantal banen in de sector openbaar bestuur in de provincie Drenthe, 16,2% in de gemeente Westerveld zijn (4,2% + 12%). Daarnaast is te zien dat de sectoren landbouw en horeca ongeveer 4 procentpunten boven het gemiddelde liggen. Dus deze sectoren bieden ook relatief veel werkgelegenheid in de gemeente Westerveld ten opzichte van de provincie Drenthe. Sectoren die ondervertegenwoordigd zijn in het aantal banen zijn de industrie, vervoer en opslag en groot- en detailhandel.

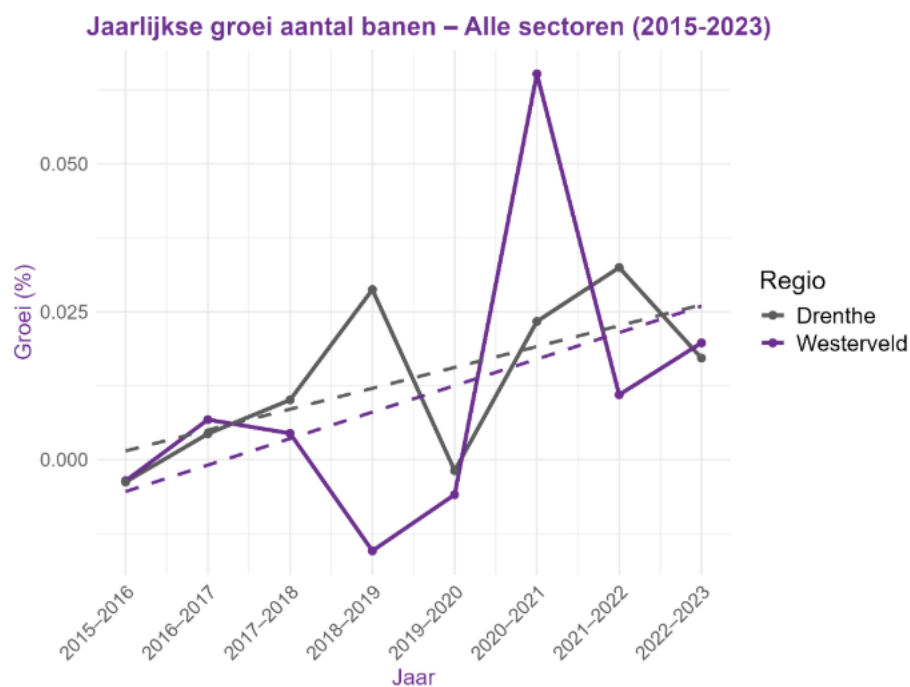
Figuur 8: Afwijking van het aandeel banen per sector in Westerveld ten opzichte van Drenthe in 2023. Bron: PWR Drenthe.

Afwijking aandeel banen Westerveld t.o.v. Drenthe 2023 (zonder leger)

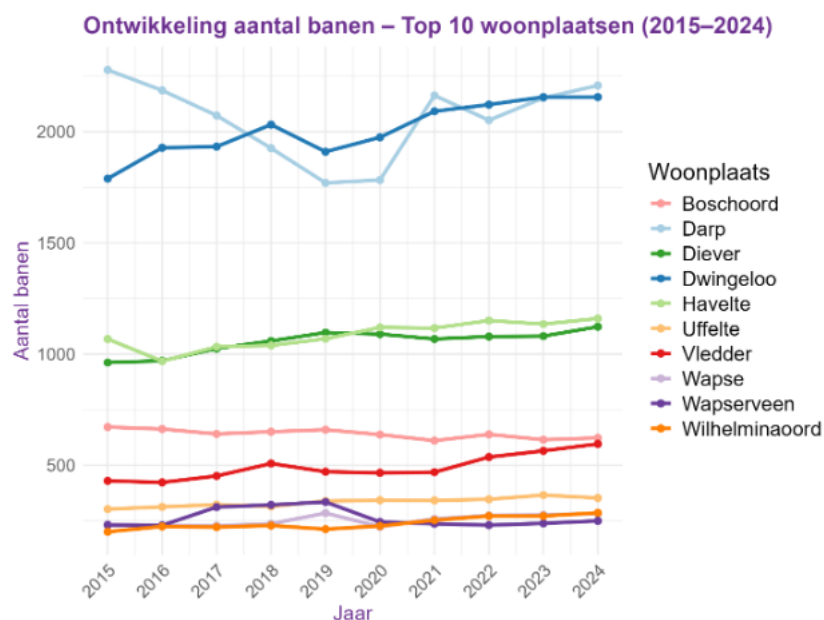
Figuur 9: Afwijking van het aandeel banen per sector exclusief leger in Westerveld ten opzichte van Drenthe in 2023. Bron: PWR Drenthe.

In de grafiek hieronder is de jaarlijkse groei van het aantal banen tussen 2015 en 2023 te zien voor de gemeente Westerveld en de provincie Drenthe. Het aantal banen in de gemeente Westerveld is van 9.204 in 2015 naar 10.099 in 2024 toegenomen. Dit komt neer op een gemiddelde groei van 1,0% per jaar tegenover een gemiddelde jaarlijkse groei van 1,4% in de provincie Drenthe tussen 2015 en 2023. In Nederland is dit gemiddeld 1,8% in dezelfde periode. In de grafiek is ook nog de trendlijn te zien die de gemiddelde groei over de jaren weergeeft. De trendlijn laat zien dat de groei van het aantal banen in zowel de provincie Drenthe als in de gemeente Westerveld aan het toenemen is.

Figuur 10: Jaarlijkse groei van het aantal banen in de periode 2015-2023. Bron: PWR Drenthe.

In de grafiek hieronder is de ontwikkeling van het aantal banen tussen 2015 en 2024 te zien voor de 10 plaatsen met het meest aantal banen in 2024. De grootste groei van het totaal aantal banen is te zien in Wilhelminaoord (42%), Vledder (38%), Dwingeloo en Wapse (20,5%). Daarentegen is het totaal aantal banen in Boschoord (7%) en Darp (3%) licht afgenomen.

Figuur 11: Ontwikkeling aantal banen in de 10 grootste woonplaatsen qua banen in de periode 2015-2024. Bron: PWR Drenthe.

Vestigingen gemeente Westerveld

Samenvatting

Het aantal vestigingen in Westerveld (ca. 2.700) wordt in 2024 vooral gedragen door de sectoren advisering, onderzoek en zakelijke dienstverlening, de gezondheids- en welzijnszorg, de landbouw en de detailhandel. Samen zijn dit de belangrijkste pijlers van het ondernemingslandschap in de gemeente.

Kijken we naar de ontwikkeling tussen 2015 en 2024, dan valt op dat het aantal vestigingen vrijwel overal is toegenomen. Vooral de zakelijke dienstverlening, de zorg, het onderwijs en de bouw laten een sterke groei zien. Ook toerisme en horeca zijn toegenomen, wat aansluit bij het recreatieve profiel van de regio. De landbouw blijft stabiel in aantal, terwijl de industrie nauwelijks groeit.

De gemiddelde jaarlijkse groei tussen 2015 en 2023 is in Westerveld bovengemiddeld in sectoren als onderwijs, zorg, vervoer en opslag en cultuur, sport en recreatie. Opvallend is dat de zakelijke dienstverlening en ICT eveneens gestaag groeien. Daarentegen stagneren sectoren als detailhandel, landbouw en financiële instellingen.

In vergelijking met Drenthe heeft Westerveld relatief veel vestigingen in energieproductie en -handel, toerisme en horeca en landbouw, en bovengemiddeld veel overheidsgerelateerde vestigingen. Minder sterk vertegenwoordigd zijn de detailhandel, industrie, logistiek en financiële instellingen.

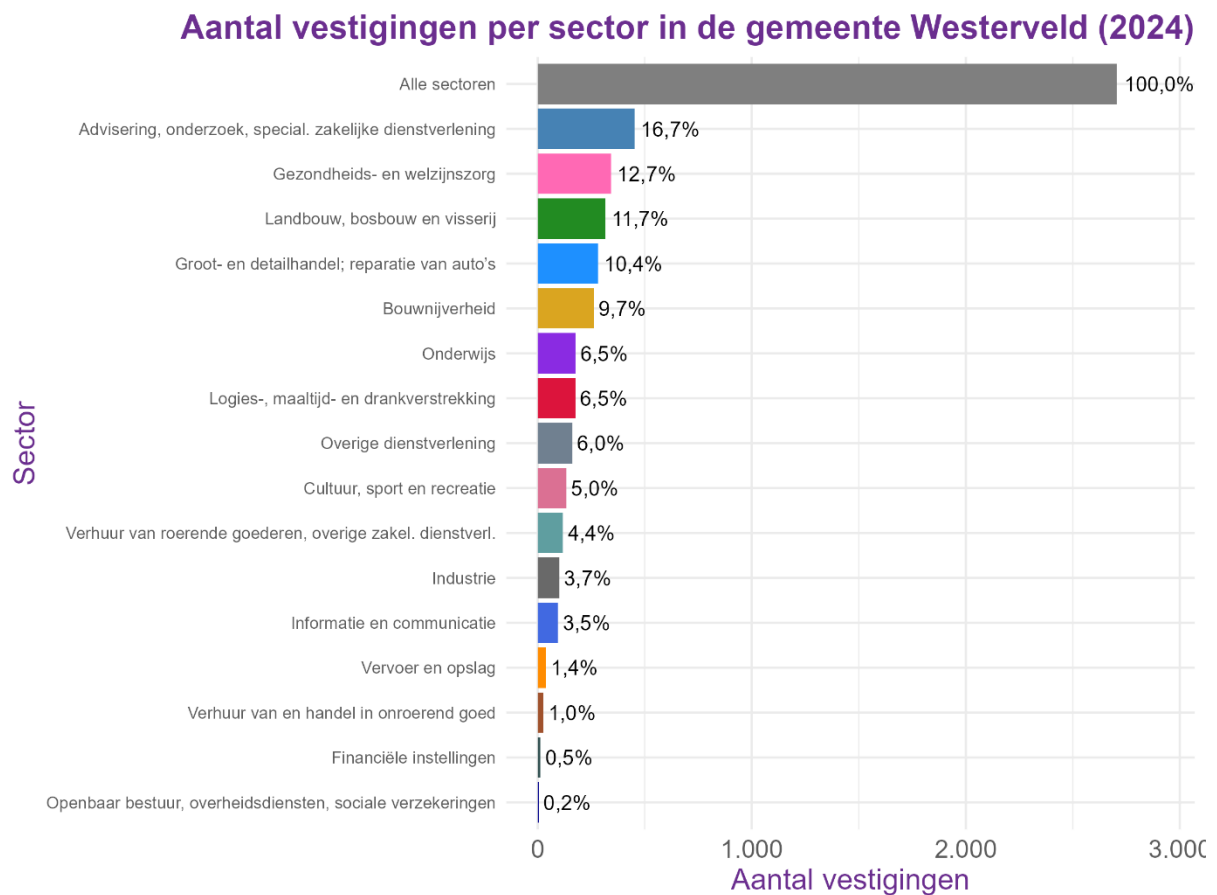
Op totaalniveau groeide het aantal vestigingen in Westerveld tussen 2015 en 2023 gestaag, met een tempo dat vergelijkbaar is met de rest van Drenthe, al is de groei sinds 2022 wat afgevlakt. Binnen de gemeente zijn Dwingeloo en Havelte de belangrijkste kernen voor vestigingen, gevolgd door Diever. Kleinere dorpen zoals Uffelte, Vledder en Wapse laten een gestage toename zien.

Conclusie

De economie van Westerveld laat een duidelijk ondernemend karakter zien, met sterke groei in het aantal vestigingen in de zakelijke dienstverlening, zorg en toerisme. Het vestigingsklimaat wordt gekenmerkt door een relatief groot aandeel kleinschalige bedrijven in recreatie en landbouw, gecombineerd met een sterke basis in maatschappelijke sectoren zoals zorg en onderwijs. In vergelijking met Drenthe onderscheidt Westerveld zich vooral door bovengemiddeld veel vestigingen in toerisme en landbouw, maar kent het een kleinere aanwezigheid van detailhandel, industrie en financiële instellingen. De groei is breed gedragen en zichtbaar in vrijwel alle kernen, waarbij Dwingeloo en Havelte de motoren zijn.

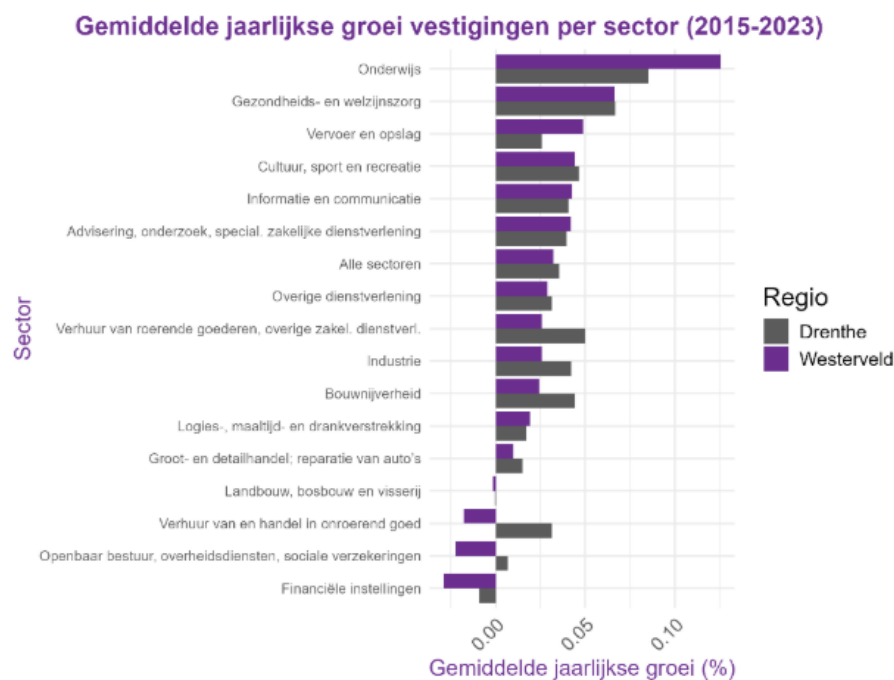
Vestigingen

In 2024 telde de gemeente Westerveld ongeveer 2.700 vestigingen. De sectoren met de meeste vestigingen zijn advisering, onderzoek en speciaal zakelijke dienstverlening (455), gezondheids- en welzijnszorg (345) en landbouw (320).

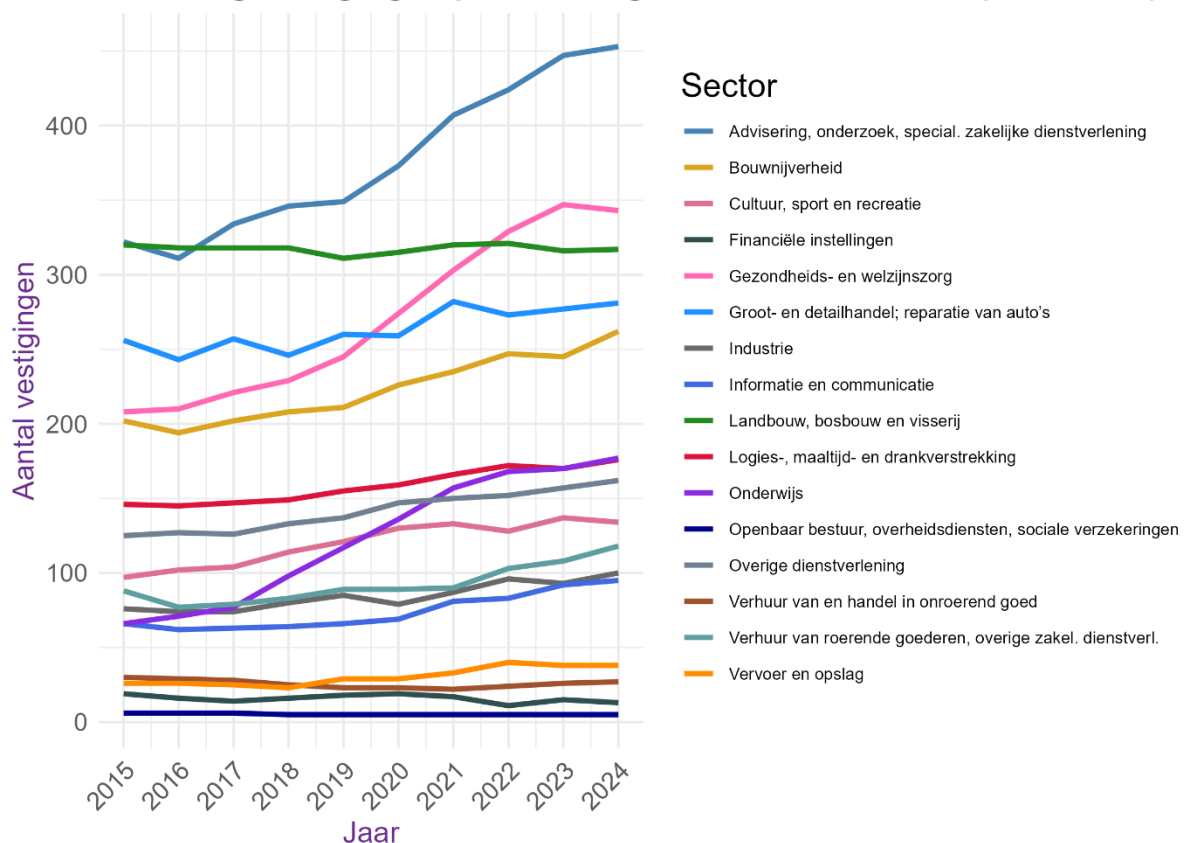
Figuur 12: Aantal vestigingen per sector in 2024. Bron: PWR Drenthe.

In de grafieken hieronder is de ontwikkeling van het aantal vestigingen per sector voor de gemeente Westerveld gegeven tussen 2015 en 2024 en de gemiddelde jaarlijkse groei per sector vergeleken met de provincie Drenthe tussen 2015 en 2023. Er is vooral een grote stijging te zien in de sectoren onderwijs, gezondheids- en welzijnszorg, advisering, onderzoek en speciaal zakelijke dienstverlening en vervoer en opslag. Als dit wordt vergeleken met de provincie Drenthe is te zien dat de sectoren onderwijs en vervoer en opslag sterker zijn gegroeid in de gemeente Westerveld. In de sectoren industrie, bouwnijverheid en verhuur van roerende goederen en overige zakelijke dienstverlening blijft de groei achter ten opzichte van Drenthe. Daarnaast laten een paar andere sectoren waaronder openbaar bestuur en landbouw een daling zien in het totaal aantal vestigingen.

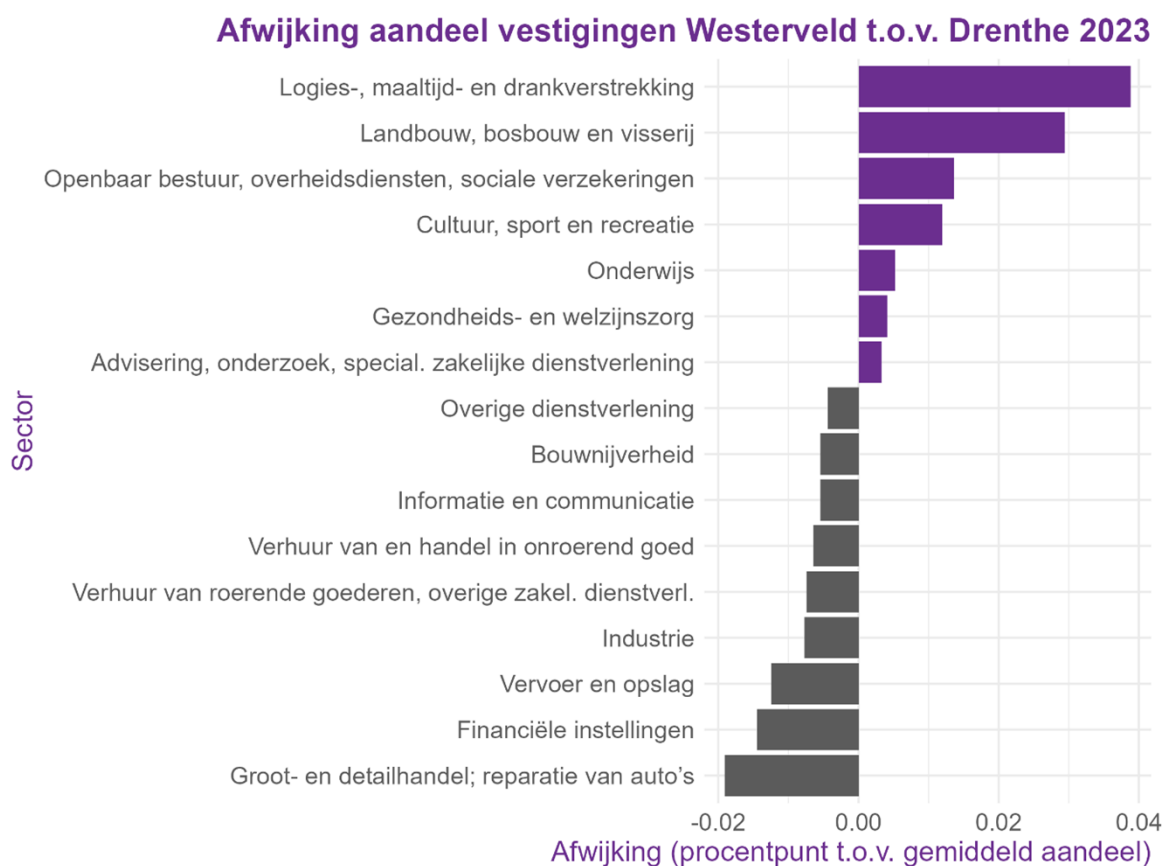
Figuur 13: Gemiddelde jaarlijkse groei van het aantal vestigingen per sector in de periode 2015-2023. Bron: PWR Drenthe.

Ontwikkeling vestigingen per sector gemeente Westerveld (2015-2024)

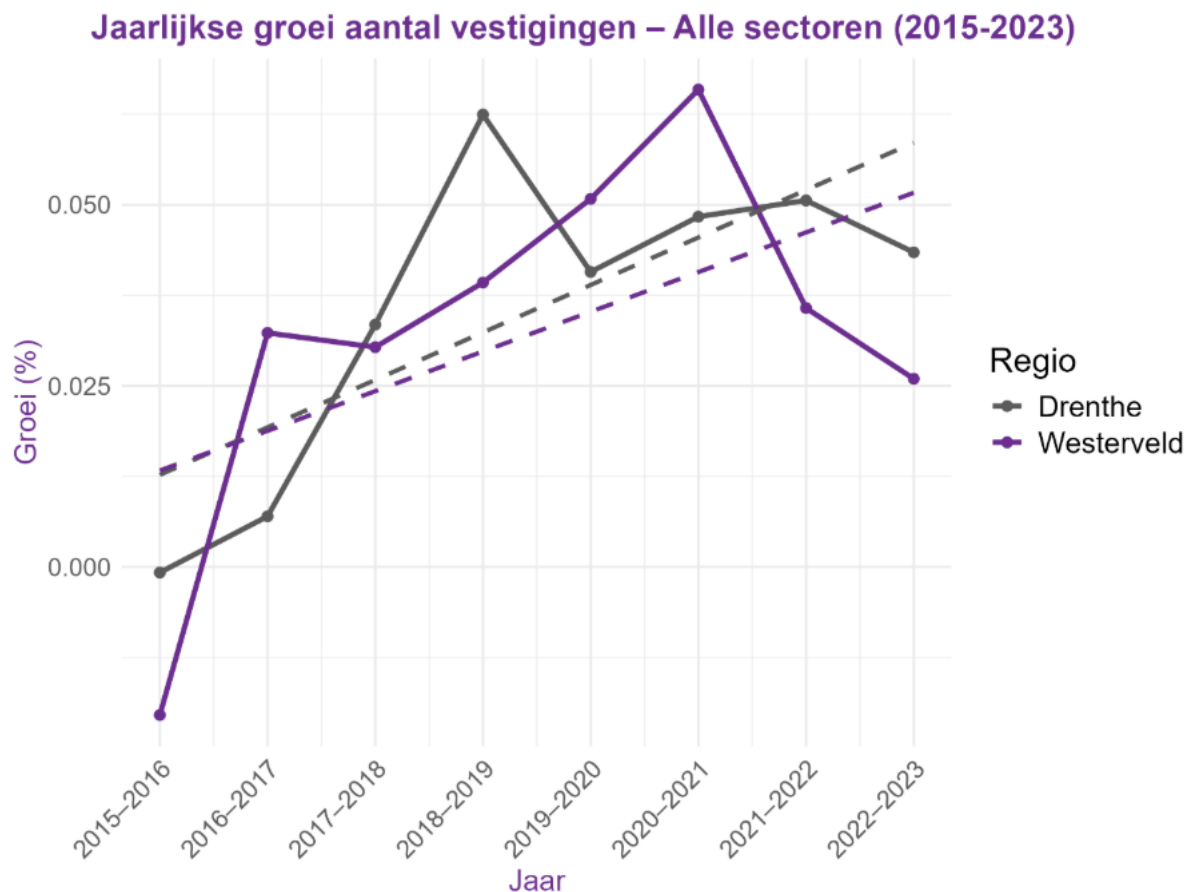
Figuur 14: Ontwikkeling van het aantal vestigingen per sector in de periode 2015-2024. Bron: PWR Drenthe.

In de grafiek hieronder is de afwijking te zien van het aandeel vestigingen in de gemeente Westerveld ten opzichte van Drenthe in 2023. Van het totaal aantal vestigingen in de provincie Drenthe bevindt 5,0% zich in de gemeente Westerveld. De afwijking geeft dus aan welke sectoren gemiddeld veel vestigingen hebben in de gemeente Westerveld en welke sectoren juist minder vestigingen hebben. Bovenaan staat de sector productie, distributie en handel in elektriciteit en aardgas maar dit is maar een relatief kleine sector. Daarnaast is te zien dat de sectoren horeca en landbouw respectievelijk ongeveer 4 en 3 procentpunten boven het gemiddelde liggen. Dat wil zeggen dat 9% van het totaal aantal vestigingen in de sector horeca in de provincie Drenthe in de gemeente Westerveld gevestigd is. Dus deze sectoren bieden relatief veel werkgelegenheid in de gemeente Westerveld ten opzichte van de provincie Drenthe. Sectoren die ondervertegenwoordigd zijn in het aantal banen zijn de groot- en detailhandel, financiële instellingen en vervoer en opslag

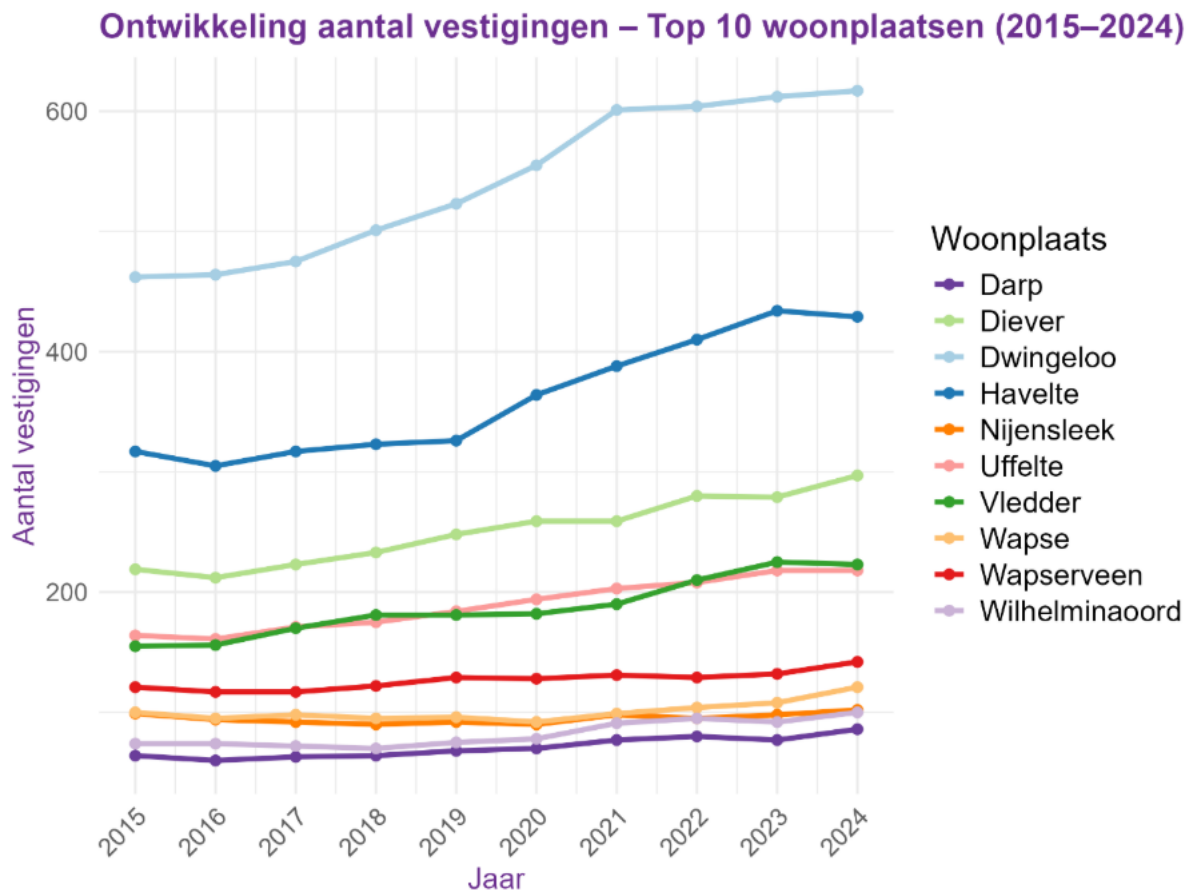
Figuur 15: Afwijking van het aandeel vestigingen per sector in Westerveld ten opzichte van Drenthe in 2023. Bron: PWR Drenthe.

In de grafiek hieronder is de gemiddelde jaarlijkse groei van het aantal vestigingen tussen 2015 en 2023 voor de gemeente Westerveld en de provincie Drenthe te zien. Het aantal vestigingen is van 2.055 in 2015 toegenomen tot 2.710 in 2024. Dit komt neer op een groei van 3,2% per jaar tegenover een gemiddelde jaarlijkse groei van 3,5% in de provincie Drenthe tussen 2015 en 2023. In Nederland was dit 4,9% over dezelfde periode. In de grafiek is ook nog de trendlijn te zien die de gemiddelde groei over de jaren weergeeft. De trendlijn laat zien dat de groei van het aantal vestigingen in zowel de provincie Drenthe als in de gemeente Westerveld aan het toenemen is.

Figuur 16: Jaarlijkse groei van het aantal vestigingen in de periode 2015-2023. Bron: PWR Drenthe.

In de grafiek hieronder is de ontwikkeling van het totaal aantal vestigingen te zien tussen 2015 en 2024 voor de tien woonplaatsen met de meeste vestigingen in 2024. Het aantal vestigingen is in alle plaatsen toegenomen. De grootste groei is te zien in Vledder (44%) gevolgd door Diever, Havelte, Wilhelminaoord, Darp, Dwingeloo en Uffelte (35%-33%)

Figuur 17: Ontwikkeling aantal vestigingen in de 10 grootste woonplaatsen qua banen in de periode 2015-2024. Bron: PWR Drenthe.

Bedrijventerreinen Westerveld

Samenvatting

Westerveld telt zes bedrijventerreinen: De Valderse, De Valderse II, Dieverbrug, Dieverbrug II, Nijensleek en Oeveraseweg. Samen herbergen zij in 2024 ongeveer 80 vestigingen en 430 banen.

Het aantal vestigingen op de terreinen is in de periode 2015–2024 licht gegroeid, maar blijft beperkt in omvang. Vooral Dieverbrug II en Oeveraseweg laten de grootste concentratie zien. De Valderse en De Valderse II zijn kleiner, maar hebben wel een stabiel aantal bedrijven. Het terrein in Dieverbrug is nauwelijks meer in gebruik. Nijensleek blijft eveneens kleinschalig, met rond de 15 vestigingen.

De werkgelegenheid op de bedrijventerreinen is relatief beperkt en vertoont een dalende trend. Waar er in 2015 nog bijna 500 banen op de terreinen waren, is dat in 2024 gedaald tot circa 430. Daarmee neemt het aandeel bedrijventerreinen in de totale werkgelegenheid van Westerveld af: van ruim 5% in 2015 tot ongeveer 4% in 2024.

Qua sectoren zijn de bedrijventerreinen sterk gericht op de detailhandel en reparatie van auto's (42%), gevolgd door bouw (14%) en industrie (10%). Vergeleken met 2015 is het aandeel detailhandel toegenomen, terwijl de bouw sterk is afgenomen.

Alle bedrijventerreinen in Westerveld zijn vrijwel volledig uitgegeven qua oppervlakte. Het Oeveraseweg-terrein is het grootste terrein en heeft nog de meeste ruimte die momenteel ook uitgegeven wordt, terwijl de andere terreinen nagenoeg vol zijn. De netto/bruto-verhouding ligt gemiddeld iets boven het Drentse gemiddelde, met Oeveraseweg als grootste percentage.

Conclusie

De bedrijventerreinen in Westerveld spelen een relatief bescheiden rol in de lokale economie. Het aantal vestigingen is de afgelopen jaren licht toegenomen, maar het aantal banen neemt af. De terreinen zijn sterk gericht op traditionele sectoren zoals detailhandel, bouw en industrie, terwijl kennisintensieve en opkomende sectoren nauwelijks vertegenwoordigd zijn. Oeveraseweg en Dieverbrug II zijn de belangrijkste terreinen qua omvang, terwijl De Valderse, De Valderse II en Nijensleek vooral kleinschalige bedrijvigheid herbergen. Op Dieverbrug I (Vossenland) zijn slechts enkele bedrijven gevestigd.

Het feit dat de terreinen grotendeels vol zijn en slechts beperkt bijdragen aan de werkgelegenheid, roept de vraag op of herstructurering, verduurzaming of functiemenging gewenst is. Voor economische groei en innovatie lijkt de gemeente vooral afhankelijk van vestigingen buiten de terreinen, in de dorpen en de sectoren zorg, toerisme en zakelijke dienstverlening.

Algemene analyse

- De bedrijventerreinen zijn relatief klein en bijna alle beschikbare ruimte is uitgegeven.
- De netto/bruto verhouding van bedrijventerreinen is gemiddeld genomen iets hoger dan in Drenthe en Nederland maar is behoorlijk verschillend voor de verschillende terreinen. (De

netto-brutoverhouding van een bedrijventerrein geeft aan welk deel van het totale (bruto) terreinoppervlak daadwerkelijk beschikbaar is voor bedrijfspercelen (netto), na aftrek van infrastructuur, groen en overige voorzieningen)

Analyse vestigingen & banen (afgeronde getallen)

-Het aantal vestigingen op bedrijventerreinen is licht toegenomen van 75 in 2015 naar 80 in 2024. In dezelfde periode is het aantal banen juist afgenomen van 485 naar 430. Kortom, de vestigingen op bedrijventerreinen hebben steeds minder mensen in dienst.

-Het aandeel vestigingen op bedrijventerreinen ten opzichte van het totaal aantal vestigingen in de gemeente Westerveld is afgenomen van 3,6% in 2015 naar 2,9% 2024.

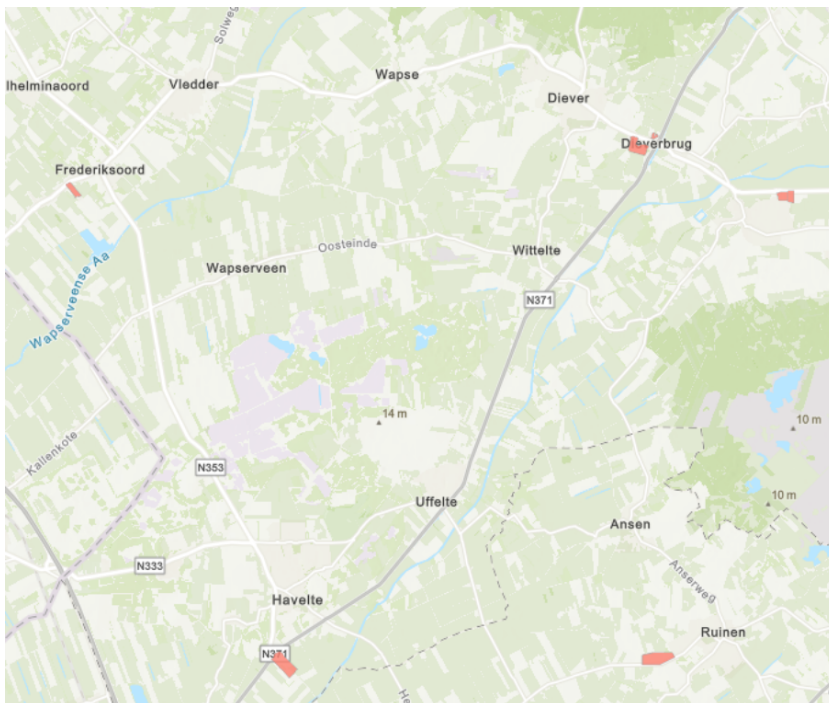
Werk op bedrijventerreinen - Ipsos I&O Publiek

Hetzelfde geldt voor het aandeel banen op bedrijventerreinen ten opzichte van het totaal aantal banen in de gemeente Westerveld (5,3% in 2015 naar 4,2% in 2024). Relatief zijn er dus steeds minder vestigingen en banen aanwezig op bedrijventerreinen in de gemeente Westerveld.

-Op bedrijventerreinen zijn in 2024 vooral vestigingen in de sector Groot-en detailhandel; reparatie van auto's aanwezig (42,3%). Andere iets grotere sectoren zijn de bouwnijverheid (14,1%) en de industrie (10,3%). Vergeleken met 2015 is de grootste verschuiving het aandeel vestigingen in de bouwnijverheid. Deze was in 2015 nog 26% en is dus bijna gehalveerd in 2024 naar 14,1%.

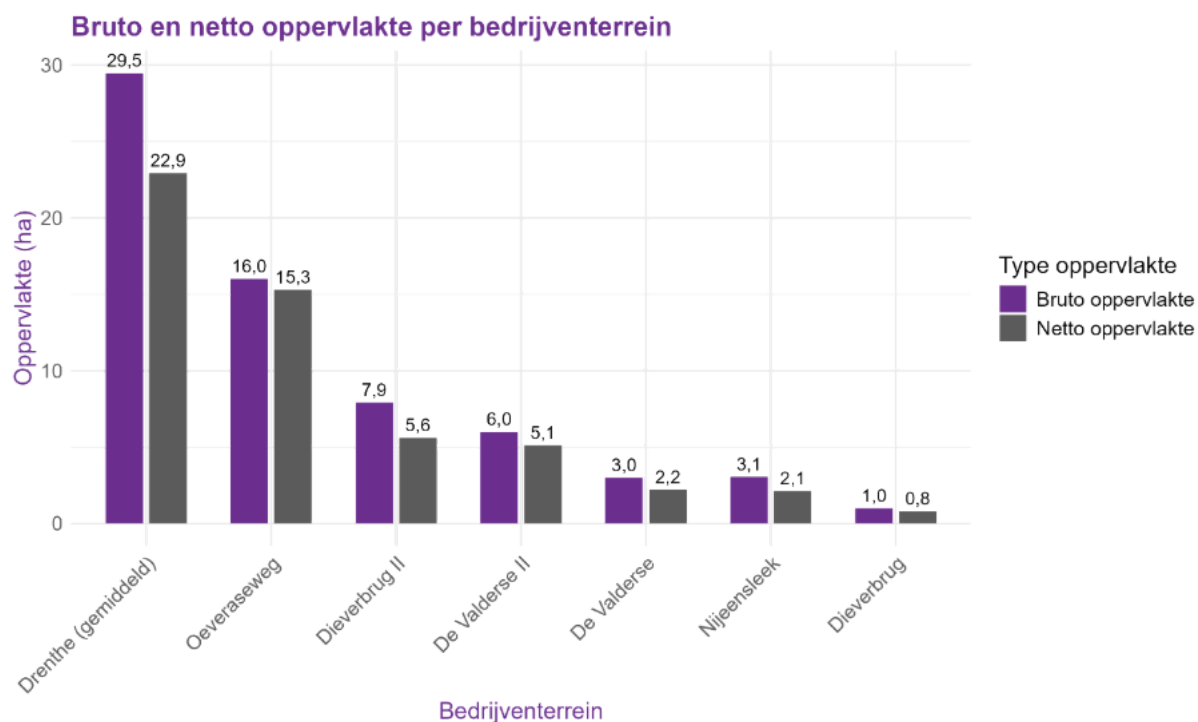
-In de onderste grafiek is het aantal mutaties van vestigingen per sector per jaar voor alle bedrijventerreinen gezamenlijk te zien. In 2021 zijn de meeste mutaties te zien (19) wat op een totaal van 73 vestigingen in 2020 toch wel het benoemen waard is.

-Eventuele leegstand is lastig te achterhalen uit de PWR-data.

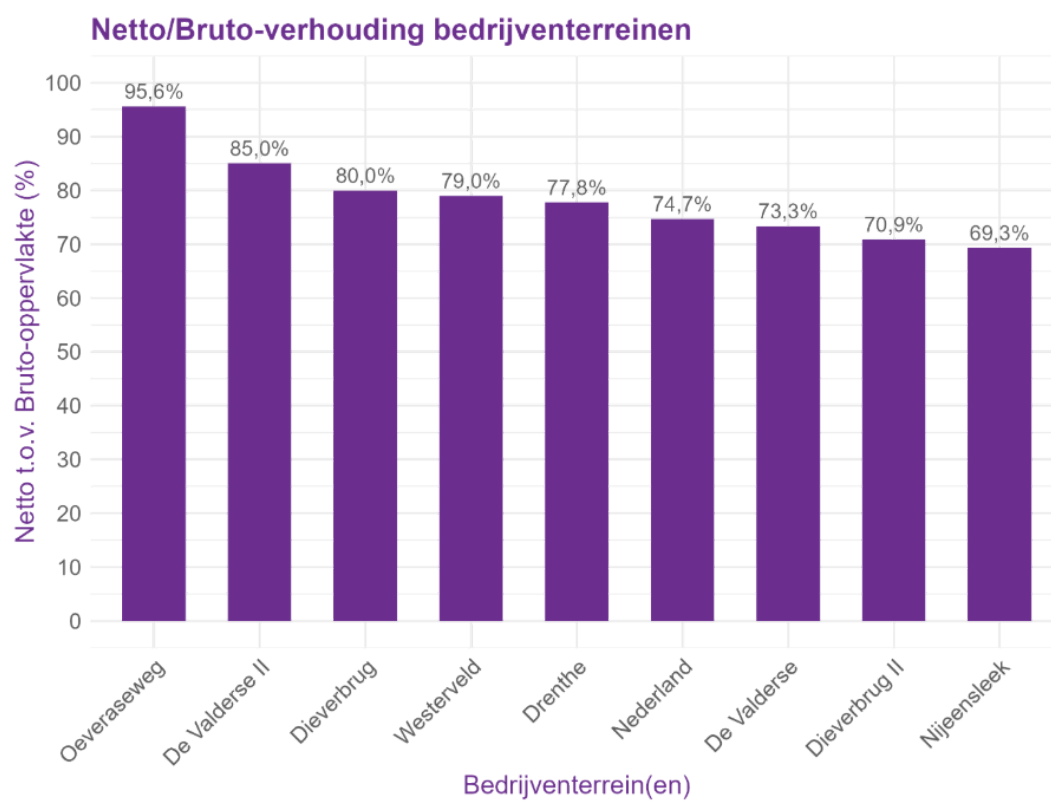

Kaart bedrijventerreinen (oranje vakken)

Bron: IBIS Bedrijventerreinen

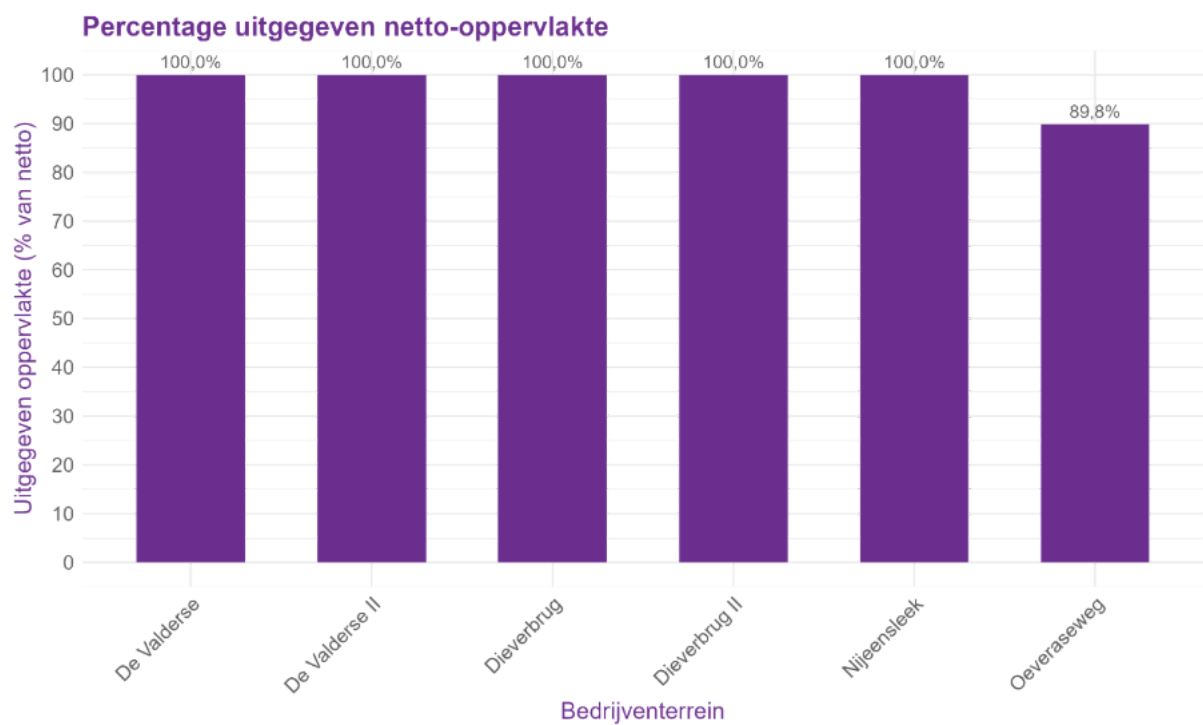
Bron: IBIS Bedrijventerreinen

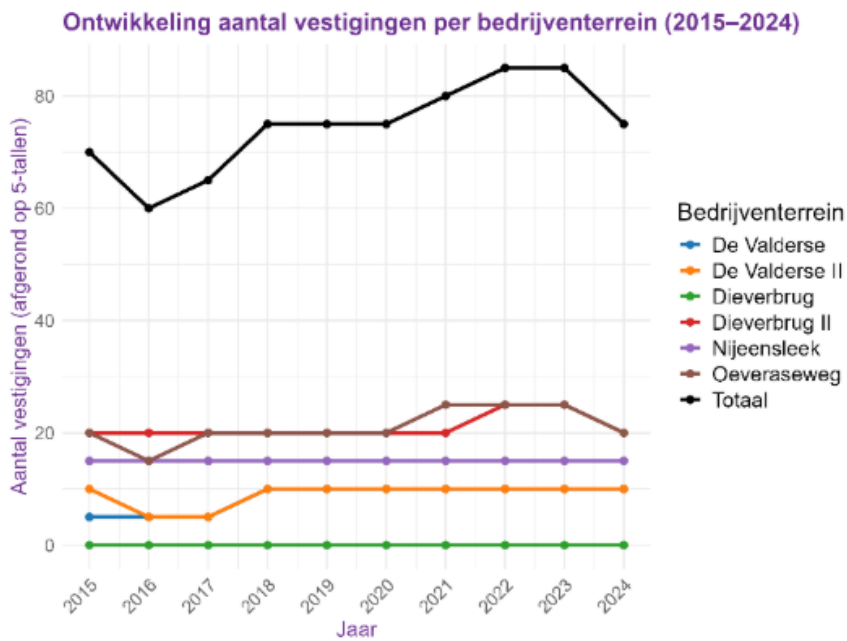
Bron: IBIS Bedrijventerreinen

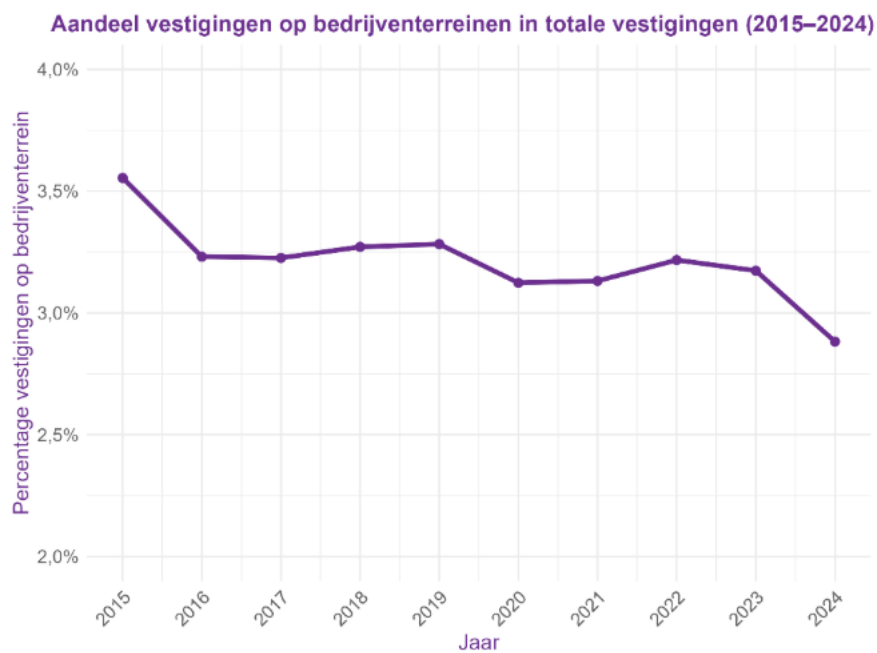
Bron: IBIS Bedrijventerreinen

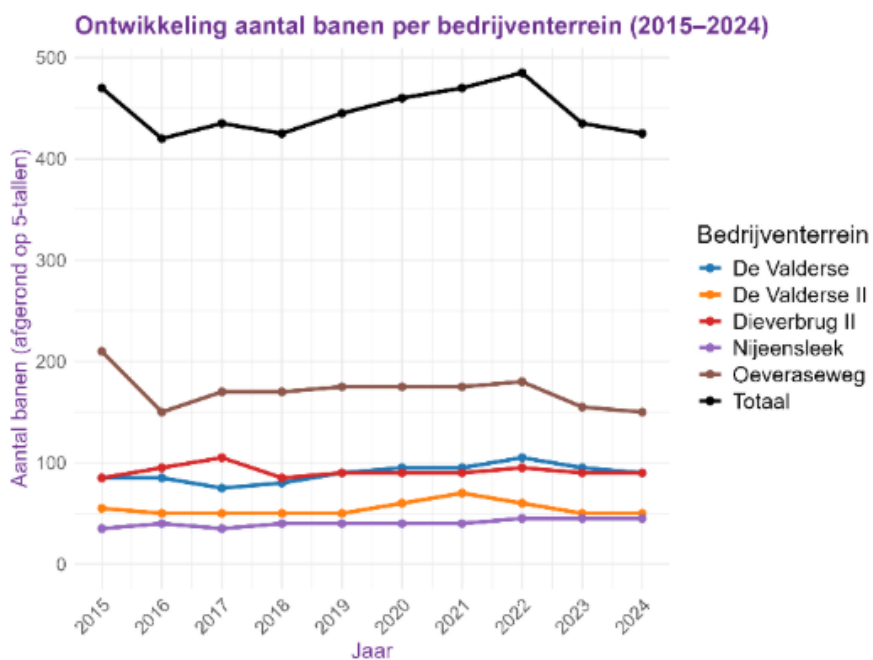
Bron: IBIS Bedrijventerreinen

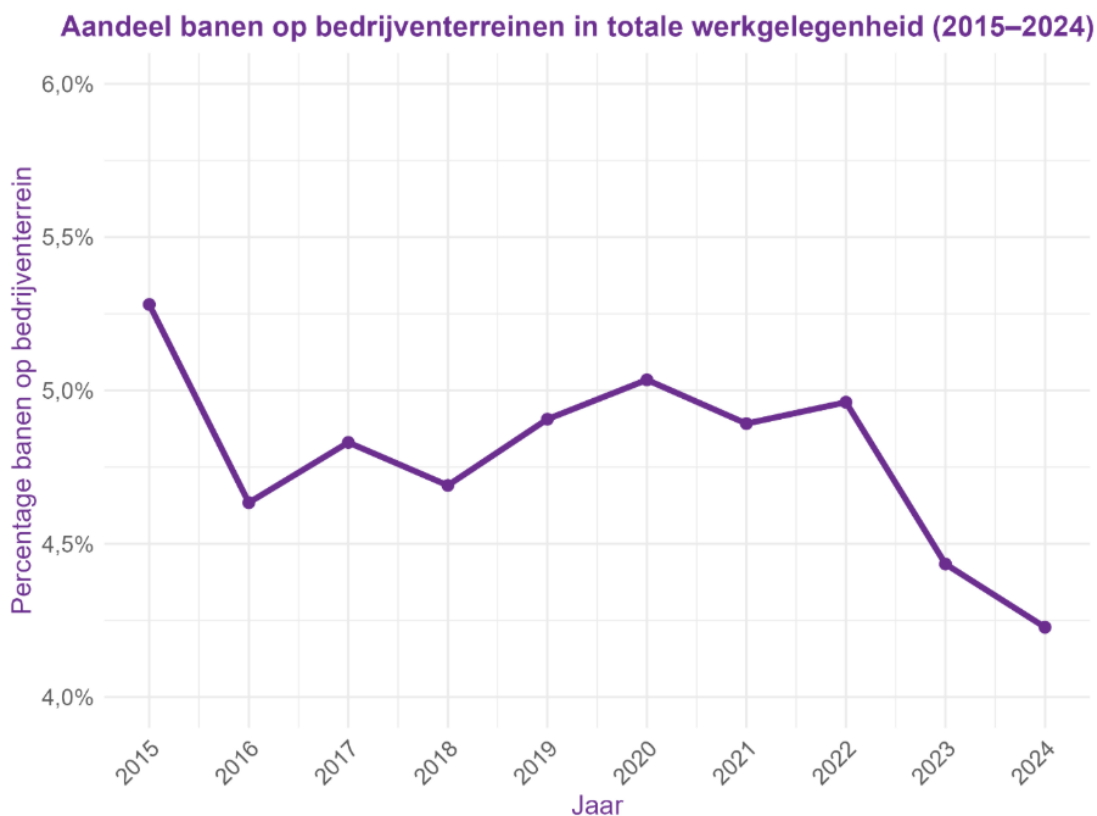
Figuur 23: Ontwikkeling aantal vestigingen per bedrijventerrein in de periode 2015-2024 (afgerond op 5-tallen). Bron: PWR Drenthe.

Bron: PWR Drenthe

Figuur 24: Ontwikkeling aantal banen per bedrijventerrein in de periode 2015-2024 (afgerond op 5-tallen). Aangezien het aantal banen op Dieverbrug gebaseerd is op minder dan 5 vestigingen mogen deze niet gepubliceerd worden. Bron: PWR Drenthe.

Bron: PWR Drenthe

Sectorverdeling van vestigingen op bedrijventerreinen (2015)

Bron: PWR Drenthe

Sectorverdeling van vestigingen op bedrijventerreinen (2024)

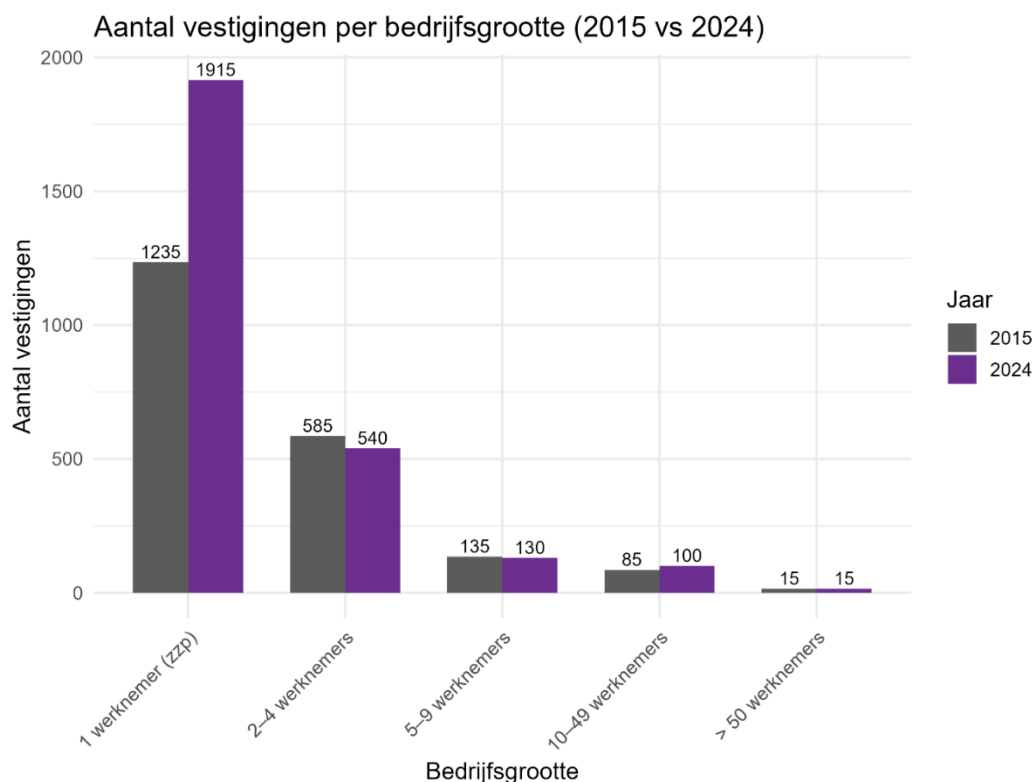

Bron: PWR Drenthe

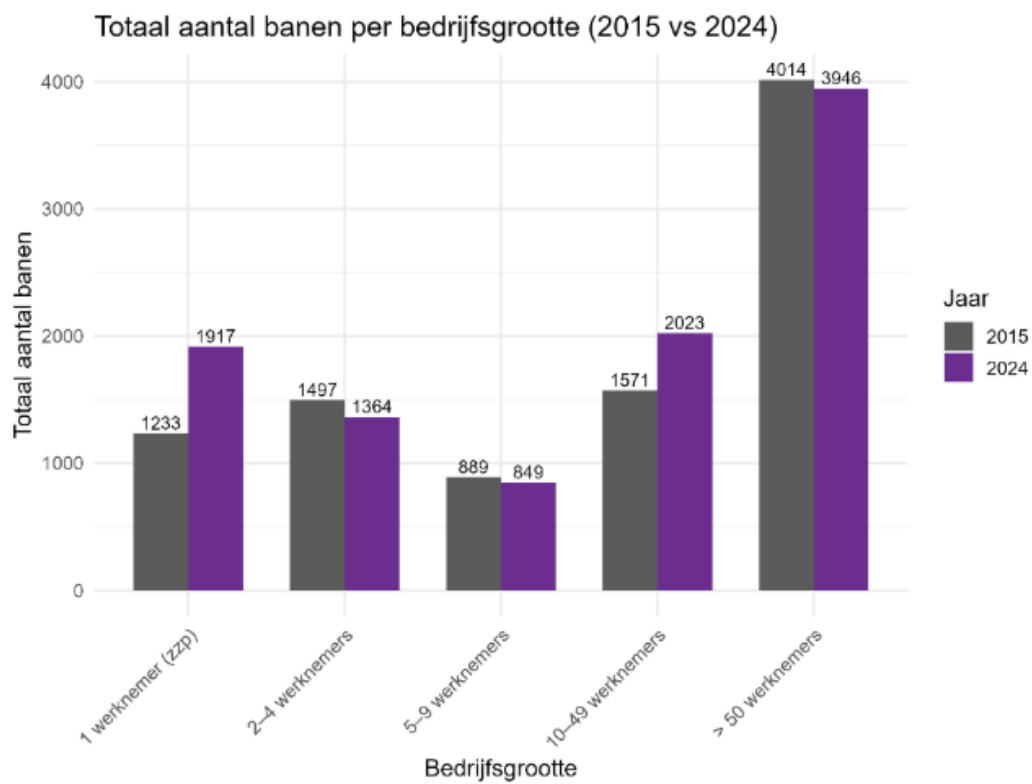
Bedrijfsgrootte bedrijven Westerveld

Allemaal Bron: PWR Drenthe

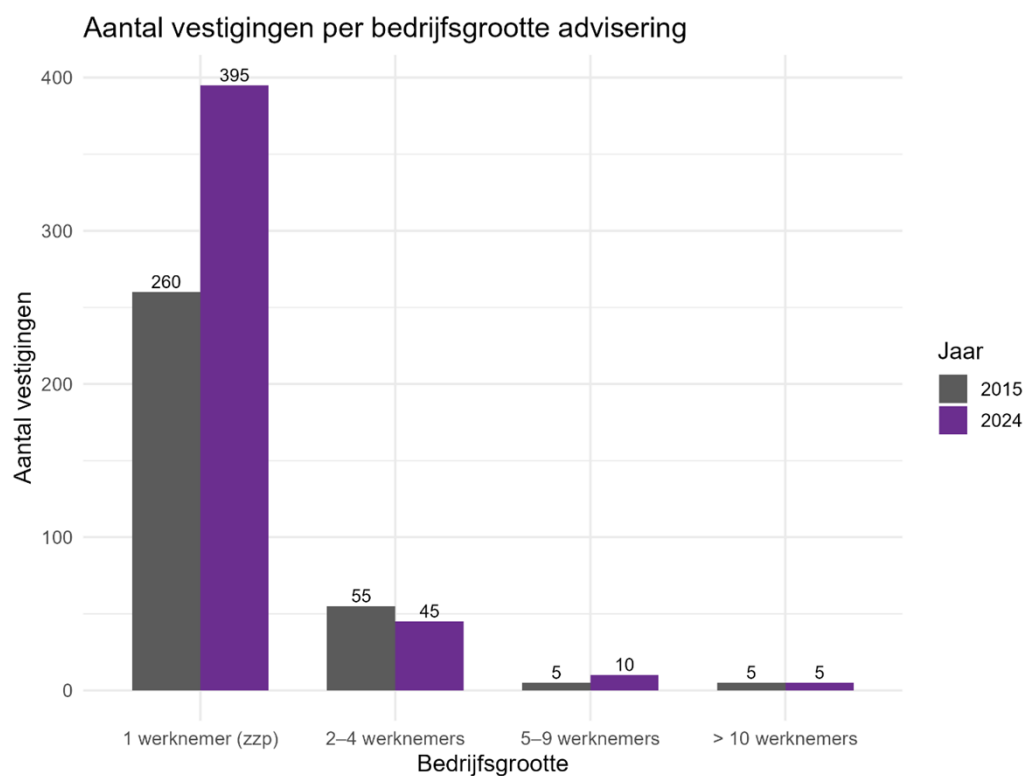
Qua bedrijfsgroottes van de bedrijven in Westerveld is een verschuiving te zien van het kleinbedrijf (2-9 werknemers) naar zzp'ers of het middelbedrijf (10-49 werknemers). Het aantal vestigingen met meer dan 50 werknemers blijft redelijk stabiel. Per sector is een vergelijkbaar beeld te zien waarbij het aantal bedrijven met 2-4 werknemers afneemt en er een toename bij het aantal zzp'ers en 5-9 of grotere bedrijven te zien is. Alleen de onderwijs sector is hier een echte uitzondering op.

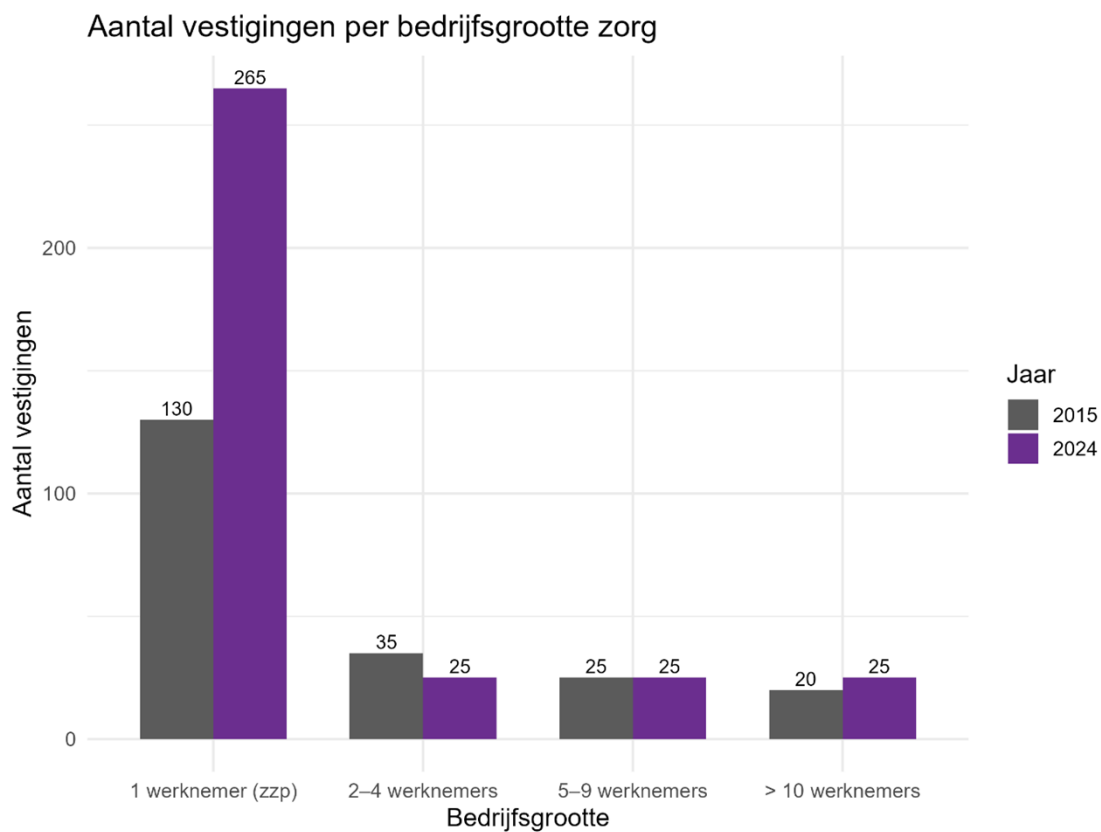
Bron: PWR Drenthe

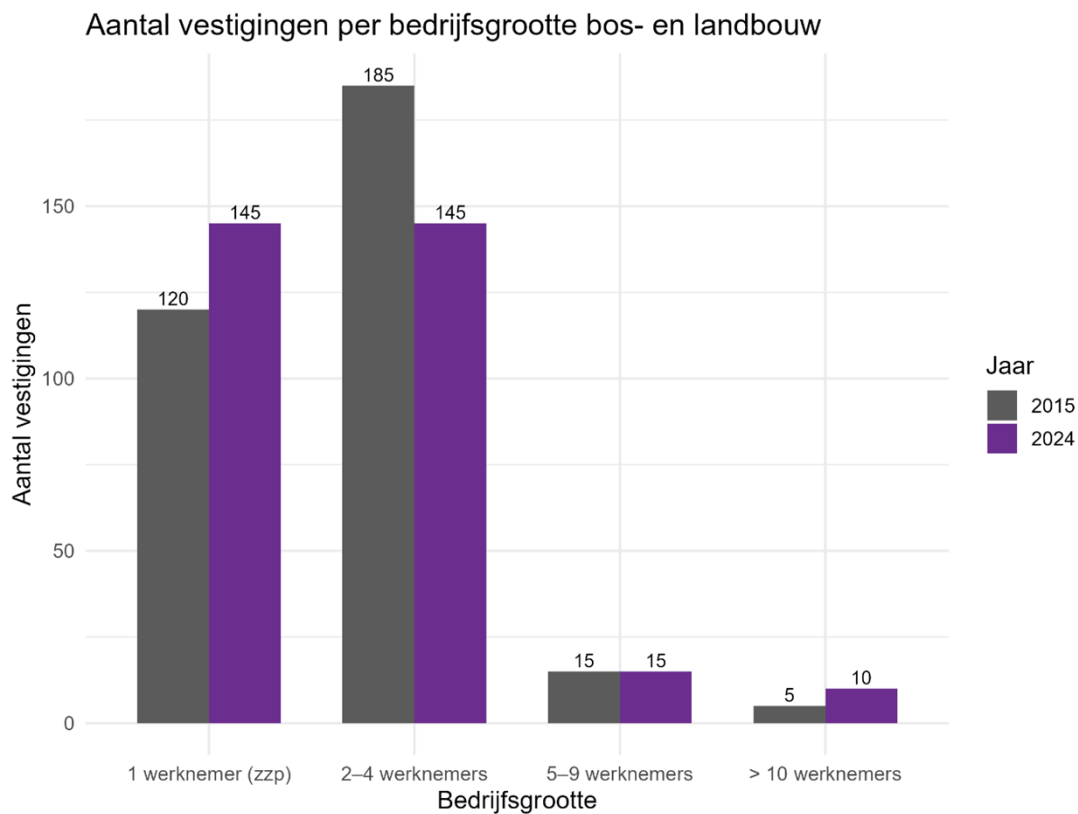
Bron: PWR Drenthe

Bron: PWR Drenthe

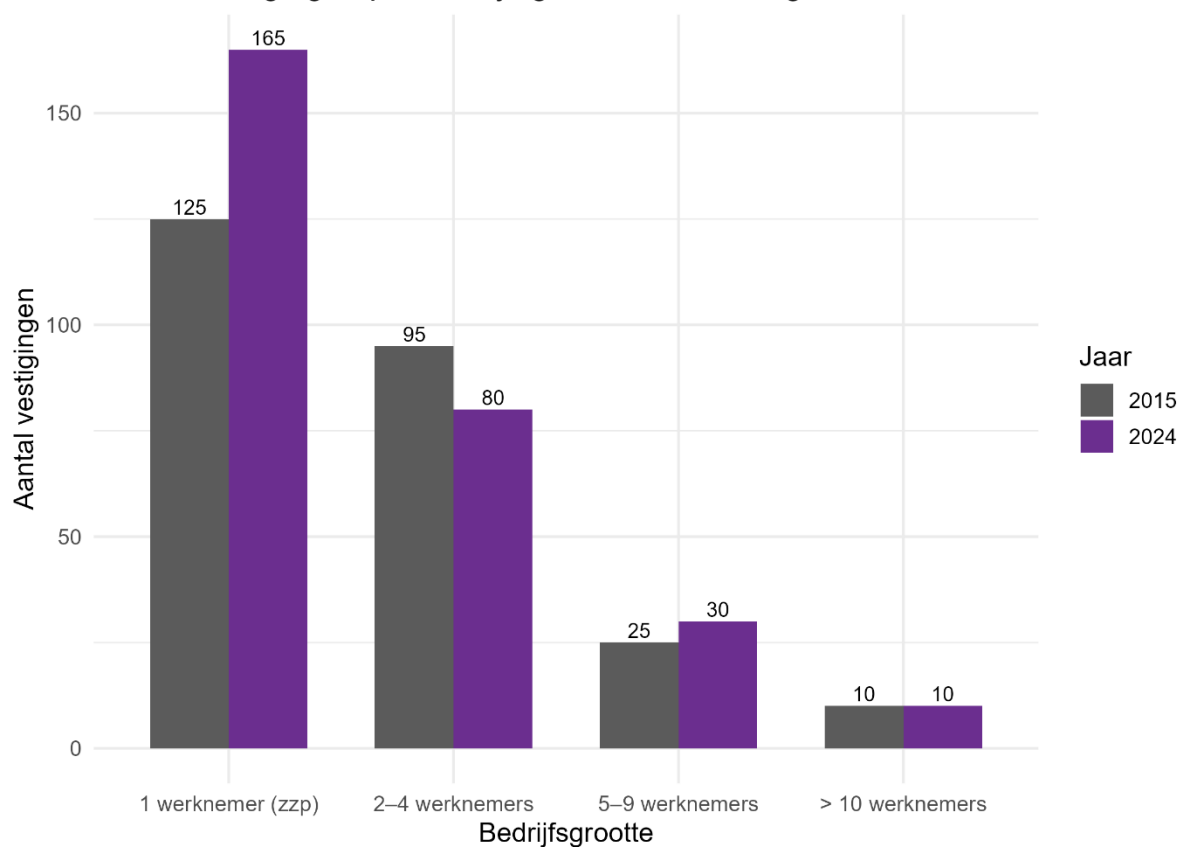

Bron: PWR Drenthe

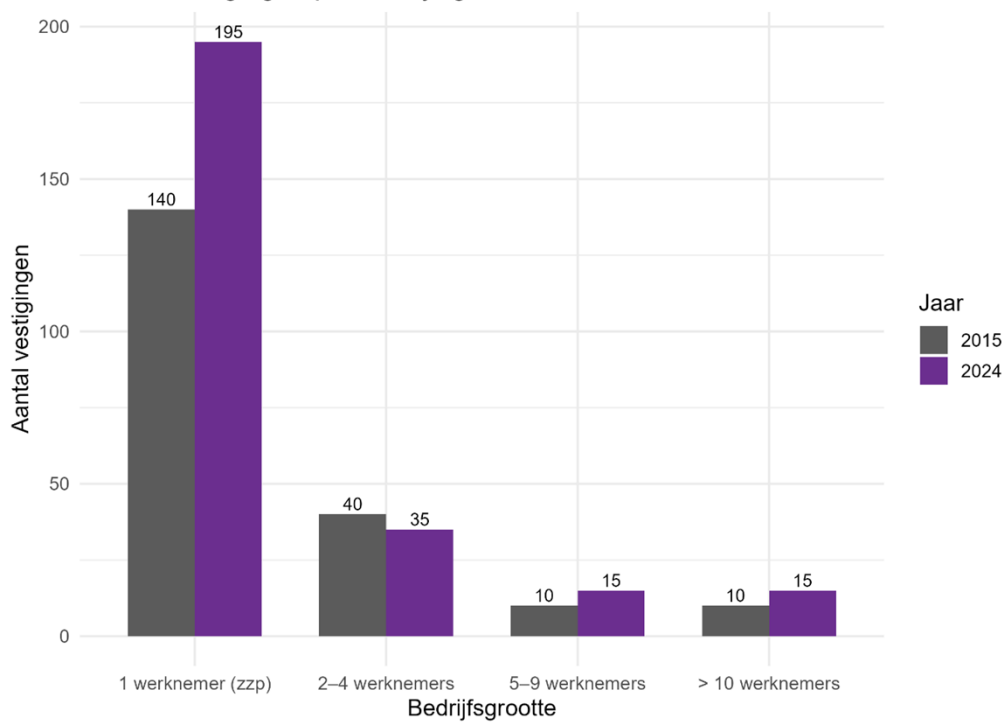
Bron: PWR Drenthe

Aantal vestigingen per bedrijfsgrootte detail- en groothandel

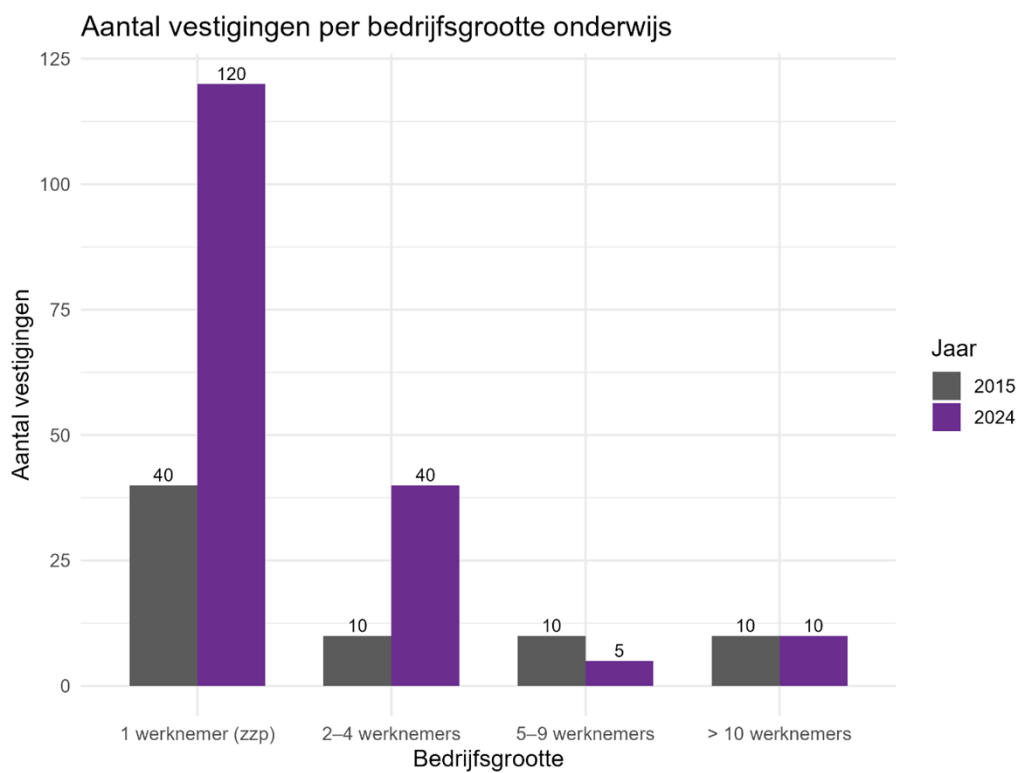

Bron: PWR Drenthe

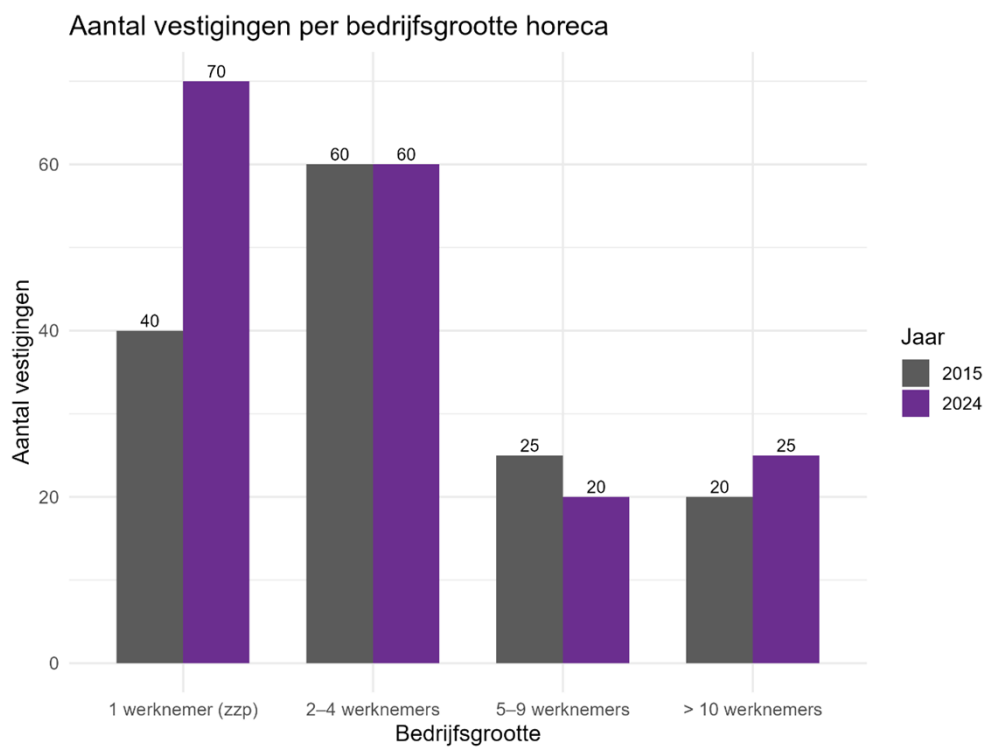
Aantal vestigingen per bedrijfsgrootte bouw

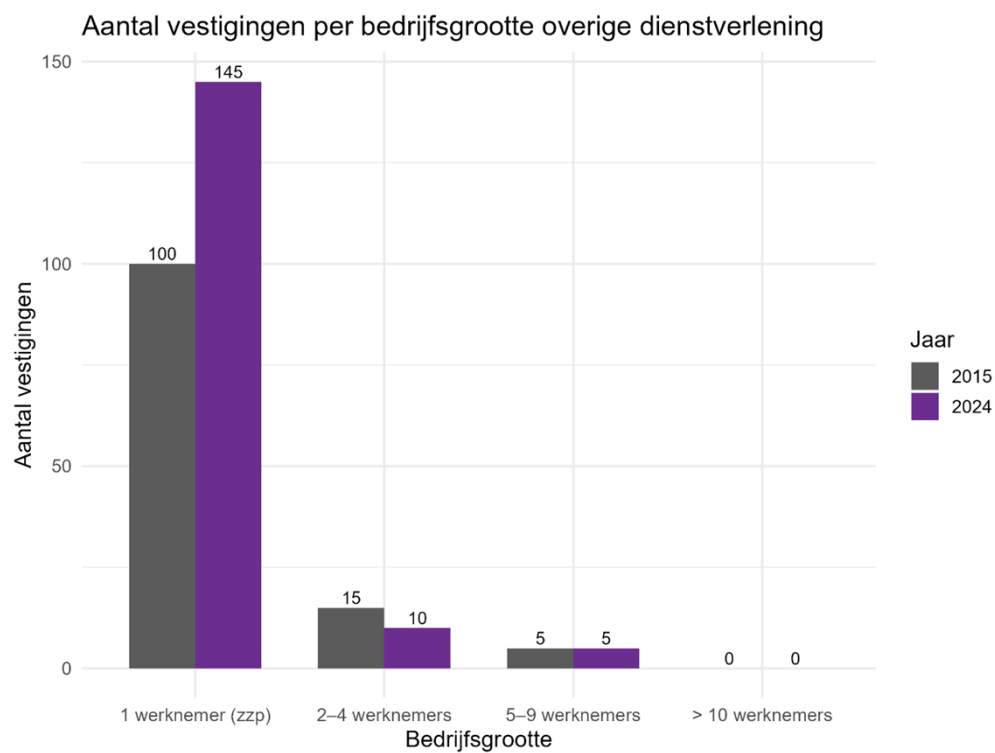
Bron: PWR Drenthe

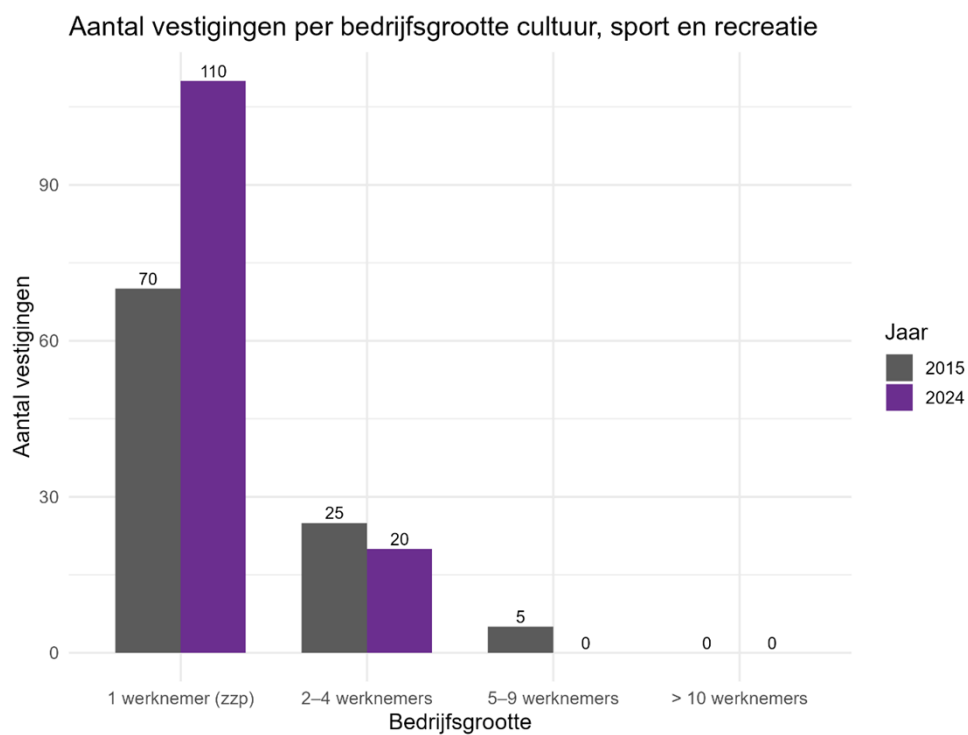
Bron: PWR Drenthe

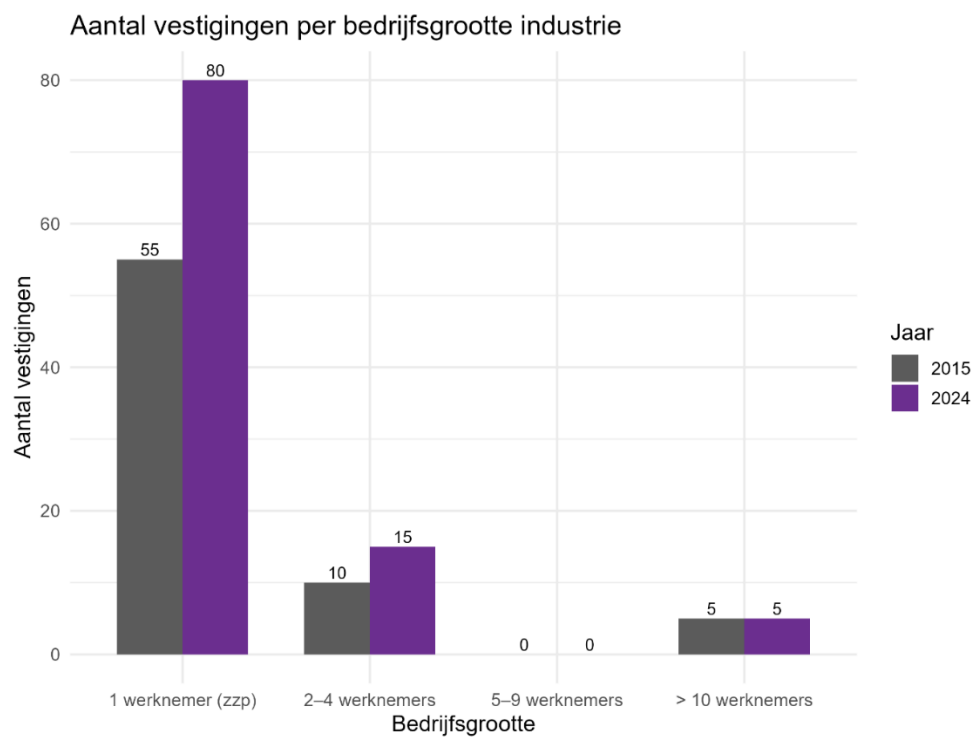
Bron: PWR Drenthe

Bron: PWR Drenthe

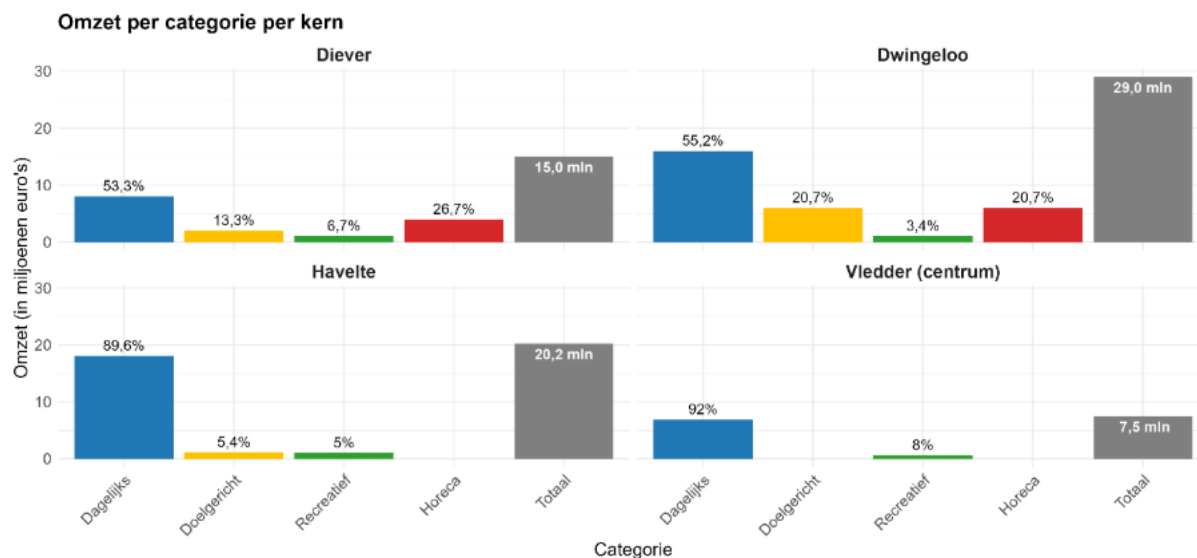

Bron: PWR Drenthe

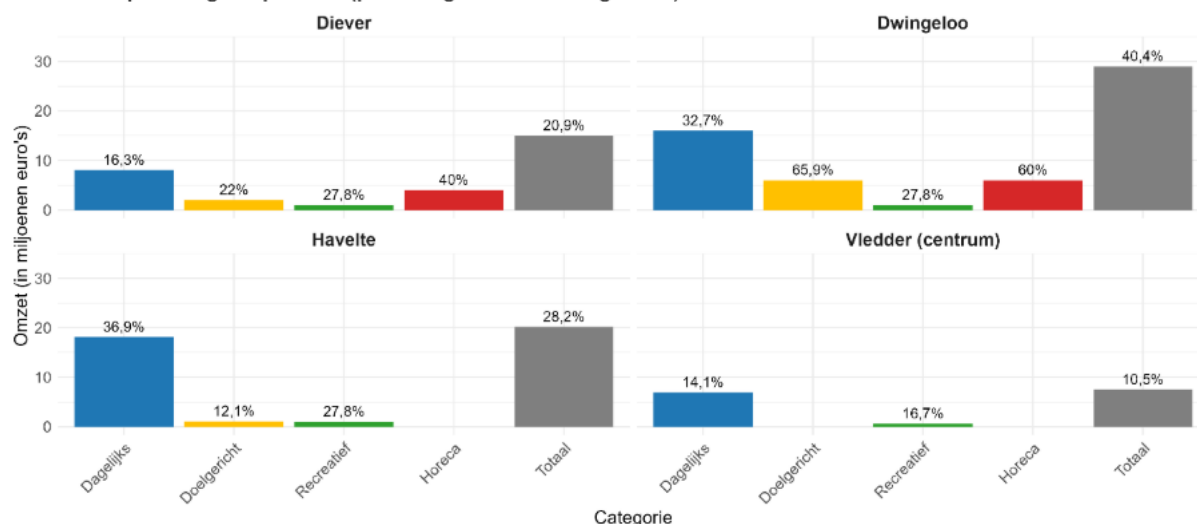
Bron: PWR Drenthe

Detailhandel

Bron: Koopstromenonderzoek gemeente Westerveld 2023

Omzet per categorie per kern (percentages binnen categorieën)

Bron: Koopstromenonderzoek gemeente Westerveld 2023

Volgens het koopstromenonderzoek zijn er in de gemeente 7 leegstaande verkooppunten (800m²) op een totaal van 220. De leegstand is vergeleken met 2015 licht afgenomen van 4% naar dus 3%. De leegstand van 3% is vergelijkbaar met benchmark gemeenten van dezelfde grote. De grafiek hieronder heeft een iets andere benaming voor leegstand telt ook niet verkooppunten mee.

Landbouw

Allemaal Bron: PWR Drenthe

Samenvatting

De landbouw, bosbouw en visserijsector in Westerveld telt de afgelopen tien jaar vrij stabiel rond de 315 vestigingen. Het aantal banen schommelt sterker: tussen 2015 en 2019 daalde het van circa 740 naar 700, waarna vanaf 2020 herstel volgde richting bijna 800 banen in 2024. Daarmee blijft de werkgelegenheid in deze sector op peil, ondanks het lichte teruglopen van het aantal bedrijven.

Binnen de subsectoren is een duidelijke verschuiving zichtbaar. Het aantal melkvee- en rundveebedrijven daalt gestaag, zowel in vestigingen als in banen. Daartegenover staat groei in dienstverlening aan de landbouw en in mindere mate in tuinbouw & sierteelt en schapen- en geitenhouderij. De akkerbouw, pluimveehouderij en gemengde landbouwbedrijven blijven relatief stabiel maar klein in omvang.

Vergeleken met Drenthe en Nederland heeft Westerveld een bovengemiddeld groot aandeel landbouw. In 2024 maken landbouwvestigingen bijna 12% van alle vestigingen in de gemeente uit, terwijl dat in Drenthe rond de 8% ligt en landelijk slechts 3 à 4%. Ook in termen van werkgelegenheid is het aandeel in Westerveld ruim twee keer zo groot als het provinciale gemiddelde.

De jaarlijkse groeicijfers laten zien dat de sector in Westerveld gevoeliger is voor schommelingen dan in Drenthe of Nederland. Vooral in de periode 2018–2020 was sprake van krimp, gevolgd door herstel in 2021–2022.

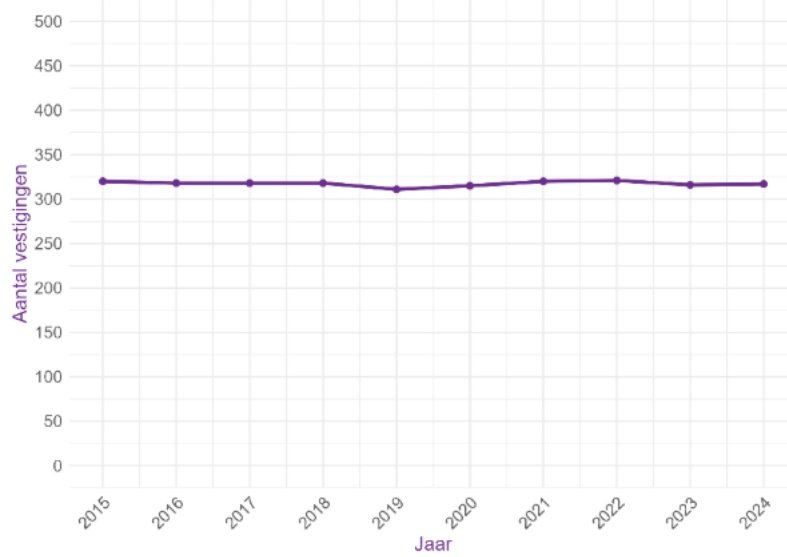
Conclusie

De landbouw blijft een belangrijke pijler van de economie in Westerveld, met een relatief groot aandeel in zowel vestigingen als banen ten opzichte van Drenthe en Nederland. Het totaal aantal bedrijven blijft stabiel, maar er vindt een structurele verschuiving plaats van traditionele melkveehouderij naar ondersteunende dienstverlening en nichesectoren zoals tuinbouw en geitenhouderij. Hoewel de werkgelegenheid in de landbouw de laatste jaren weer is gegroeid, staat de sector onder druk door schaalvergroting en krimp in de veehouderij. Voor Westerveld betekent dit dat de landbouw een onderscheidende factor blijft, maar dat de nadruk verschuift van omvang naar specialisatie en verbreding.

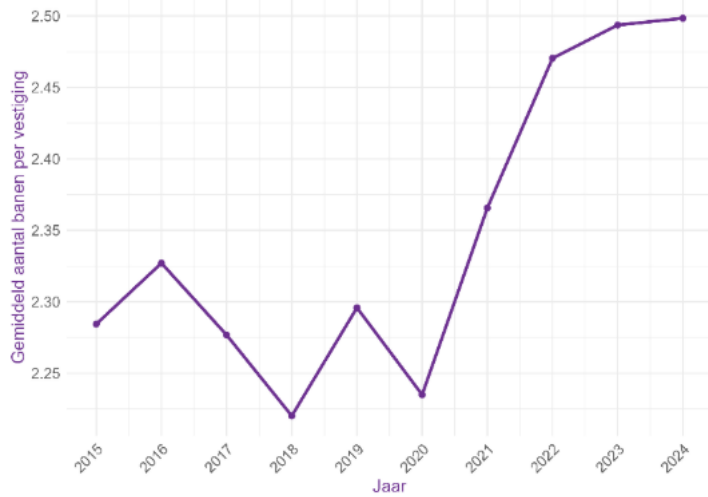
Ontwikkeling banen en vestigingen (totaal en per subsector) Westerveld

In de grafiek hieronder is het aantal vestigingen in de landbouw, bosbouw en visserij tussen 2015 en 2024 gegeven. Te zien is dat het aantal vestigingen nagenoeg gelijk is gebleven in deze periode (circa 320 in 2015 en in 2024). Daarentegen is het aantal banen in deze sector licht gestegen van 730 in 2015 naar 795 in 2024 wat neerkomt op een stijging van in totaal 8,3% over deze periode (0,9% per jaar). Dit betekent tegelijk dat het aantal banen per vestiging is gestegen zoals te zien is in de derde grafiek hieronder. Dit heeft waarschijnlijk te maken met het feit dat er een groei is te zien in het aantal dienstverlenende bedrijven in deze sector terwijl het aantal melkveebedrijven gedaald is wat vaker bedrijven zijn met maar 1 werknemer.

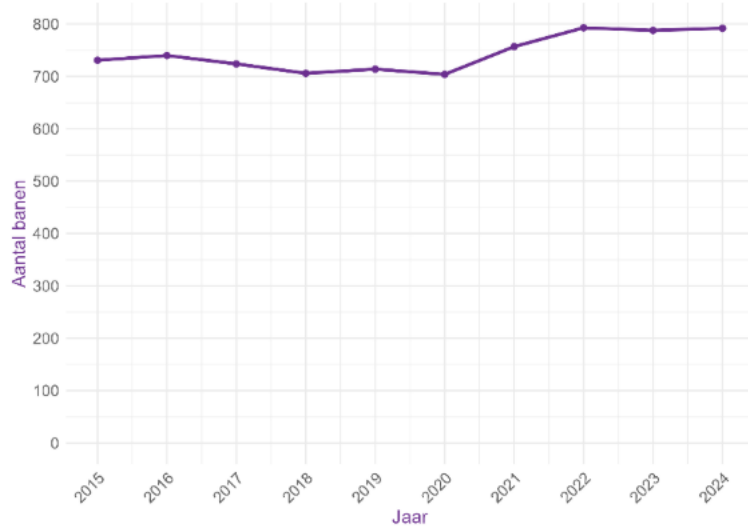
Aantal vestigingen in de landbouw, bosbouw en visserij (2015–2024)

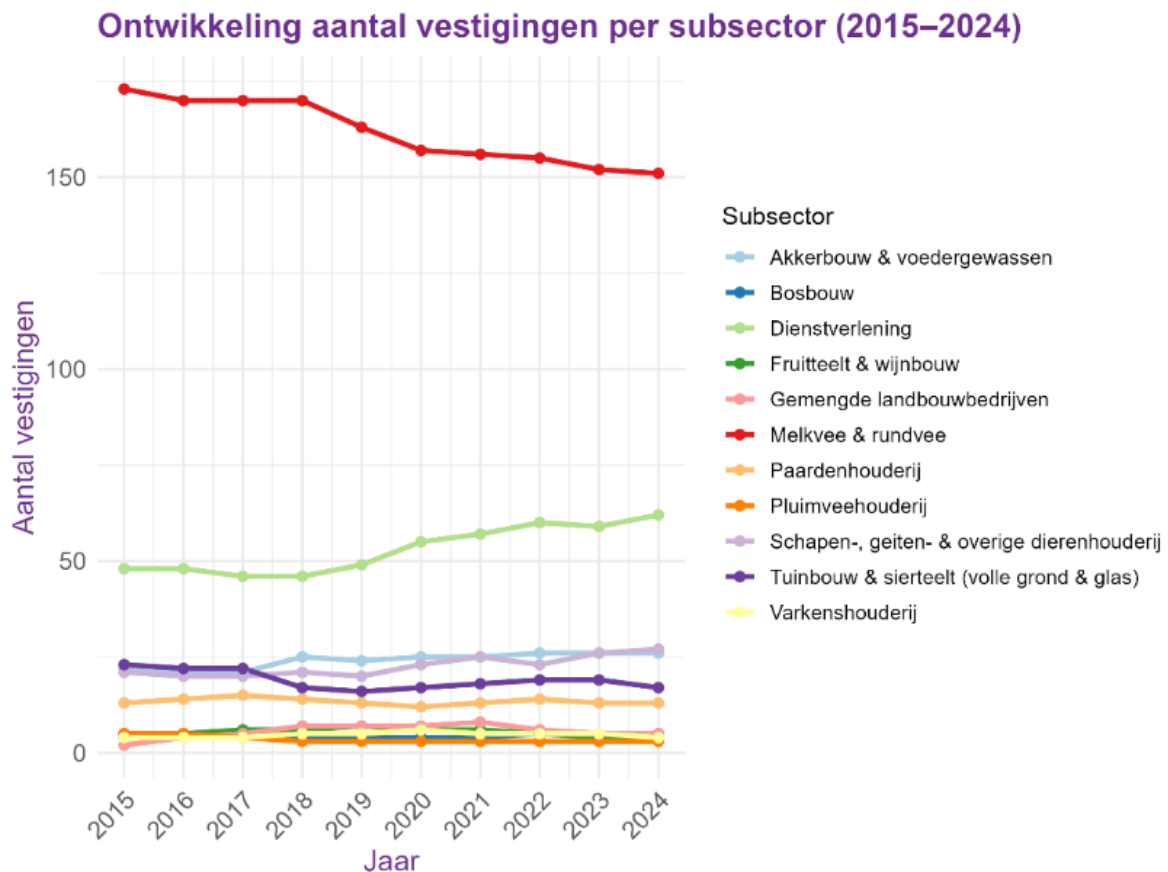
Aantal banen per vestiging in de landbouw, bosbouw en visserij

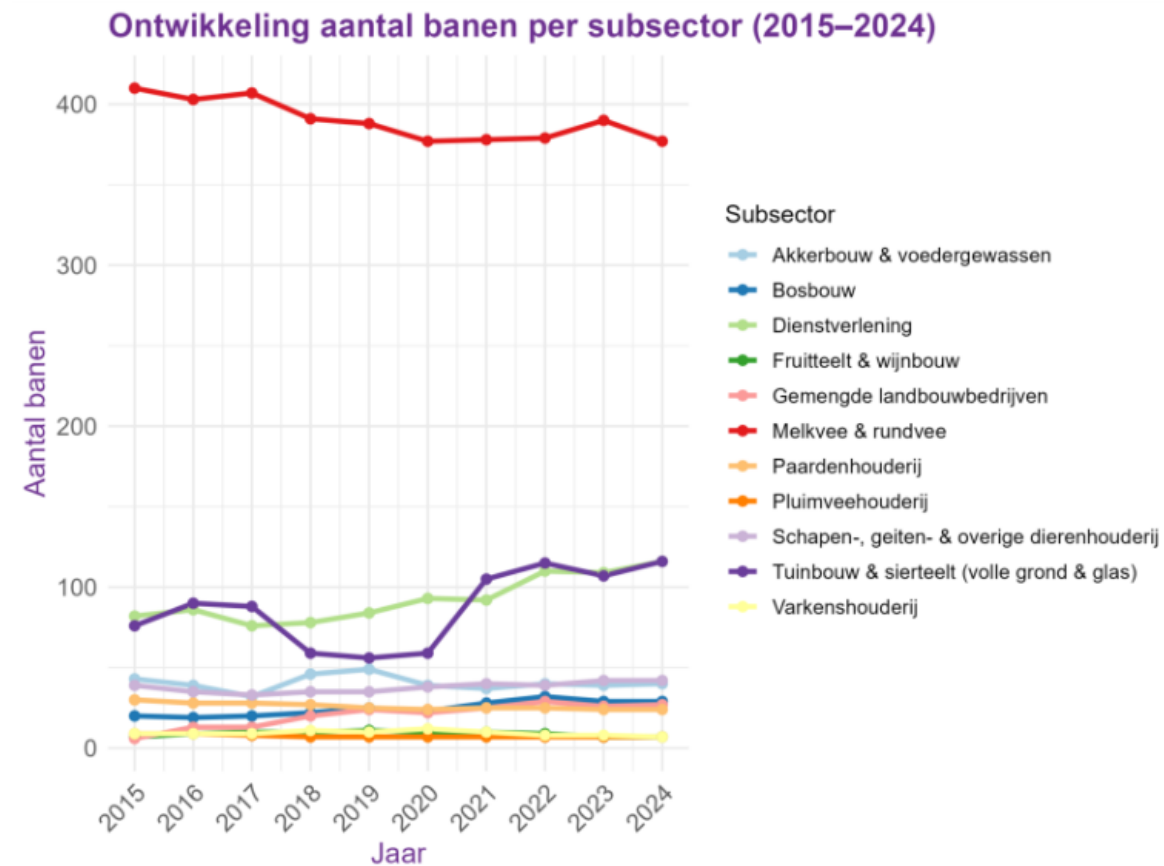
Aantal banen in de landbouw, bosbouw en visserij (2015–2024)

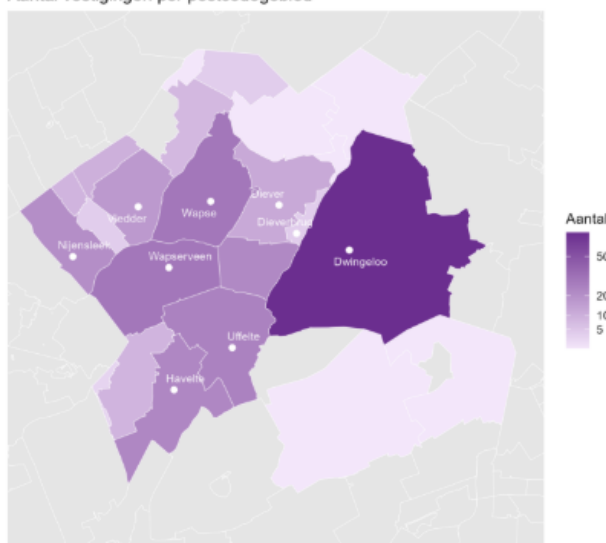
In de grafiek hieronder is de sector landbouw, bosbouw en visserij verdeeld in 11 subsectoren die voorkomen in de gemeente Westerveld. Hierin is te zien dat verreweg de grootste subsector die is van melkvee & rundvee. Daarna komen sectoren als dienstverlening, akkerbouw & voedergewassen en schapen-, geiten- & overige dierenhouderij. Hoewel het aantal vestigingen in totaal in deze sector dus gelijk is gebleven, is te zien dat binnen er deze sector per subsector wel duidelijke verschillen te zien zijn. Zo is het aantal melkvee & rundvee bedrijven met 22 gedaald (1,5% per jaar) terwijl het aantal bedrijven in de dienstverlening en schapen-, geiten-, & overige dierenhouderijen juist gestegen zijn.

In de grafiek hieronder is hetzelfde gedaan voor de ontwikkeling van het aantal banen per subsector tussen 2015 en 2024. Ook hier zorgen de melkvee & rundvee bedrijven voor het meeste aantal banen gevolgd door dienstverlenende bedrijven en bedrijven in de tuinbouw & sierteelt. Desalniettemin daalt ook het aantal banen voor melkvee & rundvee bedrijven terwijl het aantal banen in de dienstverlening, tuinbouw & sierteelt en gemengde landbouwbedrijven juist is toegenomen.

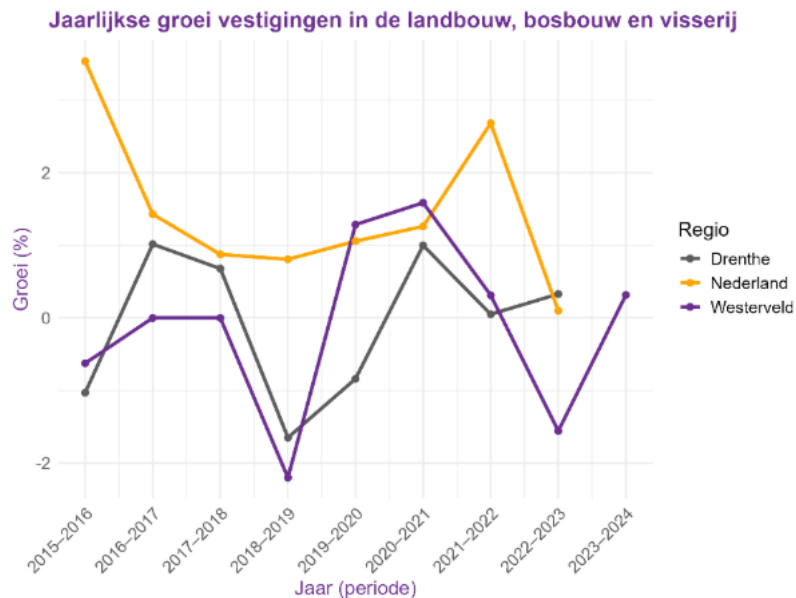

Aantal vestigingen per postcodegebied

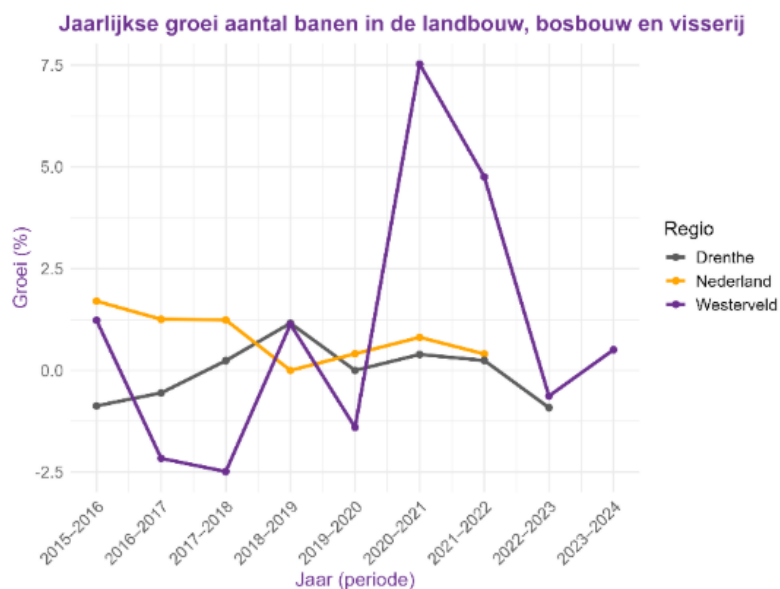

Vergelijking ontwikkeling banen en vestigingen met Drenthe en Nederland

In de grafiek hieronder is de jaarlijkse groei van het aantal vestigingen in de landbouw, bosbouw en visserij te zien voor de gemeente Westerveld, de provincie Drenthe en Nederland als geheel. Te zien is dat de gemiddelde jaarlijkse groei in Westerveld en Drenthe redelijke dezelfde tred houden (gemiddelde daling van 0,1% en 0,06% respectievelijk). Dit terwijl in Nederland deze sector met ongeveer 1.5% groeit.

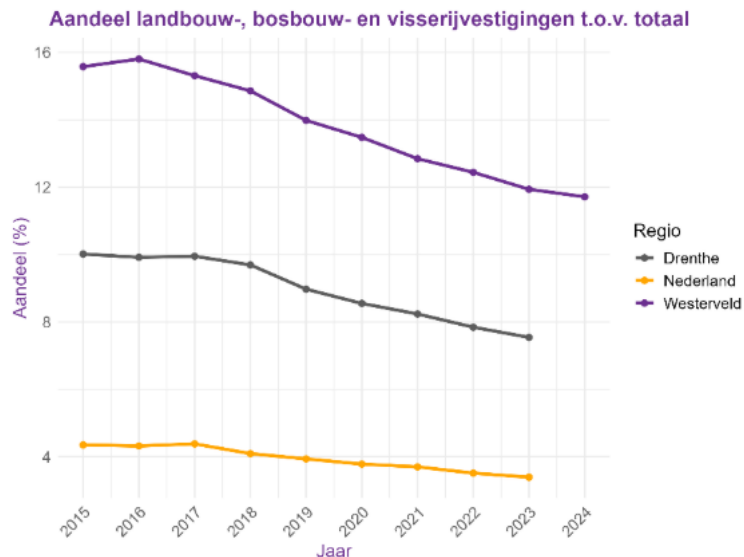

In de grafiek hieronder is de jaarlijkse groei van het aantal banen in de landbouw, bosbouw en visserij weergegeven voor Westerveld, Drenthe en Nederland. De gemiddelde jaarlijkse groei is in Westerveld 0,9%, in Drenthe -0,04% en in Nederland 0,8%. Dus qua groei in het aantal banen ligt Westerveld boven het landelijke gemiddelde.

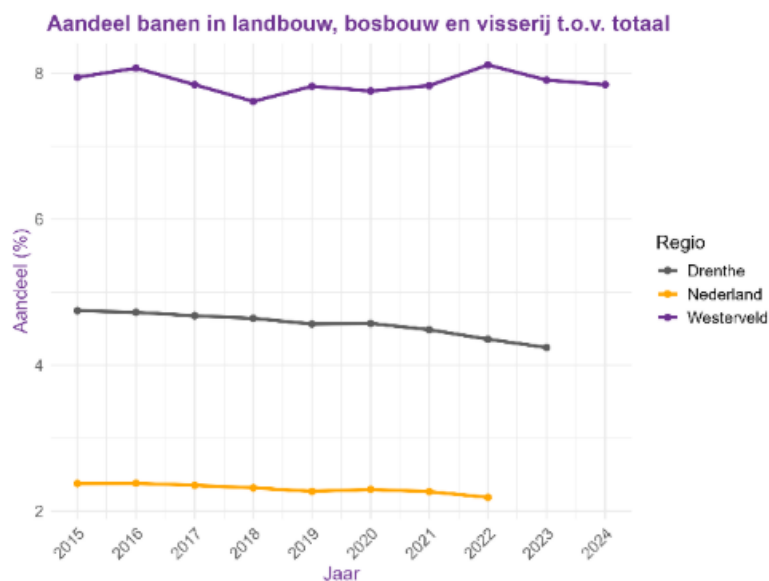

In de grafiek hieronder is het percentage landbouw-, bosbouw- en visserijbedrijven ten opzichte van het totaal aantal bedrijven in Westerveld, Drenthe en Nederland weergegeven. Uit de grafiek blijkt dat de sector landbouw, al dan niet verwacht, een grotere rol speelt in

de gemeente Westerveld dan in Drenthe en Nederland als geheel. Ook is te zien dat in alle gebieden een neerwaartse trend te zien is. In Westerveld is de gemiddelde jaarlijkse daling van het aantal vestigingen als percentage van het totaal aantal vestigingen 3,1%, in Drenthe 3,5% en in Nederland ook 3,1%. Westerveld volgt hier dus een vergelijkbare trend als in de rest van Nederland. Wel betekent dit dat het aantal bedrijven in de landbouw, bosbouw- en visserijsectoren een steeds kleiner deel uitmaakt van het totaal aantal bedrijven.

In de grafiek hieronder is het aandeel banen in de landbouw, bosbouw en visserij weergegeven als percentage van het totaal aantal banen in Westerveld, Drenthe en Nederland. Ook hier is weer te zien dat deze sector een belangrijke rol speelt in de gemeente Westerveld ten opzichte van Drenthe en Nederland. Terwijl In Drenthe en Nederland een lichte daling per jaar te zien is (respectievelijk daling van 1,4% en 1,2%), blijft het aantal banen in Westerveld relatief gelijk (daling van 0,1% per jaar).

Conclusie

In de gemeente Westerveld blijft het aantal vestigingen in de sector landbouw, bosbouw en visserij relatief gelijk terwijl het aantal banen tegelijkertijd toeneemt tussen 2015 en 2024. Binnen de subsectoren is wel te zien dat het aantal melk- en rundvee bedrijven gedaald is wat gecompenseerd wordt door een toename in het aantal dienstverlenende vestigingen binnen deze sector.

De groei van het aantal vestigingen blijft wel wat achter bij het landelijk gemiddelde maar is vergelijkbaar met Drenthe. De groei van het aantal banen ligt juist boven het landelijk gemiddelde en ook ruim boven dat van Drenthe.

Daarnaast speelt de sector landbouw, bosbouw en visserij zowel qua vestigingen als banen een grotere rol dan in Drenthe en Nederland. Wel is de afgelopen 10 jaar het aandeel vestigingen in deze sector ten opzichte van het totaal aantal vestigingen sterk gedaald met eenzelfde soort daling als in Drenthe en Nederland. Daarentegen is het aandeel banen in deze sector ten opzichte van het totaal ongeveer gelijk gebleven terwijl dit in de twee andere gebieden is afgenomen.

Bron: PWR Drenthe + CBS, Vestigingen van bedrijven; bedrijfstak, Nederland

Productiewaarde

Bron: LISA Productiewaarde/ toegevoegde waarde gemeente Westerveld

Samenvatting

Dit document geeft een overzicht van de economische ontwikkeling in de gemeente Westerveld op basis van de productiewaarde per sector en per vestiging over de periode 2015–2023. De analyses laten zien dat de overheidssector een dominante rol speelt in de lokale economie, terwijl commerciële sectoren zoals bouwnijverheid, gezondheidszorg en landbouw ook een belangrijke bijdrage leveren. De gemiddelde jaarlijkse groei per vestiging verschilt sterk per sector, met opvallende stijgers zoals waterbeheer en financiële instellingen, en dalers zoals onderwijs en gezondheidszorg. Daarnaast wordt inzicht gegeven in de ontwikkeling van de productiewaarde op bedrijventerreinen, waar een gestage groei zichtbaar is tot 2022, gevolgd door een sterke daling in 2023. Het geheel biedt een helder beeld van de economische structuur en dynamiek binnen Westerveld.

Productiewaarde per sector in Westerveld (2023)

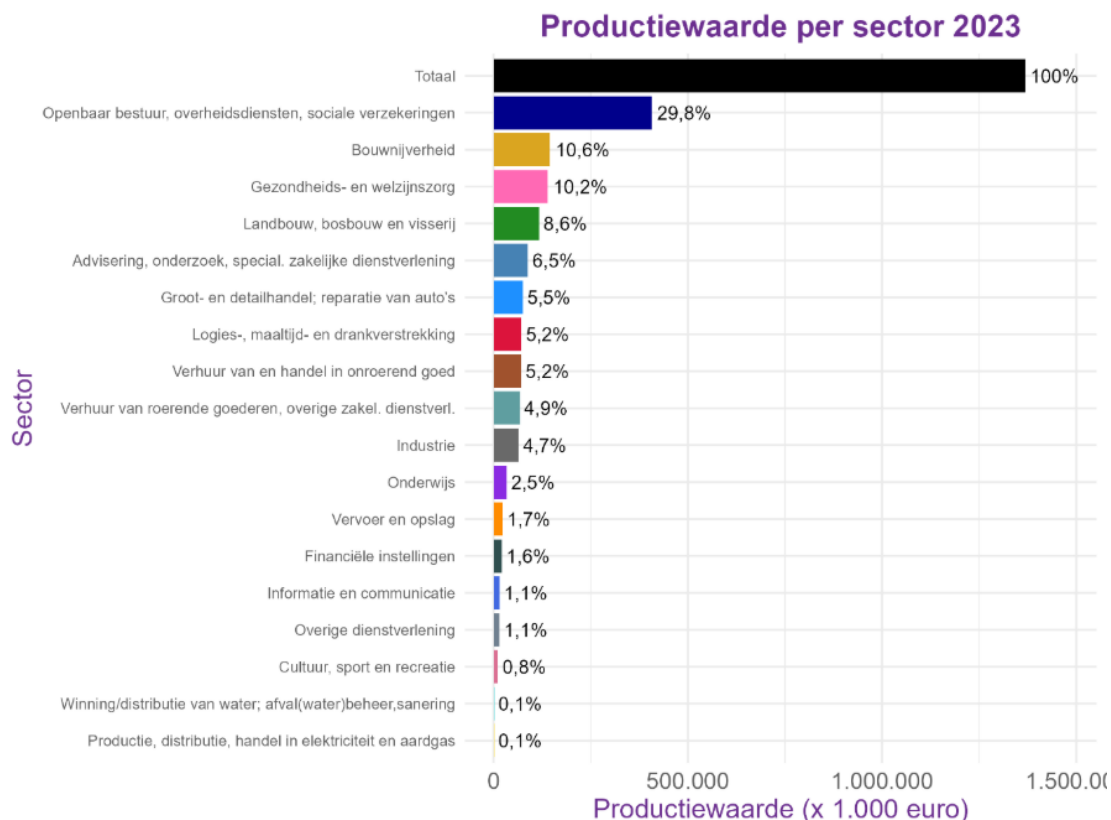
De grafiek hieronder geeft een overzicht van de verdeling van de totale productiewaarde tegen lopende prijzen over verschillende sectoren in de gemeente Westerveld in het jaar 2023. De totale productiewaarde is ongeveer 1.350 miljoen euro. De sector Openbaar bestuur, overheidsdiensten en sociale verzekeringen neemt met 29,8% het grootste aandeel voor zijn rekening. Ook Bouwnijverheid (10,6%), Gezondheids- en welzijnszorg (10,2%), Landbouw, bosbouw en visserij (8,6%) en zakelijke dienstverlening (6,5%) leveren substantiële bijdragen aan de lokale economie.

Aan de andere kant zijn er sectoren met een zeer beperkt aandeel, zoals Productie, distributie en handel in elektriciteit en aardgas en Winning/distributie van water; afval(water)beheer, sanering, die elk slechts 0,1% van de totale productiewaarde vertegenwoordigen. De sector Logies-, maaltijd- en drankverstrekking (5,2%) speelt een minder grote rol in de totale productiewaarde.

Deze verdeling laat zien dat de publieke sector, bouw en zorg een dominante rol spelen in de economische structuur van Westerveld, terwijl nutsvoorzieningen en milieubeheer relatief klein zijn in termen van productiewaarde.

Ontwikkeling productiewaarde per sector in Westerveld (2015–2023)

De eerste grafiek toont de ontwikkeling van de productiewaarde tegen constante prijzen (dus gecorrigeerd voor inflatie) per sector in de gemeente Westerveld over de periode 2015 tot en met 2023, uitgedrukt in duizenden euro's. De sector Openbaar bestuur domineert qua omvang, wat zichtbaar is in de hoge lijn op de grafiek. Andere sectoren zoals gezondheidszorg en landbouw vertonen een meer gematigde groei of fluctuatie. De grafiek biedt een breed overzicht van de economische prestaties per sector en laat zien hoe de economische structuur van Westerveld zich in de afgelopen jaren heeft ontwikkeld.

Ontwikkeling productiewaarde per sector in Westerveld (2015–2023), exclusief overheid

Deze tweede grafiek toont dezelfde gegevens als de vorige, maar sluit de sector Openbaar bestuur uit. Door deze uitsluiting en de aangepaste schaalverdeling op de y-as wordt beter ingezoomd op de kleinere sectoren. Hierdoor zijn trends en fluctuaties in sectoren zoals Logies-, maaltijd- en drankverstrekking, Advisering en zakelijke dienstverlening, Bouwnijverheid en Detailhandel duidelijker zichtbaar. De grafiek biedt daarmee een scherper beeld van de commerciële dynamiek binnen Westerveld, los van de invloed van de overheidssector.

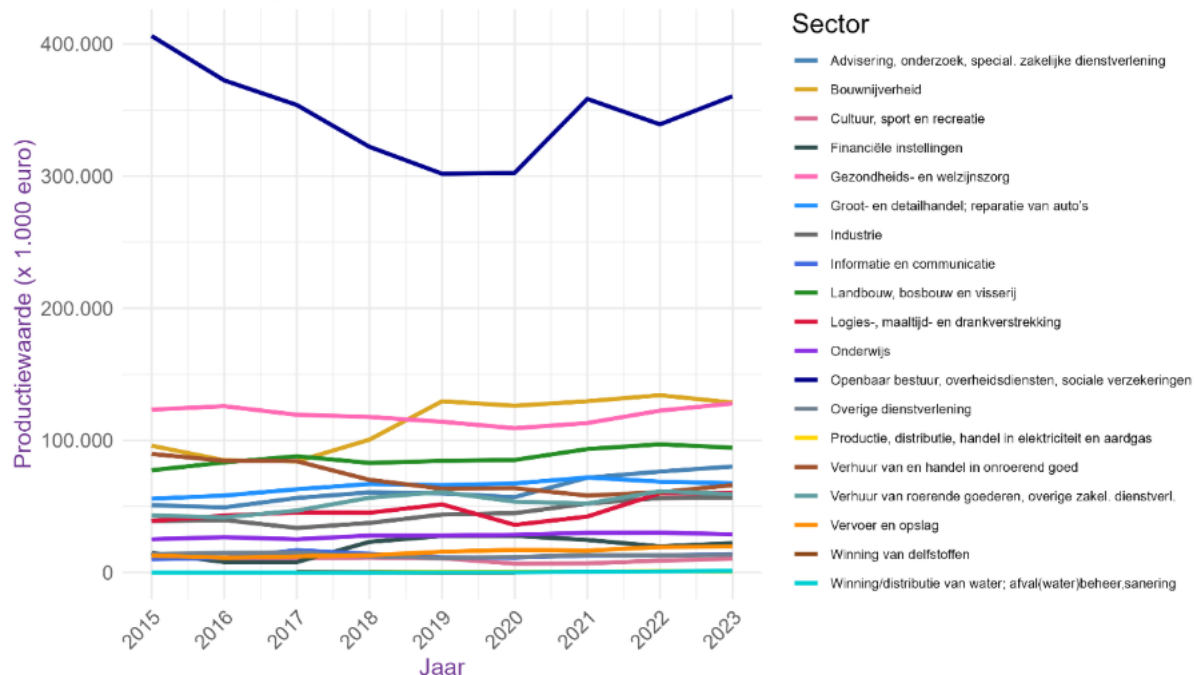
Gemiddelde jaarlijkse groei productiewaarde per sector in Westerveld (2015–2023)

De derde grafiek toont de gemiddelde jaarlijkse groei van de productiewaarde per sector in de gemeente Westerveld over de periode 2015–2023. De totale gemiddelde groei over alle sectoren bedraagt 1,1% per jaar.

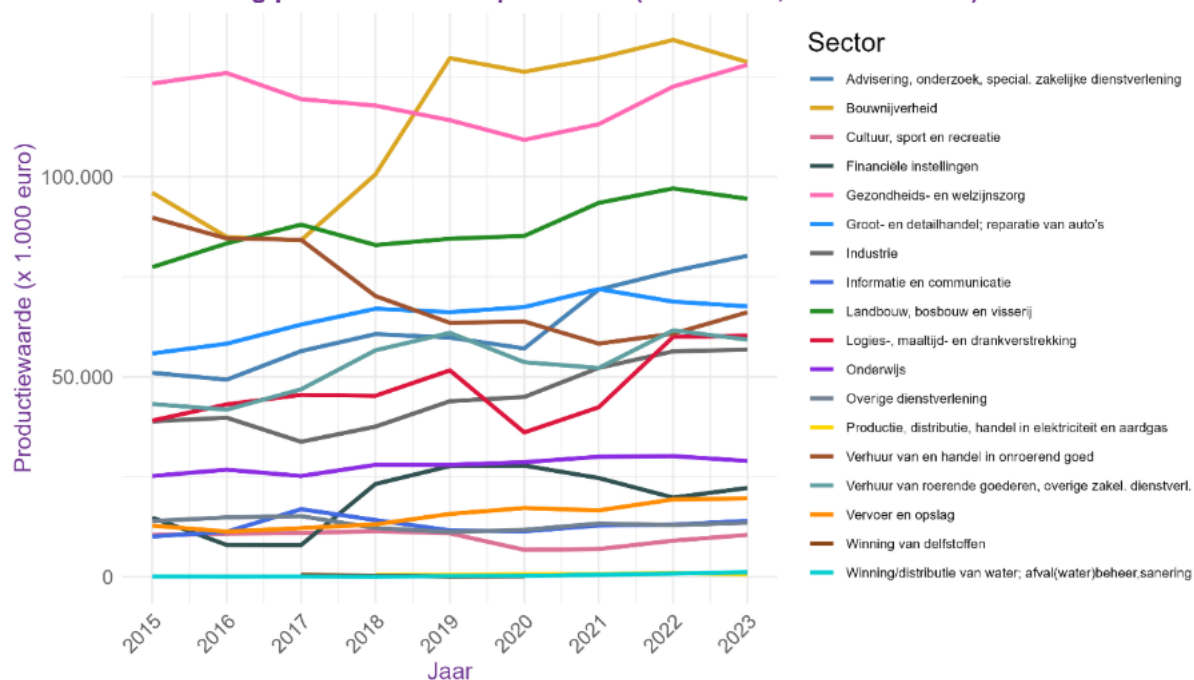
De sterkste groei is zichtbaar in de sector Winning/distributie van water; afval(water)beheer, sanering met maar liefst 30% per jaar, gevolgd door Zakelijke dienstverlening (5,8%) en horeca (5,6%). Ook sectoren als Vervoer en opslag en financiële instellingen laten bovengemiddelde groei zien.

Aan de andere kant zijn er sectoren die een negatieve groei hebben doorgemaakt, zoals Verhuur en handel in onroerend goed (-3,7%), Openbaar bestuur en sociale verzekeringen (-1,5%) en Overige dienstverlening (-0,4%). De sector Cultuur, sport en recreatie laat een nulgroei zien over deze periode.

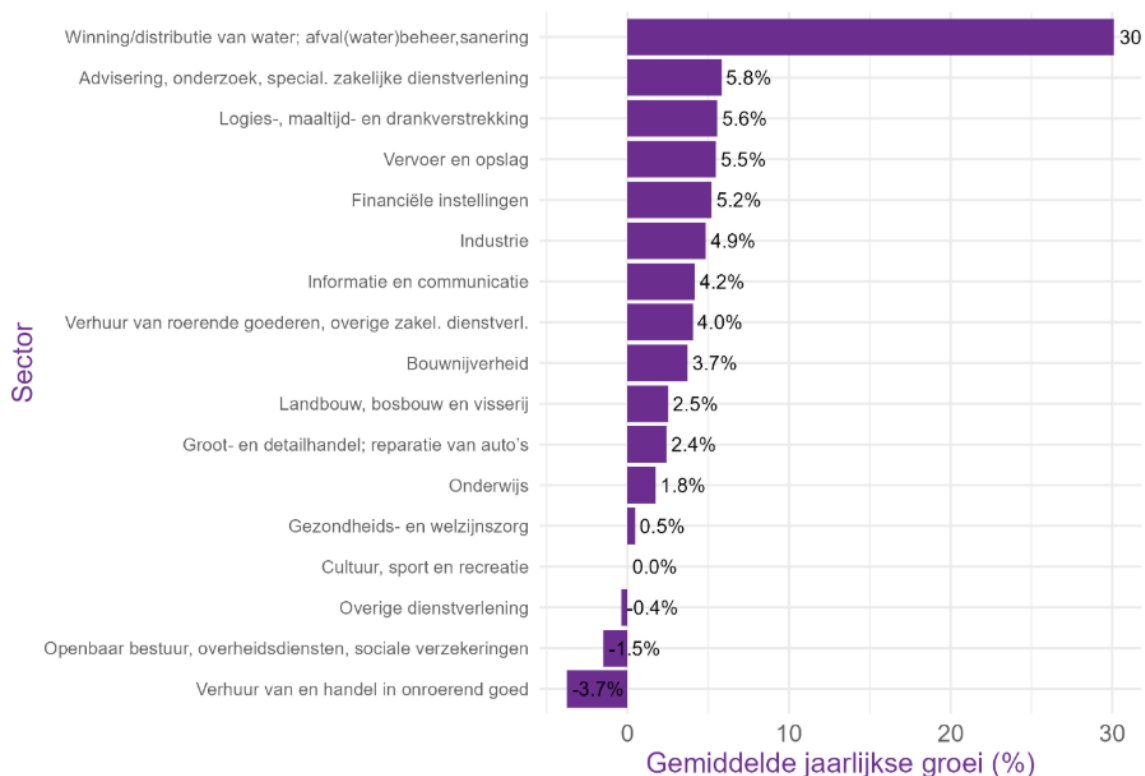
Ontwikkeling productiewaarde per sector (2015–2023)

Ontwikkeling productiewaarde per sector (2015–2023, excl. overheid)

Gemiddelde jaarlijkse groei productiewaarde per sector (2015–2023) Totaal: 1.1%

Gemiddelde productiewaarde per vestiging per sector in Westerveld (2015–2023)

Deze grafiek toont de ontwikkeling van de gemiddelde productiewaarde tegen constante prijzen per vestiging per sector in de periode 2015–2023. De sector Openbaar bestuur, overheidsdiensten en sociale verzekeringen springt er met een productiewaarde van ongeveer 70 miljoen euro per vestiging ver bovenuit. Dit komt natuurlijk doordat er slechts 7 vestigingen in deze sector zijn waarbij het leger en de gemeente Westerveld een hele hoge productiewaarde hebben.

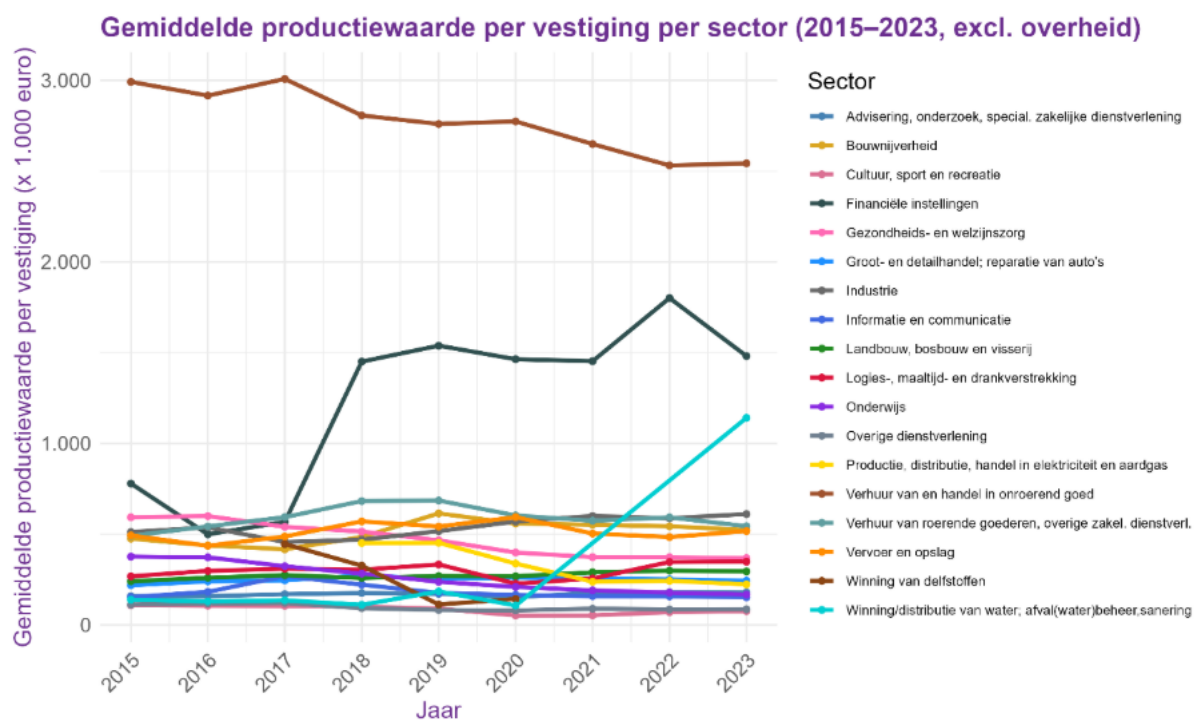
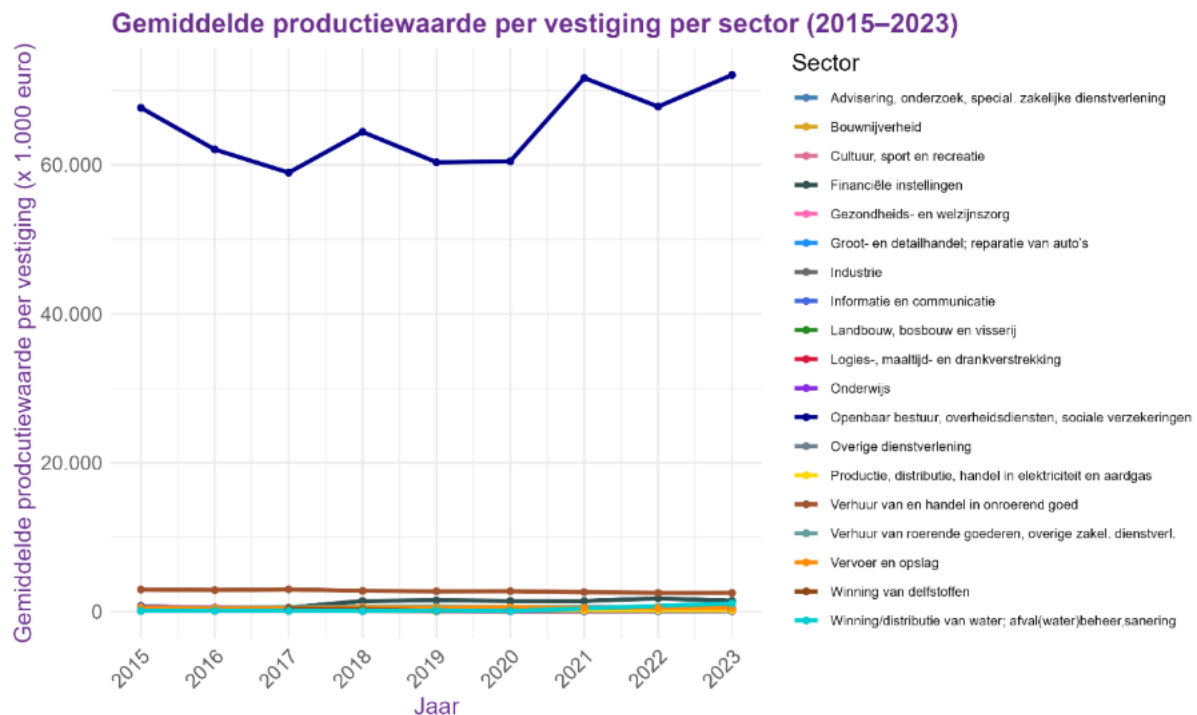
Gemiddelde productiewaarde per vestiging per sector in Westerveld (2015–2023), exclusief overheid

De tweede grafiek toont dezelfde gegevens als de vorige, maar sluit de overheid uit en gebruikt een aangepaste schaalverdeling op de y-as (tot 3,0 miljoen euro). Hierdoor wordt beter ingezoomd op de commerciële sectoren met lagere gemiddelde waarden per vestiging. Sectoren zoals Financiële instellingen, Detailhandel en Vervoer en opslag worden hierdoor beter zichtbaar en vergelijkbaar. Dit maakt het eenvoudiger om trends en verschillen tussen commerciële sectoren te analyseren.

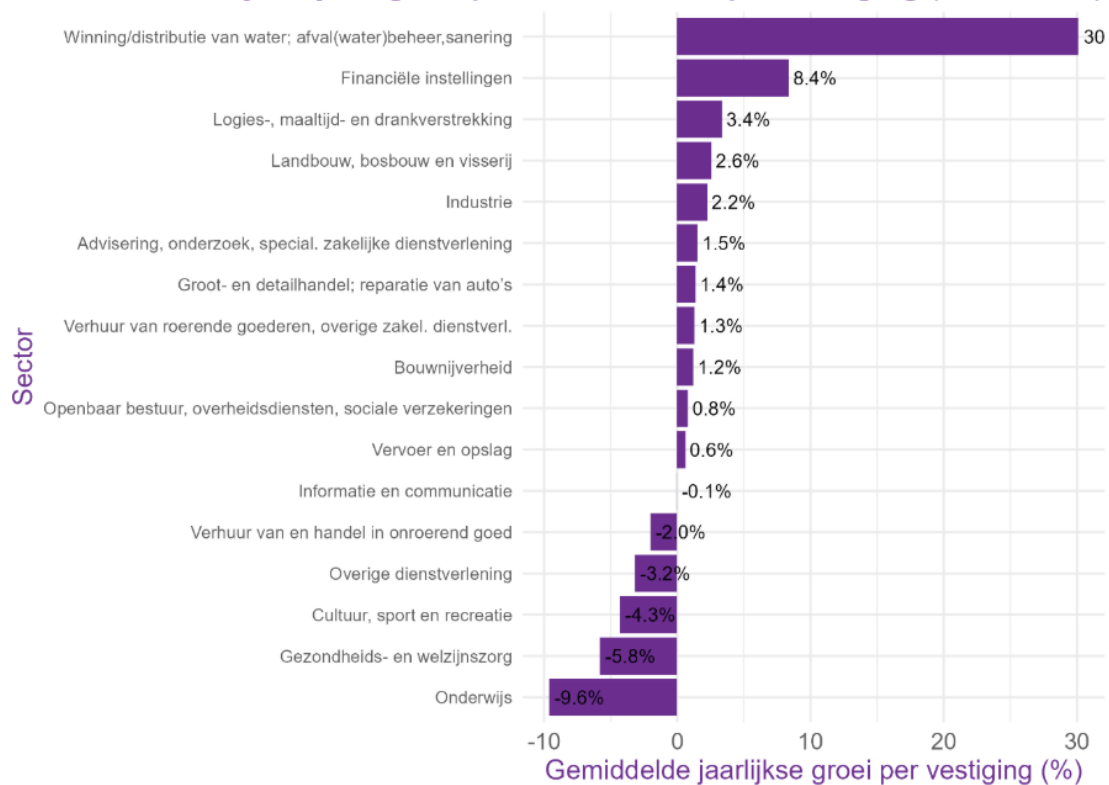
Gemiddelde jaarlijkse groei productiewaarde per vestiging per sector in Westerveld (2015–2023)

De derde grafiek toont de gemiddelde jaarlijkse groei van de productiewaarde per vestiging per sector in de periode 2015–2023. De sector Winning/distributie van water; afval(water)beheer, sanering springt eruit met een indrukwekkende groei van 30% per jaar, gevolgd door Financiële instellingen (8,4%). Ook Logies-, maaltijd- en drankverstrekking en Landbouw laten positieve groeicijfers zien.

Daarentegen zijn er sectoren die een negatieve groei per vestiging hebben doorgemaakt, zoals Onderwijs (-9,6%), Gezondheidszorg (-5,8%), Cultuur, sport en recreatie (-4,3%) en Overige dienstverlening (-3,2%). Voor onderwijs en gezondheidszorg is dit voornamelijk te verklaren doordat er in deze sectoren veel zzp'ers bijgekomen zijn waardoor de gemiddelde productiewaarde per vestiging is afgenomen. Deze cijfers geven een duidelijk beeld van de economische dynamiek op vestigingsniveau.

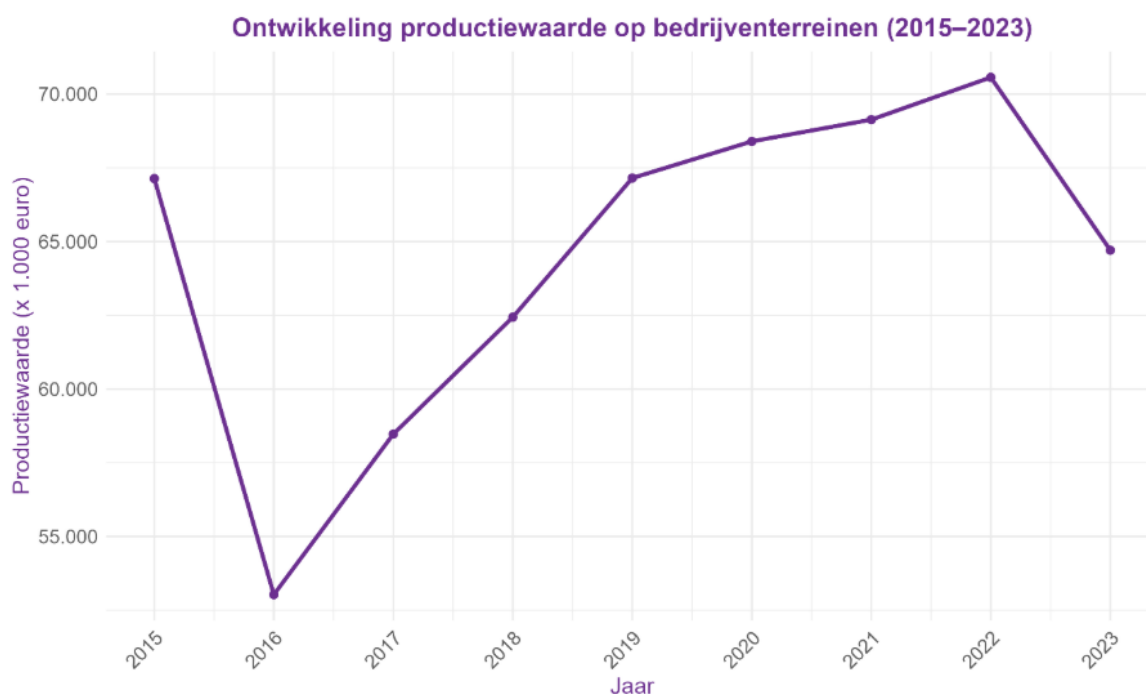

Gemiddelde jaarlijkse groei productiewaarde per vestiging (2015–2023)

Ontwikkeling van de productiewaarde op bedrijventerreinen in Westerveld (2015–2023)

Deze grafiek toont de ontwikkeling van de totale productiewaarde op bedrijventerreinen in de gemeente Westerveld tussen 2015 en 2023. In 2015 lag de waarde rond de €67.500.000, waarna een sterke daling volgde in 2016. Vanaf 2017 is een gestage stijging zichtbaar, met een piek in 2022 van ongeveer €70.000.000. In 2023 is er echter sprake van een daling ten opzichte van het voorgaande jaar. De ontwikkeling van de productiewaarde is erg vergelijkbaar met de ontwikkeling van het aantal banen en vestigingen op bedrijventerreinen. Voor 2024 is hierin te zien dat de grafieken voor het aantal banen en vestigingen verder naar beneden is gegaan dus aangenomen kan worden dat dit ook voor de productiewaarde is gebeurd. In 2015 vindt ongeveer 6% van de totale productiewaarde in de gemeente Westerveld plaats op bedrijventerreinen en in 2023 is dit gedaald tot 5,3%. Dit aandeel ligt iets boven het aandeel banen en vestigingen maar laat ook een negatieve trend zien.

Toegevoegde waarde

Samenvatting

Dit document geeft een overzicht van de economische ontwikkeling in de gemeente Westerveld op basis van de toegevoegde waarde per sector en per vestiging over de periode 2015–2023. De analyses laten zien dat de publieke sector en zorg een dominante rol spelen in de lokale economie, terwijl commerciële sectoren zoals industrie, zakelijke dienstverlening en horeca ook een belangrijke bijdrage leveren. De gemiddelde jaarlijkse groei per vestiging verschilt sterk per sector, met opvallende stijgers zoals waterbeheer en industrie, en dalers zoals onderwijs en gezondheidszorg. Daarnaast wordt inzicht gegeven in de ontwikkeling van de toegevoegde waarde op bedrijventerreinen, waar een gestage groei zichtbaar is tot 2022, gevolgd door een sterke daling in 2023. Het geheel biedt een helder beeld van de economische structuur en dynamiek binnen Westerveld.

Toegevoegde waarde per sector in Westerveld (2023)

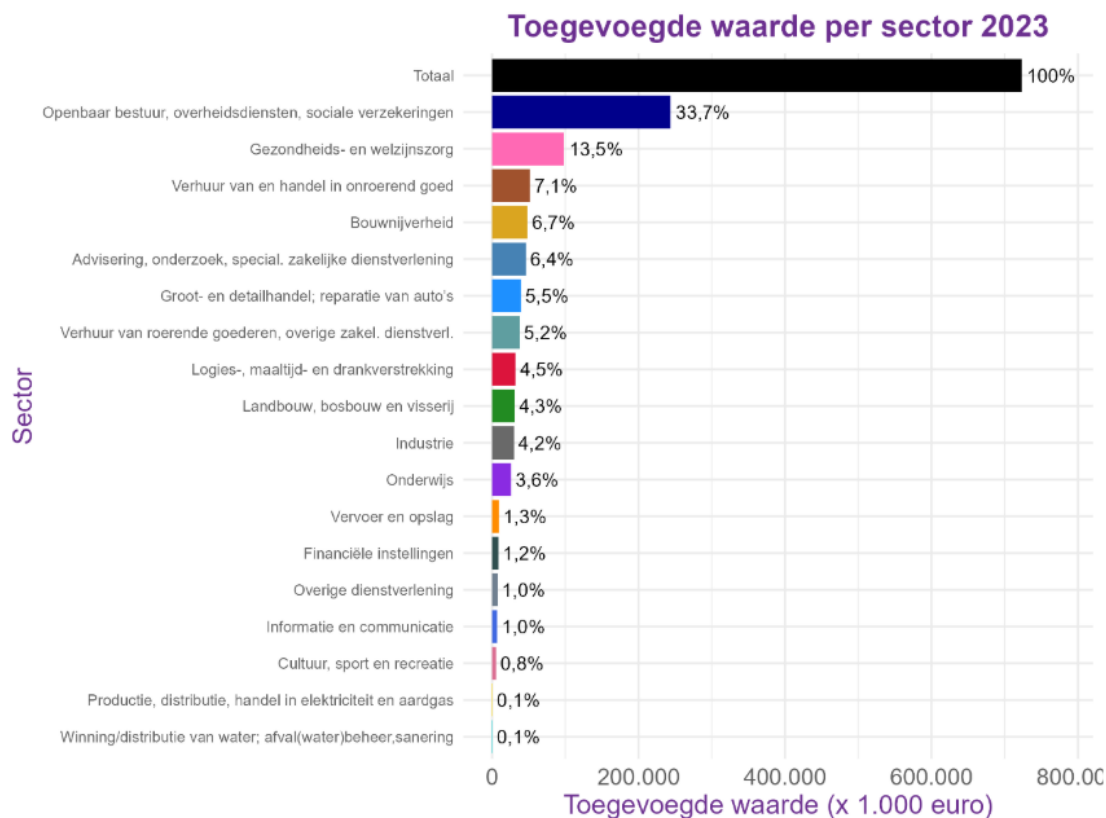
De grafiek hieronder geeft een overzicht van de verdeling van de totale toegevoegde waarde tegen lopende prijzen over verschillende sectoren in de gemeente Westerveld in het jaar 2023. De totale toegevoegde waarde is ongeveer 720 miljoen euro. De sector Openbaar bestuur, overheidsdiensten en sociale verzekeringen neemt met 33,7% het grootste aandeel voor zijn rekening. Ook Gezondheids- en welzijnszorg (13,5%), Verhuur van en handel in onroerend goed (7,1%) en Bouwnijverheid (6,7%) leveren substantiële bijdragen aan de lokale economie.

Aan de andere kant zijn er sectoren met een zeer beperkt aandeel, zoals Productie, distributie en handel in elektriciteit en aardgas en Winning/distributie van water; afval(water)beheer, sanering, die elk slechts 0,1% van de totale toegevoegde waarde vertegenwoordigen. Ook de sectoren Logies-, maaltijd- en drankverstrekking (4,5%) en Landbouw, bosbouw en visserij (4,3%) spelen een beperkte rol in de totale toegevoegde waarde.

Deze verdeling laat zien dat de publieke sector en zorg een dominante rol spelen in de economische structuur van Westerveld, terwijl nutsvoorzieningen en milieubeheer relatief klein zijn in termen van toegevoegde waarde.

Ontwikkeling toegevoegde waarde per sector in Westerveld (2015–2023)

De eerste grafiek toont de ontwikkeling van de toegevoegde waarde tegen constante prijzen (dus gecorrigeerd voor inflatie) per sector in de gemeente Westerveld over de periode 2015 tot en met 2023, uitgedrukt in duizenden euro's. De sectoren Openbaar bestuur en Gezondheidszorg domineren qua omvang, wat zichtbaar is in de hoge lijnen op de grafiek. Andere sectoren zoals Industrie, Bouwnijverheid en Zakelijke dienstverlening vertonen een meer gematigde groei of fluctuatie. De grafiek biedt een breed overzicht van de economische prestaties per sector en laat zien hoe de economische structuur van Westerveld zich in de afgelopen jaren heeft ontwikkeld.

Ontwikkeling toegevoegde waarde per sector in Westerveld (2015–2023), exclusief overheid en zorg

Deze tweede grafiek toont dezelfde gegevens als de vorige, maar sluit de sectoren Openbaar bestuur en Gezondheidszorg uit. Door deze uitsluiting en de aangepaste schaalverdeling op de y-as wordt beter ingezoomd op de kleinere sectoren. Hierdoor zijn trends en fluctuaties in sectoren zoals Logies-, maaltijd- en drankverstrekking, Advisering en zakelijke dienstverlening, Bouwnijverheid en Detailhandel duidelijker zichtbaar. De grafiek biedt daarmee een scherper beeld van de commerciële dynamiek binnen Westerveld, los van de invloed van publieke sectoren.

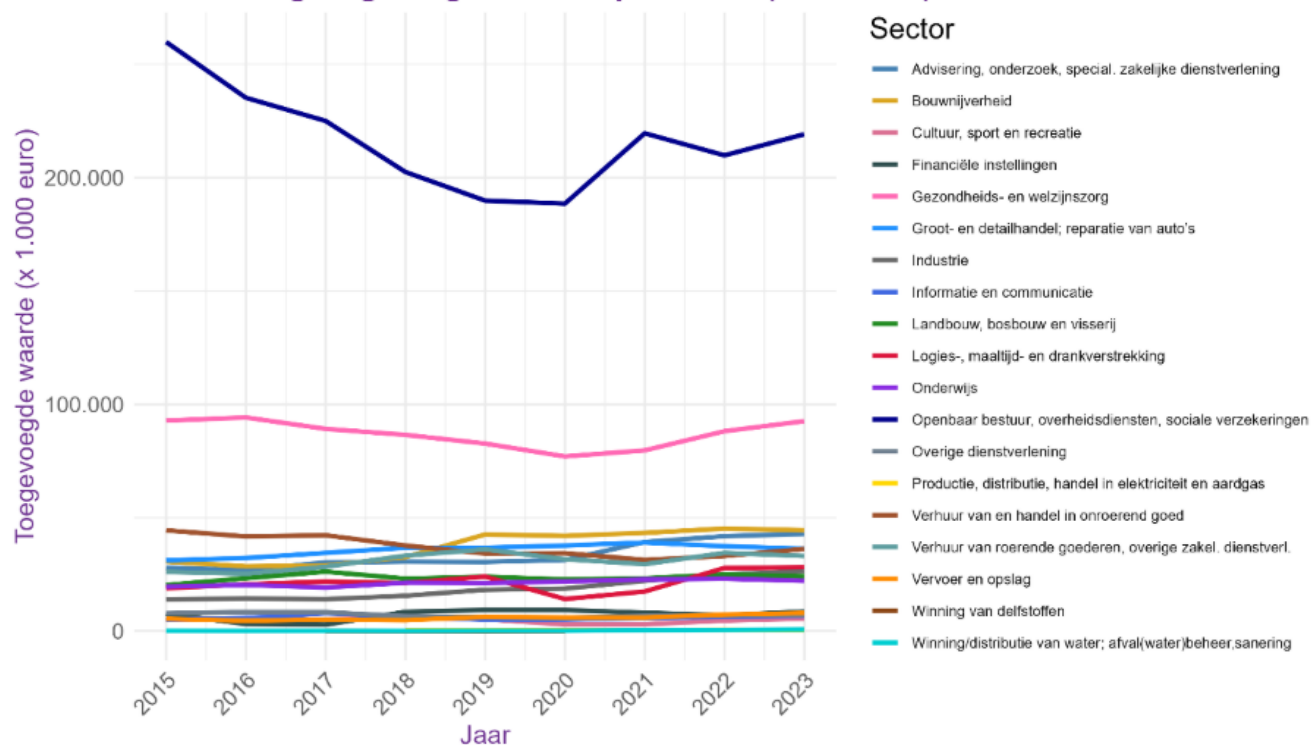
Gemiddelde jaarlijkse groei toegevoegde waarde per sector in Westerveld (2015–2023)

De derde grafiek toont de gemiddelde jaarlijkse groei van de toegevoegde waarde per sector in de gemeente Westerveld over de periode 2015–2023. De totale gemiddelde groei over alle sectoren bedraagt 0,5% per jaar.

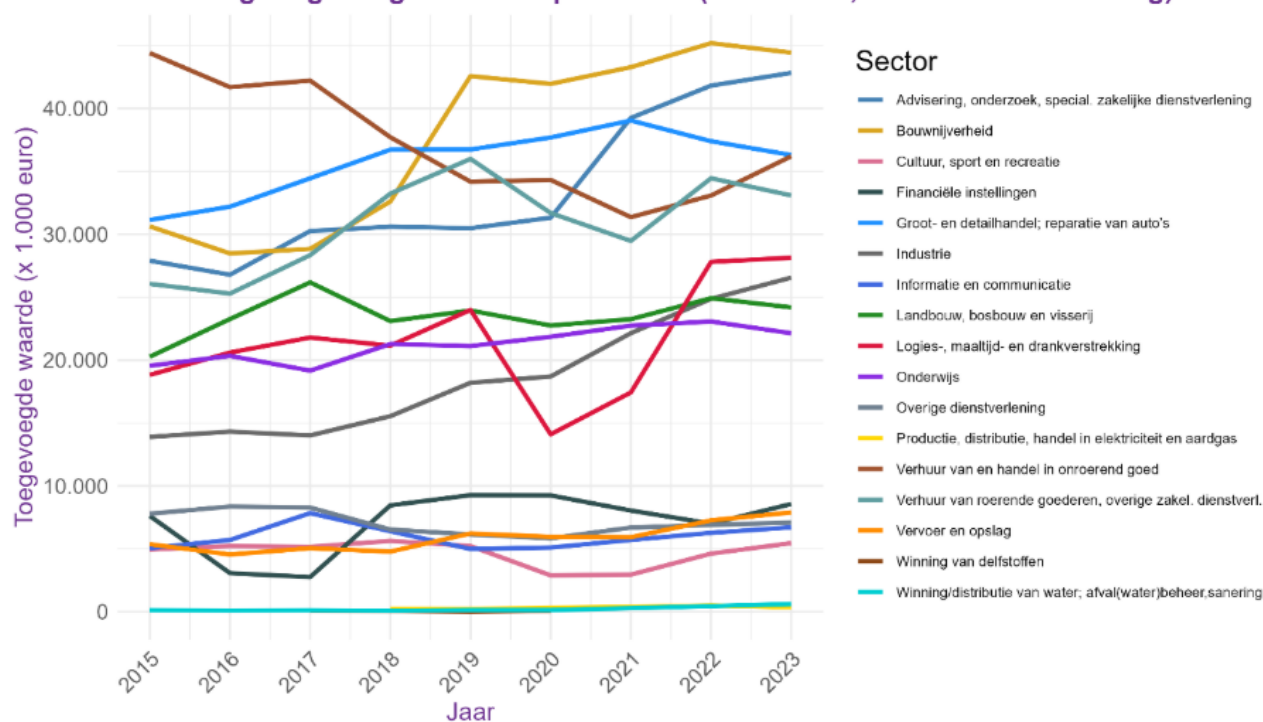
De sterkste groei is zichtbaar in de sector Winning/distributie van water; afval(water)beheer, sanering met maar liefst 22% per jaar, gevolgd door Industrie (8,4%) en Zakelijke dienstverlening (5,5%). Ook sectoren als Logies-, maaltijd- en drankverstrekking en Vervoer en opslag laten bovengemiddelde groei zien.

Aan de andere kant zijn er sectoren die een negatieve groei hebben doorgemaakt, zoals Verhuur en handel in onroerend goed (-2,5%), Openbaar bestuur en sociale verzekeringen (-2,1%) en Overige dienstverlening (-1,2%). De sector Gezondheidszorg laat een nulgroei zien over deze periode.

Ontwikkeling toegevoegde waarde per sector (2015–2023)

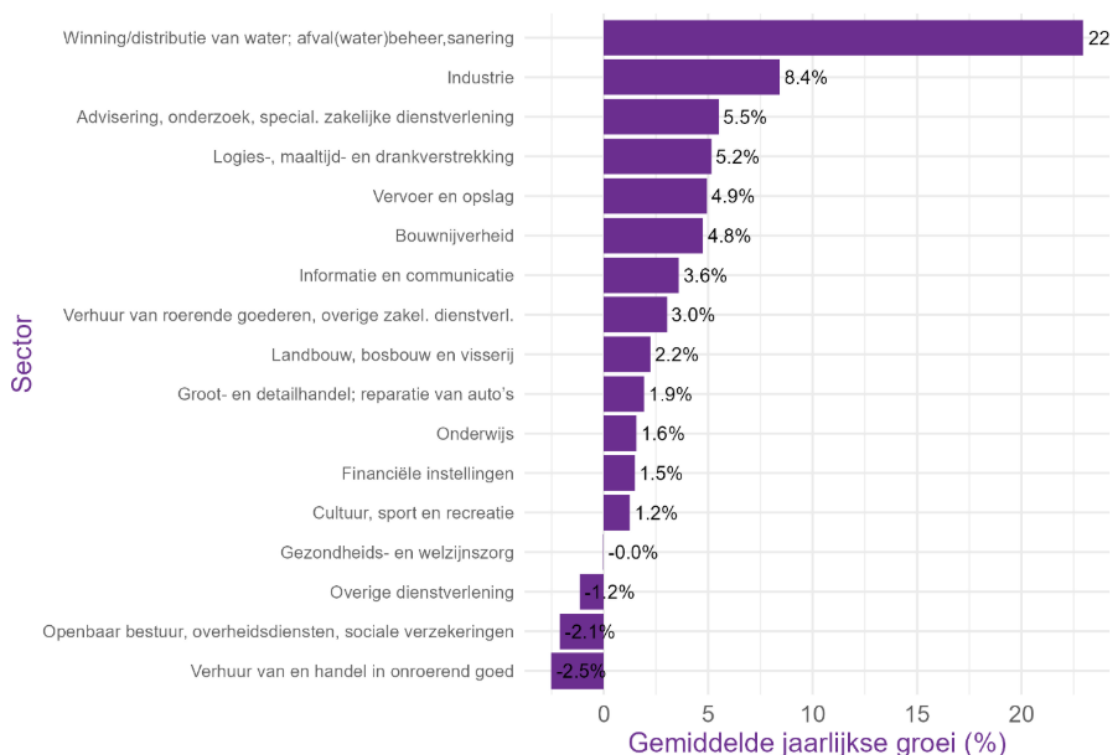

Ontwikkeling toegevoegde waarde per sector (2015–2023, excl. overheid en zorg)

Gemiddelde jaarlijkse groei toegevoegde waarde per sector (2015–2023)

Totaal: 0.5%

Gemiddelde toegevoegde waarde per vestiging per sector in Westerveld (2015–2023)

Deze grafiek toont de ontwikkeling van de gemiddelde toegevoegde waarde tegen constante prijzen per vestiging per sector in de periode 2015–2023. De sector Openbaar bestuur, overheidsdiensten en sociale verzekeringen springt er met een toegevoegde waarde van ongeveer 44 miljoen euro per vestiging ver bovenuit. Dit komt natuurlijk doordat er slechts 7 vestigingen in deze sector zijn waarbij het leger en de gemeente Westerveld een hele hoge toegevoegde waarde hebben.

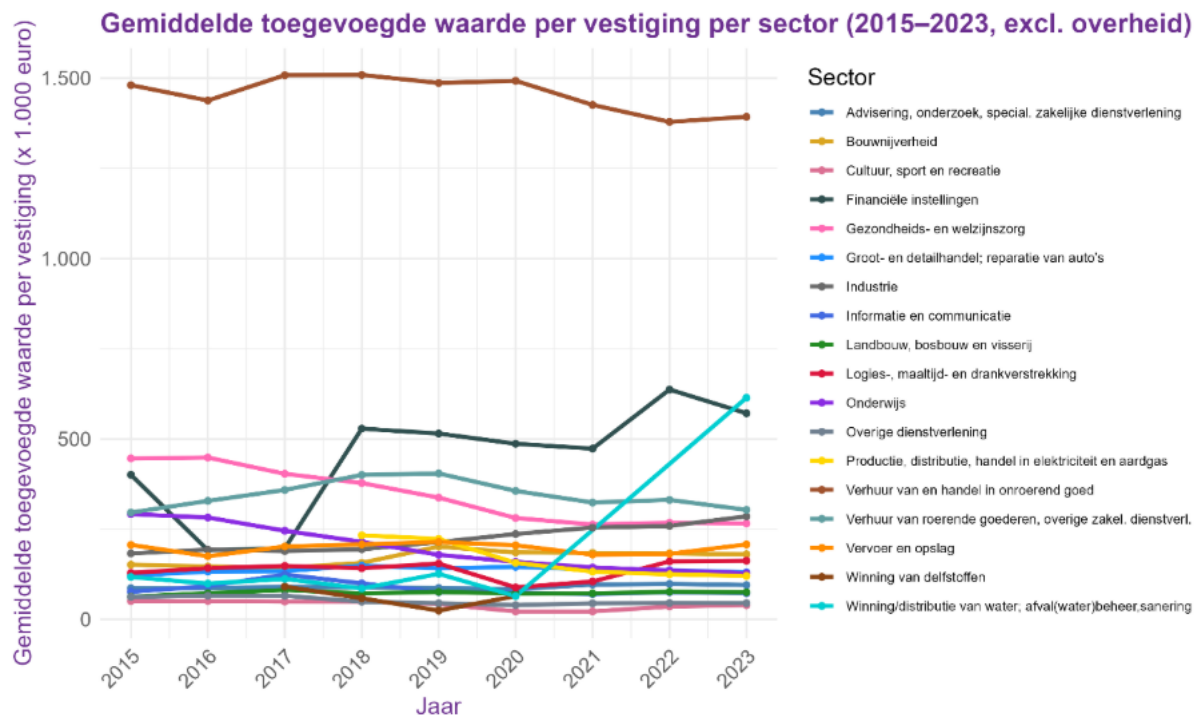
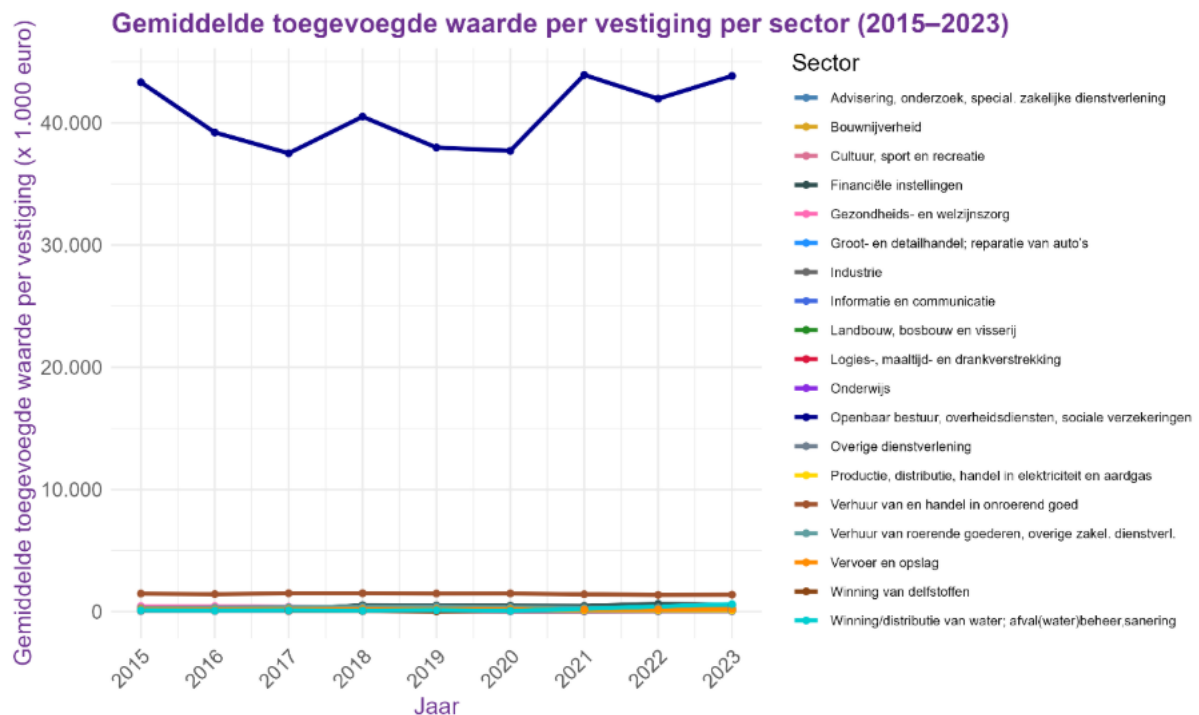
Gemiddelde toegevoegde waarde per vestiging per sector in Westerveld (2015–2023), exclusief overheid

De tweede grafiek toont dezelfde gegevens als de vorige, maar sluit de overheid uit en gebruikt een aangepaste schaalverdeling op de y-as (tot 1,5 miljoen euro). Hierdoor wordt beter ingezoomd op de commerciële sectoren met lagere gemiddelde waarden per vestiging. Sectoren zoals Logies-, maaltijd- en drankverstrekking, Detailhandel en Vervoer en opslag worden hierdoor beter zichtbaar en vergelijkbaar. Dit maakt het eenvoudiger om trends en verschillen tussen commerciële sectoren te analyseren.

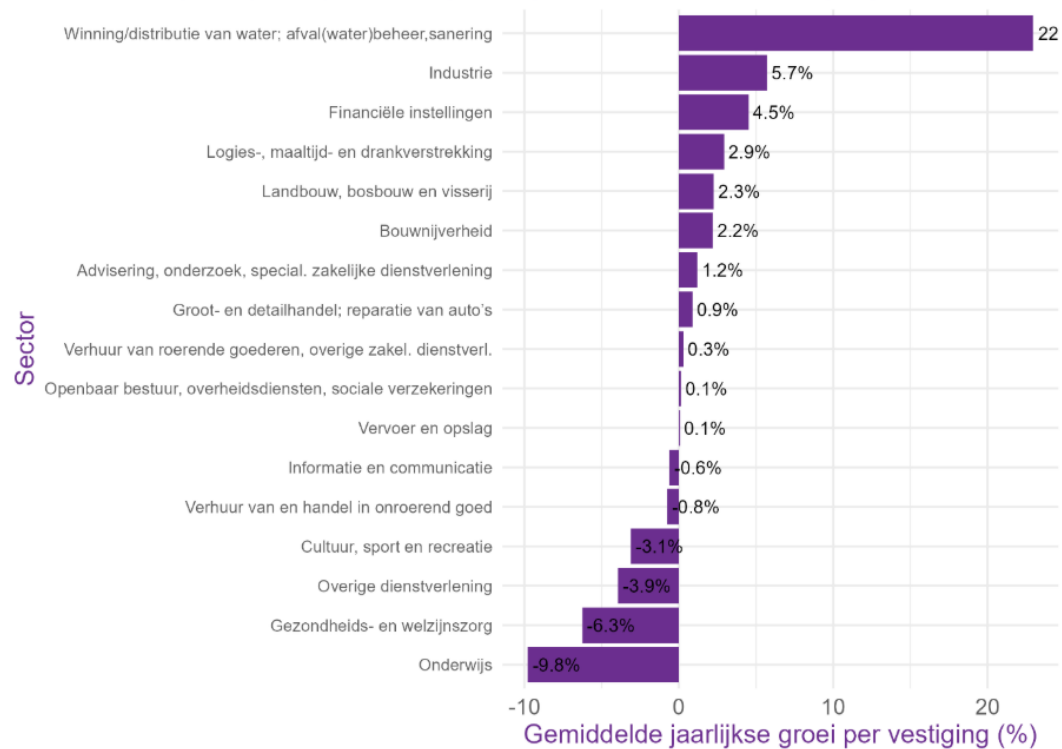
Gemiddelde jaarlijkse groei toegevoegde waarde per vestiging per sector in Westerveld (2015–2023)

De derde grafiek toont de gemiddelde jaarlijkse groei van de toegevoegde waarde per vestiging per sector in de periode 2015–2023. De sector Winning/distributie van water; afval(water)beheer, sanering springt eruit met een indrukwekkende groei van 22% per jaar, gevolgd door Industrie (5,7%) en Financiële instellingen (4,5%). Ook Logies-, maaltijd- en drankverstrekking en Landbouw laten positieve groeicijfers zien.

Daarentegen zijn er sectoren die een negatieve groei per vestiging hebben doorgemaakt, zoals Onderwijs (-9,8%), Gezondheidszorg (-6,3%), Overige dienstverlening (-3,9%) en Cultuur, sport en recreatie (-3,1%). Voor onderwijs en gezondheidszorg is dit voornamelijk te verklaren doordat er in deze sectoren veel zzp'ers bijgekomen zijn waardoor de gemiddelde toegevoegde waarde per vestiging is afgenomen. Deze cijfers geven een duidelijk beeld van de economische dynamiek op vestigingsniveau.

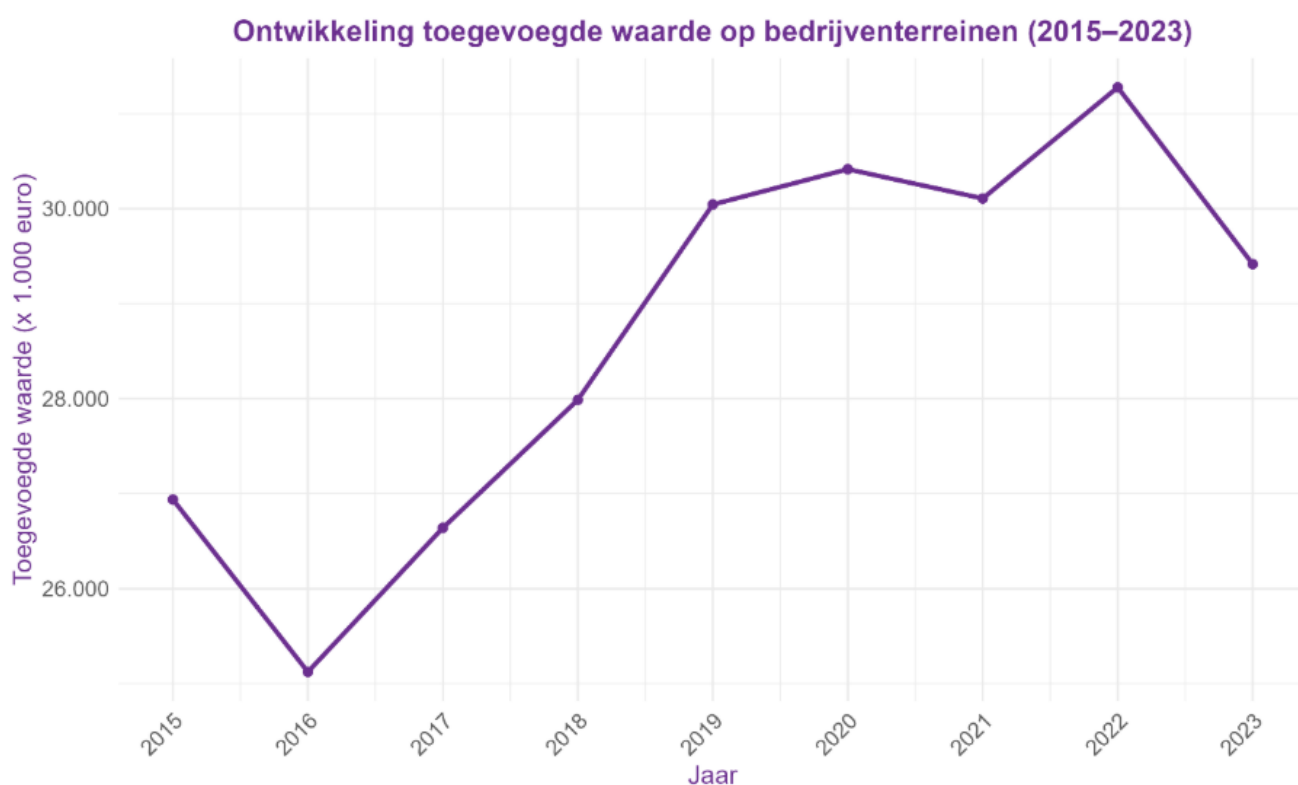

Gemiddelde jaarlijkse groei toegevoegde waarde per vestiging (2015–2023)

Ontwikkeling van de toegevoegde waarde op bedrijventerreinen in Westerveld (2015–2023)

Deze grafiek toont de ontwikkeling van de totale toegevoegde waarde op bedrijventerreinen in de gemeente Westerveld tussen 2015 en 2023. In 2015 lag de waarde rond de €27.500.000, waarna een lichte daling volgde in 2016. Vanaf 2017 is een gestage stijging zichtbaar, met een piek in 2022 van ongeveer €31.500.000. In 2023 is er echter sprake van een daling ten opzichte van het voorgaande jaar. De ontwikkeling van de toegevoegde waarde is erg vergelijkbaar met de ontwikkeling van het aantal banen en vestigingen op bedrijventerreinen. Voor 2024 is hierin te zien dat de grafieken voor het aantal banen en vestigingen verder naar beneden is gegaan dus aangenomen kan worden dat dit ook voor de toegevoegde waarde is gebeurd. Zowel in 2015 als in 2023 vindt ongeveer 4,5% van de totale toegevoegde waarde in de gemeente Westerveld plaats op bedrijventerreinen. Dit aandeel is vergelijkbaar met het aandeel banen en vestigingen hoewel die wel een negatieve trend lieten zien.

ZZP'ers

Bron: PWR Drenthe

Samenvatting

Het aantal zzp'ers in Westerveld is de afgelopen tien jaar sterk gegroeid: van ruim 1.200 in 2015 naar bijna 1.900 in 2024. Dat komt neer op een gemiddelde jaarlijkse groei van ruim 5%. Vooral vanaf 2018 zet een duidelijke stijging in. De jaarlijkse groeicijfers laten wel zien dat het tempo de laatste jaren wat afvlakt.

Ook het belang van zzp'ers in de lokale economie neemt toe. In 2015 was circa 13% van alle banen verbonden aan zzp'ers, in 2024 is dat bijna 19%. Dat is het 10^e hoogste percentage van Nederlandse gemeenten! Bij de vestigingen is dit aandeel nog groter: inmiddels bestaat meer dan twee derde van alle vestigingen in Westerveld uit zzp'ers.

Binnen de gemeente zijn Dwingeloo en Havelte de belangrijkste woonplaatsen voor zzp'ers, gevolgd door Diever. Ook in de kleinere dorpen zoals Uffelte, Vledder en Wapse groeit het aantal zzp'ers gestaag.

Sectoraal gezien zijn de meeste zzp'ers actief in de advisering en zakelijke dienstverlening, gevolgd door de gezondheids- en welzijnzorg en de bouw. Ook detailhandel en onderwijs kennen een groeiend aantal zelfstandigen, terwijl in de landbouw en industrie de groei beperkter is.

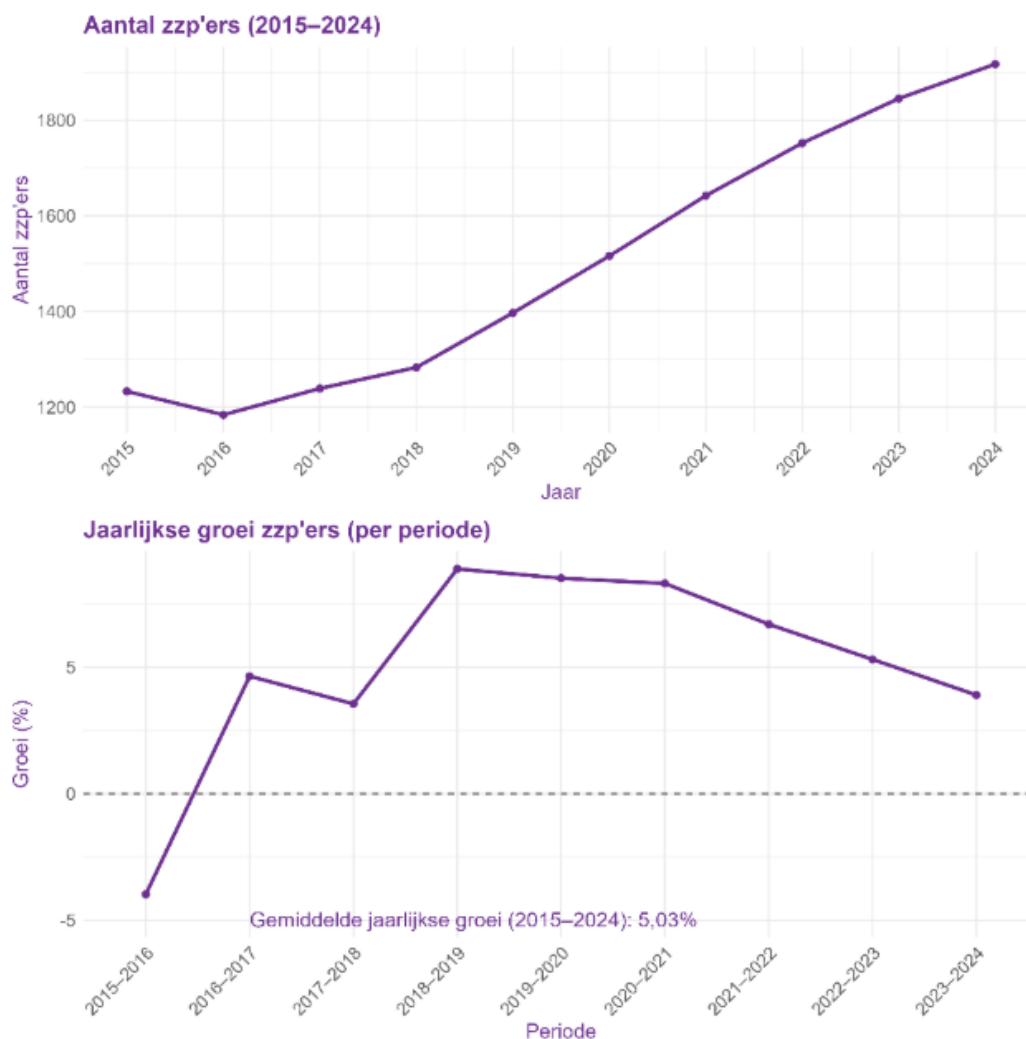
Conclusie

Zzp'ers vormen een steeds belangrijkere motor van de lokale economie in Westerveld. Zowel hun aantal als hun aandeel in werkgelegenheid en vestigingen is de afgelopen tien jaar fors toegenomen. Vooral in kennisintensieve sectoren (zakelijke dienstverlening, zorg, onderwijs) en in de bouw speelt de zelfstandige ondernemer een steeds grotere rol. De groei is breed verspreid over de dorpen, met een zwaartepunt in Dwingeloo en Havelte. Daarmee laat Westerveld een dynamisch en ondernemend profiel zien, waarin kleinschalig zelfstandig ondernemerschap een bepalende factor is geworden.

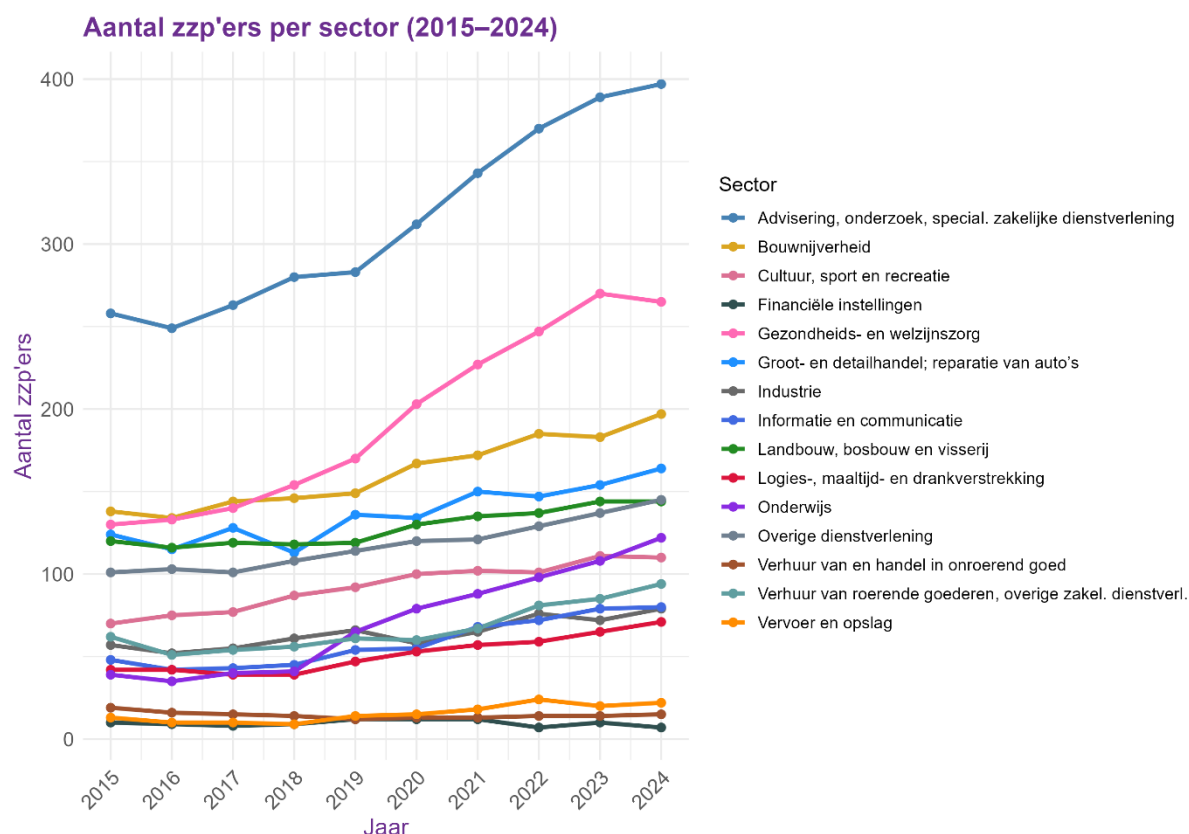
In de gemeente Westerveld werkt één op de vijf werkenden als zzp'er. Dit is het gedeelde 10e hoogste percentage van Nederland. Boven de gemeente Westerveld staan vooral gemeenten in de Gooistreek dus Westerveld is een beetje de vreemde eend in de bijt.

Uitleg per grafiek

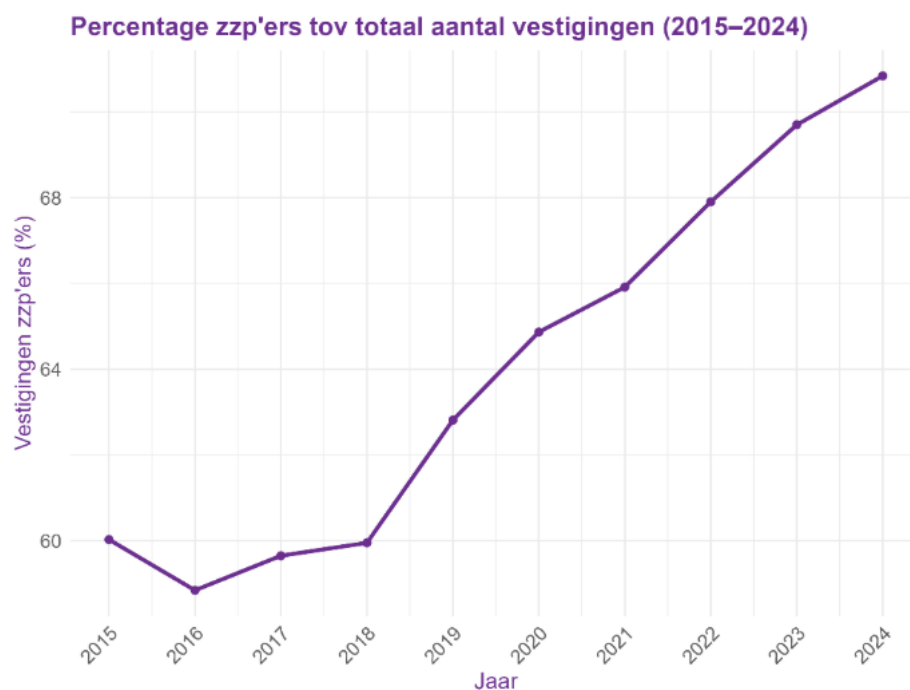
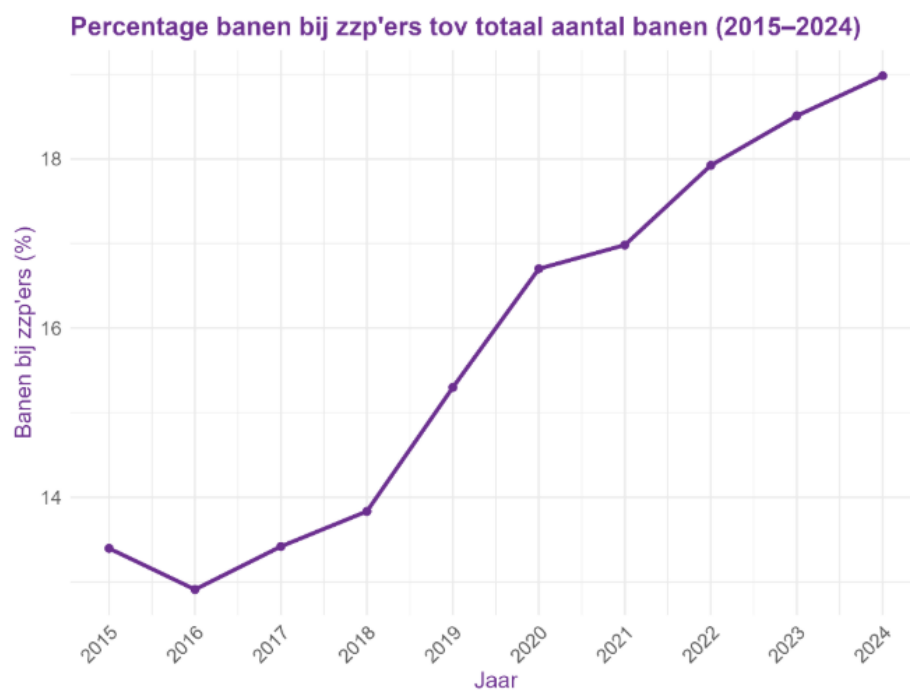
In de grafieken hieronder is de ontwikkeling van het aantal en de jaarlijkse groei van zzp'ers tussen 2015 en 2024 gegeven. Te zien is dat vanaf 2016 het aantal zzp'ers sterk is toegenomen vooral tussen 2019 en 2021. Echter, lijkt de groei van het aantal zzp'ers de laatste jaren langzaam af te nemen. De gemiddelde jaarlijkse groei in deze periode is ongeveer 5%. Landelijk gezien is dit in dezelfde periode 3,4%.

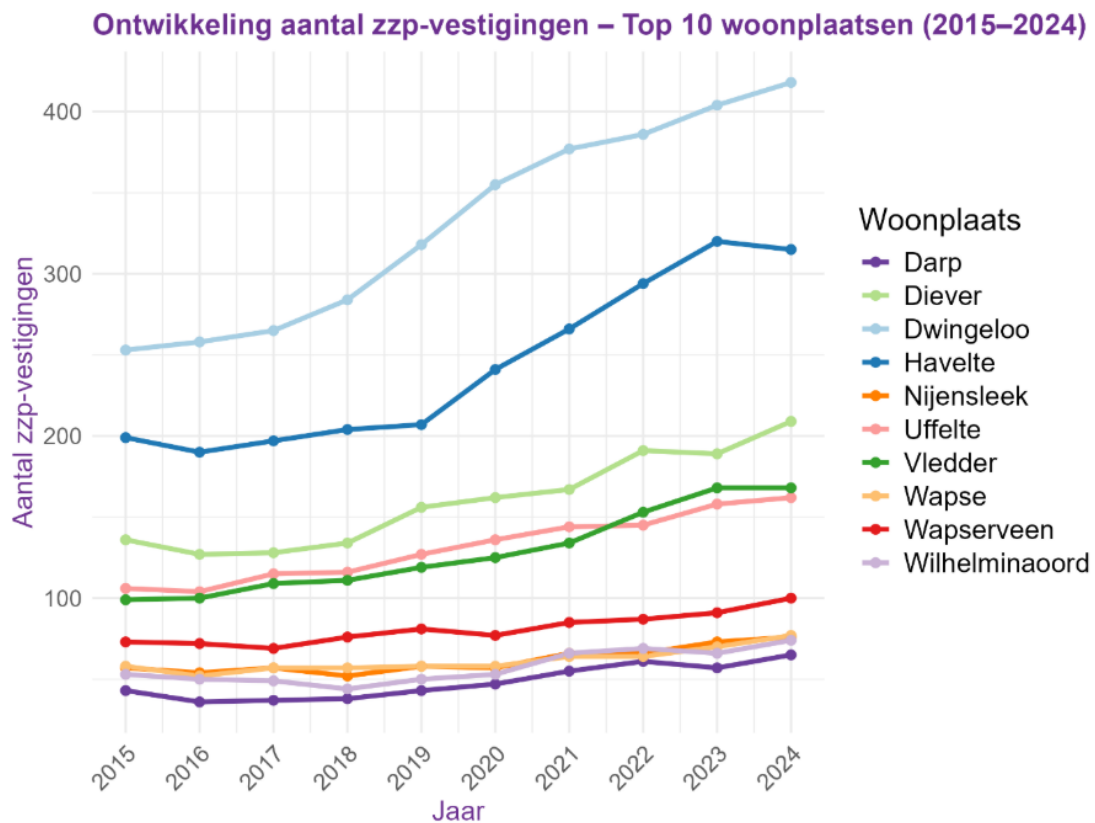
In de grafiek hieronder is te zien in welke sectoren zzp'ers in de gemeente Westerveld actief zijn en de ontwikkeling hiervan. De belangrijkste sectoren waarin zzp'ers actief zijn, zijn advisering, onderzoek en speciale zakelijke dienstverlening (397), gezondheids- en welzijnszorg (265) en bouwnijverheid (197). De grootste gemiddelde stijging per jaar tussen 2015 en 2024 is echter te zien in de sector onderwijs (13,5%) gevolgd door gezondheids- en welzijnszorg (8,2%), vervoer en opslag (6%) en logies-, maaltijd- en drankverstreking (horeca 6%). Ook in de landbouw is een lichte stijging van het aantal zzp'ers te zien terwijl landelijk gezien dit in deze periode met 6% is gedaald.

In de grafieken hieronder is de ontwikkeling van het percentage banen en vestigingen van zzp'ers weergegeven ten opzichte van het totaal aantal banen en vestigingen tussen 2015 en 2024. Zowel het percentage banen als het percentage vestigingen van zzp'ers ten opzichte van het totaal is sterk gegroeid. In 2024 is 19% van het totaal aantal werkenden in de gemeente Westerveld zzp'er tegenover 13% in Nederland. In 2024 is ongeveer 71% van het totaal aantal vestigingen in de gemeente Westerveld zzp'er tegenover 66% in Nederland. Met andere woorden, zzp'ers vormen een steeds belangrijkere economische groep binnen de gemeente Westerveld.

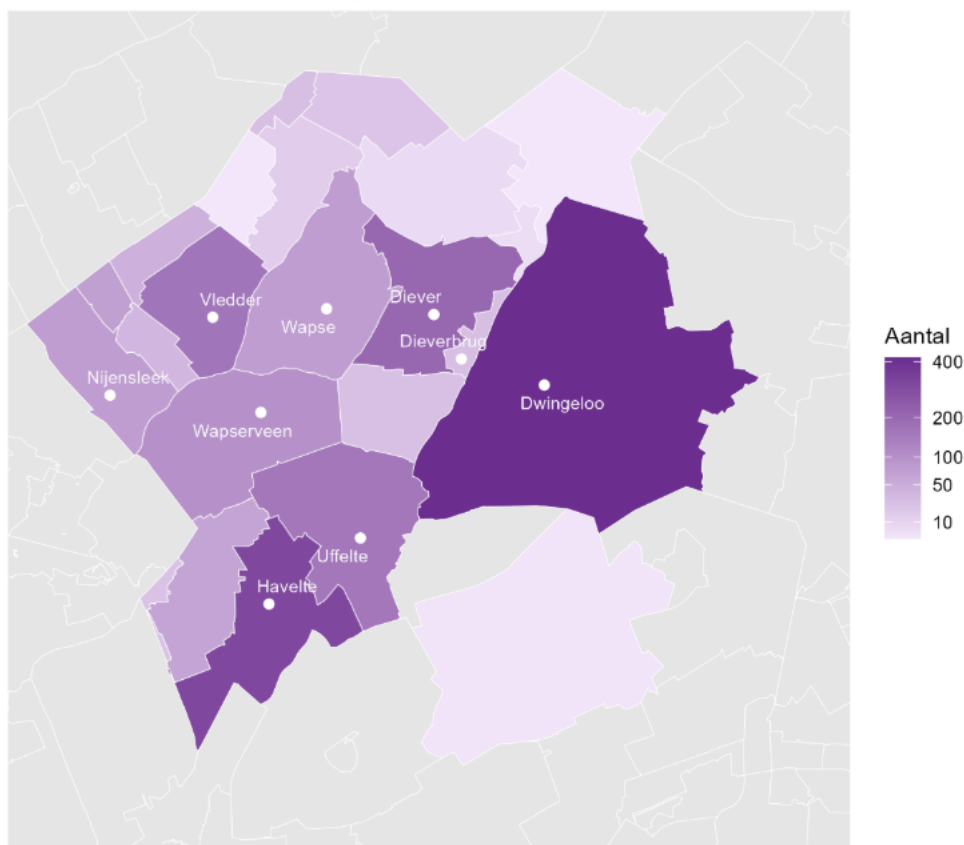

In de grafiek hieronder is de ontwikkeling van het aantal zzp-vestigingen weergegeven voor de tien plaatsen met de meeste zzp'ers in 2024. Het aantal zzp'ers is in alle plaatsen gegroeid met een gelijkwaardig percentage tussen de 3% en 6% per jaar.

In de kaart hieronder is het aantal zzp'ers per postcodegebied gegeven. De verdeling komt grotendeels overeen met de verdeling van het totaal aantal vestigingen in de gemeente Westerveld. Zzp'ers zijn dus niet heel erg oververtegenwoordigd in een bepaald postcodegebied.

Aantal zzp'ers per postcodegebied

	jaar_groei	doorgroeiers	zzp_vorigjaar	perc_doorgroei
1	2016	38	1233	3.0819140
2	2017	24	1184	2.0270270
3	2018	26	1239	2.0984665
4	2019	29	1283	2.2603274
5	2020	28	1397	2.0042949
6	2021	15	1516	0.9894459
7	2022	13	1642	0.7917174
8	2023	16	1752	0.9132420
9	2024	11	1845	0.5962060

De tabel hierboven geeft per jaar het aantal zzp'ers dat is overgegaan naar een vestiging met meer dan één medewerker (kolom doorgroeiers). In 2018 zijn bijvoorbeeld 26 bedrijven die in 2017 nog als zzp'er te boek stonden, overgegaan in een bedrijf met meer dan één medewerker. Te zien is dat het aantal zzp'ers dat zijn bedrijf uitbreidt met meer dan één werknemer steeds minder wordt en ook een steeds kleiner percentage van het totaal wordt. Als je ook kijkt naar het aantal werknemers die deze oorspronkelijke zzp bedrijven hebben, dan gaat dit nog steeds om relatief kleine bedrijven zoals hieronder te zien is. Verreweg de meeste van die bedrijven hebben nu 2-4 werknemers (132). Als je de 53 gestopte bedrijven voor 2024 ook meeneemt dan krijg je de verdeling zoals in de onderste tabel wat precies dezelfde verdeling percentueel gezien laat zien.

	categorie	n
1	10–19 werknemers	4
2	2–4 werknemers	132
3	5–9 werknemers	11
4	Gestopt vóór 2024	53

	categorie	n
1	10–19 werknemers	6
2	2–4 werknemers	179
3	5–9 werknemers	15

[Ontwikkelingen zzp | CBS](#)